

Njàgà Bagaà Matíô

*Dògòtì bò nùàr Yeésò ké jomo
(Lúk 3:23-38)*

¹ Hên né dògòtì bò nùàr Yeésò *Kristò. À né *ndùté ndùtù Davíd; Davíd né ndùté ndùtù Abrahâm.

² Abrahâm né tele Isâk; Isâk né tele Jakôb; Jakôb né tele Júdà bó bò bei mé bò òm seèn;

³ Júdà né tele Farésà bò Jará, meí boòn né Tàmár. Farésà né tele Eserôm; Eserôm né tele Àrâm;

⁴ Àrâm né tele Aminádàb; Aminádàb né tele Násòn; Násòn né tele Salomôn;

⁵ Salomôn né tele Boájà; meí Boájà né Rahâb; Boájà né tele Obêd; meí Obêd né Rût; Obêd né tele Jésè;

⁶ Jésè né tele mgbè Davíd. Davíd né tele Salomôn; meí Salomôn lé naâ veèh Yuri;

⁷ Salomôn né tele Roboâm; Roboâm né tele Abià; Abià né tele Àsáf;

⁸ Àsáf né tele Jósáfà; Jósáfà né tele Jorâm; Jorâm né tele Osìa;

⁹ Osìa né tele Joátàm; Joátàm né tele Àkàsà; Àkàsà né tele Èsékià;

¹⁰ Èsékià né tele Manasê; Manasê né tele Amôn; Amôn né tele Josià;

¹¹ Josiâ né tele Jekoniâ bó bò òm seèn. Sâ né nàm mé bó lé sie njií naâ bò *Iserálà bò ké Babilôn teèn.

¹² Bó yeé sie njií gi aá bò Iserálà bò ké Babilôn sâ, Jekoniâ ñar Sabatiêl; Salatiêl né tele Sorobábèl;

¹³ Sorobábèl né tele Abiúdà; Abiúdà né tele Eliákìm; Eliákìm né tele Asôr;

¹⁴ Asôr né tele Sàdôg; Sàdôg né tele Akìm; Akìm né tele Eliyúdà;

¹⁵ Eliyúdà né tele Eleasâr; Eleasâr né tele Matám; Matám né tele Jakôb;

¹⁶ Jakôb né tele Josêf siì Marî. Marî né meì Yeésò. Bó Yeésò yilá cu né *Nùà Còṅ ndò.

¹⁷ Yuoô ké jomo yoòr Abrahâm, nde ba mé Davíd né bò mbei ñaàr yulà cùòb nèà; yuo cuù mé Davíd, nde ba lé nàm mé bó lé sie njií naâ bò huaán Iserálà ké Babilôn teèn sâ, né mbei ñaàr yulà cùòb nèà; yuoò teèn sâ, nde wa mé ñaàr Yeésò Nùà Còṅ, né cu mbei ñaàr yulà cùòb nèà ndò.

*Ñaàr dé Yeésò *Kristò*

(Lûk 2:1-7)

¹⁸ Bó lé ñaàr naâ Yeésò Kristò faá bèh mân: Meì seèn Marî lé naâ veèh Josêf; sâ bó sua kwaá née bú lòu ye. À ñene, à baá mé lèi, sâ à née siíb kó ṅgwéeh ye; Cúcuí Ñagâ lé ménâ bóó naâ kóó.

¹⁹ Josêf si seèn lé naâ nùà dùlà-Càṅ. À yeé ñene aá ménâ, à gwàn ṅgwéeh bú cie tueé soòm,

à kaga lom aá ndòn, ye nyí nde né bú lè nábe ηγοόν λοό.

²⁰ À yeé baá ménâ munó den, cìlì Càn Nùà Dueè ηené yuo kelà toò seèn lè vuû, ye bú a: «Josêf, ndùté ndùtù *Davíd, té vèh. Wèh veèh yeè Marí doô weèh; à ma mé lèi hueêh ηa né mé terreb Cúcuí Nğâ.

²¹ À nde né huaán dé siîb ηar, wò yilá bú Yeésò, * à yili sòm nde né dàm bò dé seèn te veèn boòn κού.»

²² Sâ doónη boó gi né te yuo faá Càn lé tueé keéh naâ sònò sòn-seèn déi nɔ, ye:

²³ «Mbò yàgà déi nde né lèi weh, à ηar huaán dé siîb, bó yilá bú Èmánuel.» Èmánuel sâ tueé né ye: Càn baá ká lètenè beèh.

²⁴ Josêf nyimé yuoô ndɔ, à boó faá cìlì Càn Nùà Dueè tueé naâ bú nɔ; bó colo haá bú veèh seèn.

²⁵ Bó bú ka ndagá bílì ηgwéh, méménâ tóg Marí yeé ηar aá, Josêf yilá huaán Yeésò ndɔ.

2

Bò fém bò yuoô gè Bà

¹ Bó lé Yeésò ηaar naâ ké Betelehem,* te tàbè Judê; cu sâ *Heròde lé naâ mgbè teèn κού. Bò fém bò déi yuoô gè Bà, bó wa ké Jerusalem,

² bó bie ye: «Bó lé Mgbè bò *Jûf ηaar naâ he wa? Béh lé ηene κού naâ mé mbentò seèn gè Bà; béh hên ndeè né bú die weh.»

1:21 1:21 Lûk 1:31 * **1:21 1:21** Yeésò, mé ju hebreêh, tueé né ye: Càn Dueè né nùar yili sòm. **1:23 1:23** Es. 7:14 **1:25 1:25**

Lûk 2:21 * **2:1 2:1** Betelehem mé ju hebreêh né: Gwà breèd.

³ Te mgbè Herôde yeé nde ñgweé njií mân, feh ñellé bú ter, mé bò Jerusalem bò mene;

⁴ à yilá bilí bò *ñgàñ sèmè dé kokoô mé bò *ñjísòu te tàbè seèn ðóñ, à bie njií mé bó, ye bó a: «Bó lo ye, bó ndeè *Nùà Còñ† sâ ñar nde né he wa?»

⁵ Bó ye bú a: «Bó lo ye, bó ndeè bú ñar nde né ká te tàbè Judê hên lè loó Betelehem mà. *Sòn-Càñ lé nyagá kwaá naâ te mvù ménâ kóó, ye:

⁶ Betelehem, wò jie né mbaá lètenè bò loó kokoô te tàbè Judê ðóñ,

Mgbè Dueè yuo ndeè né beè yeè,

te à feh dà m bò nùàr mò *Iserálà ceér.»

⁷ Mgbè Herôde yeé ñgweé gi aá ménâ, à yilá nab njií bò fém bò ðó ká toò seèn, te à bie ñgweé nyegé sònò bòn cu mé mbentò sâ lé ba ðóóm naâ teèn.

⁸ Jomo sâ à ye bó a: «Bí ndé-re, né ké Betelehem; bí fón nyegé ká huaán sâ bagasé, mo bí ñene aá bú, bí cuù, bí tueé keéh mè teèn; te mè nde ké toò seèn mé feh mò ménâ cemmé weh ndó.»

⁹ Mgbè Herôde yeé tueé gi aá bó mân, bó som gò. Bó ke mbentò mé bó lé ñenè naâ gè Bà doô baá cu toò bòn baá kelá; bó né ndeé, à né ka méménâ baá ndeé den. Bó yeé wa baá ké teèn, mbentò ba ñebá le ké ter felè gwà mé huaán né teèn.

¹⁰ Bó yeé ñene kó aá ménâ, vràb die, yo taré ñellé bó ðóñ.

¹¹ Bó samé yila nde gwò, bó ñene njií huaán bô meí seèn Marî, bó cemmé nde gi doó toò huaán,

† 2:4 2:4 Nùà Còñ: né Kristò. 2:6 2:6 Mich. 5:2

bó komó logó bò ba bòn, bó haá bele bú bò njèh huaán feh hihiné, bò goó, bò san, mé bò kómó múmù.‡

¹² Jomo sâ vuú kulu bó ndo, Càṅ ye bó a: «Mò bí baá mé gò loô, bí té ké yoòr Heròde kélá cú.» Yeé baá ménâ, bó kela seér baá-re ceér dé hiîn, bó nde cu lo bòn.

Ké Ejíptò dula ndeê

¹³ Bò fém bò doô yeé nde gi aá, cìli Càṅ Nùà Dueè nde ṅené yuo kela cuù ké toò Joséf lè vuú, ye bú a: «Wùò ter, wèh huaán bô meí, bí bó dùlà ndé ké Ejíptò, bí den den ké sâ, kò mè tueé cu aá wò kóó, bí cu cuù ye; wanóṅ Heròde nde aá huaán fón, te à wula sòm bú.»

¹⁴ Joséf komo wuo ter kwar ndo, à weh huaán bô meí, bó bó dula ṅaga cíbíteèn, bó fón gò Ejíptò.

¹⁵ Bó ké teèn cer den ka ménâ, tóg nde wa mé cio Heròde. Sâ doṅ bóó gi né te yuo faá Càṅ Dueè lé tueé keéh naâ sònò sòn-seèn déi nò, ye: «Mè yilá sòm aá huaán mò ké Ejíptò kèn.»

Bò huaán tetóòr kòré wulâ

¹⁶ Heròde yeé ṅweé bò fém bò pò lo aá bú ménâ, temé bogó ṅaâ bú ká jomo lè. À tema njií ye bó ndé kòrè wúlá gí bò huaán dé sisiíb ké Betelehem mé kukwarè mene doṅ, wa bó dùòm mé bò huaán mbembogò, nde wa mé bò huaán dé nyèmà fèfà ma. À lé sâ taṅ naâ mé nyèmà mbentò, mé bò fém bò lé tueé naâ bú doô.

‡ **2:11 2:11** Bó kómó sâ yilá né “myrrhe”. Né lèh ndo. **2:15 2:15** Os. 11:1

17 Sâ dóṅ yuo gi né faá Jeremî *sòn-Càṅ lé naá giì tueé kwaá nɔ, ye:

18 «Kéṅ baá ké Rámà silí, mbà né lom ter jɔgór ṅaá.

Né Ràchêl yueé den né bò ṅuna. Ye bó yì nyí be, bò huaán nyí kuú gi aá, nùàr té nyí bònṅ gùm dóṅ.»

Ké Ejíptò cuú cuú

19 Heròde yeé kuú aá, cìlì Càṅ Nùà Dueè nde ṅené yuo kela cuú ké Ejíptò toò Josêf lè vuú,

20 ye bú a: «Wùò ter, weh huaán bô meí, bí bó cu cu ké *Iserálà; bòó mé lé gwaán naá huaán wulá doò kuú gi aá kèn.»

21 Josêf komo wuo ter ndɔ, weh huaán bô meí, bó bó cu cu ké lè tàbè Iserálà.

22 Wa ké teèn, à ṅgweé njií ye Arkelayúsè né ké Judê te kɔṅ Heròde tele seèn kóó. Veéh sie bú, à gwàn cú ké teèn ceér. Yeé baá mân, vuú feh bú ceér, à nde cer seér ké Galilé

23 te loó Najarêt. Sâ dóṅ boó gi né te yuo faá bò sòn-Càṅ bò lé tueé naá nɔ, ye: «Bó yilá nde né bú nùà Najarêt.»

3

Ngòr Càṅ sònò Jâṅ Bàptís (Mârk 1:1-8; Lûk 3:1-18; Jâṅ 1:19-28)

1 Nde nde, Jâṅ Bàptís ṅené yuo kelà ké ya dueè te tàbè Judê, à né ṅgòr Càṅ teèn tueé, ye bò nùàr a:

² «Bí yúé fón feh bìi yueè, bí kwéh sér temé. Càṅ baá mbàm seèn ká kwarè bìi si njií.»

³ Jâṅ né nuaá mé Esáyà *sòn-Càṅ lé naâ felè seèn tueé ye:

«Hueh nuaré déi né ké ya dueè ṅgulí den, ye:

Bí tó nyégé ceér Nùà Dueè toò,

bí tó dìlì nyégé bagasé.»

⁴ Cògò Jâṅ lé naâ mé yúlí ṅgelobà, à ké teneè cam tena né mé kàndá paàr mân; yáb seèn lé naâ kètàr mé nyuúí.

⁵ Bò Jerusalem bò lé naá giì yoòr seèn kem ndeé, mé bò nùàr te tàbè Judê sâ dɔɔṅ. Bòó mé né ké kwarè nòmò Jurdên dɔɔṅ kem nde gi ké yoòr Jâṅ ménâ ndo.

⁶ Bó né veèn boòn cie tueé sòm, Jâṅ né bó dùà Jurdên kou den.

⁷ Jâṅ yeé ke, bò *Farisiên bó bò *Sadusiên baá ká yoòr seèn bèh nòmò kou kem ndeê ndo, à ye bó a: «Bí bò gèh ṅgòbò, nei ye bí a, temé né Càṅ mé bí lè yulá, bí dùlà ndê, wanɔɔṅ bí nde né gèr beè seèn ṅené wa?

⁸ Sâ bí bó-re faá Càṅ gwaán nê nɔ, te feh keéh ye, kènê bí kweéh seér aá temé kèn.

⁹ Bí té mé huún bìi mbaá mùnò kú, ye: Abrahâm, tele beèh dé koô né teèn. Bí kóo ye, Càṅ né mé terreb bò taá hèn kwellé seêr, te ṅa bò ndúté ndùtù Abrahâm.

¹⁰ Mè tueé bí, mbògò fa gi aá kèn, baá gi ka toû. Tou mé tàb dé bagaà wá ṅgwéh dɔɔṅ, bó nde né bú tuar komo fuú njií.

11 Mè bí kou lom né dé mò mé nòmò, te feh keéh ye bí baá temé kweéh seér. Nuaré déi baá jomo mò ndeê, taré kela né bú mé mè. Né mene débágá seèn, mè wúlú ñgwéh nuaá mé nde né bú débágá seèn huaár. À bí dé seèn kou nde né mé Cúcuí Ñagâ bô we.

12 À beè né mé suún, à nde né mvum bô tùlù mé njéh nyegé geé; à nde né mvum ter te mbèñ kwaá, à tùlù kobo su njií ké tuar te we mé nyímé bèh.»

*Nòmò Càn kou dé Yeésò
(Mârk 1:9-11; Lûk 3:21-22)*

13 Jomo sâ Yeésò yuoô ké Galilê, à nde ké dùà Jurdên, te Jân kou bú ndo.

14 Wa ké teèn, Jân berón ye bú a: «Wò sé la kou seér naâ mè kóó, wanóón mè mò wò kou nde né naàn wa!»

15 Mé njéh mene, Yeésò ye bú a: «Né dé kènê; gwàn ñgógó yeè gwaàn. Kó béh boó gi ka ménâ dón, te yuo ye faá Càn gwaán nê no.» Yeé baá ménâ, Jân gwaán ndo.

16 À yeé kou som aá bú, Yeésò yuo kela cuù ká cie. À yeé ke, vulú gulu logó baá ké ter, à ñene njií Cúcuí Càn baá ké ter faá vògòb no suagâ, wàà die felè seèn.

17 Hueh déi né ké jomo te vulúu ñgulí, ye: «Hên né huaán yíé-temê mò; temé mò né lè mé bú nòré.»

4

*Bèh Yeésò mé veên taâb
(Mârk 1:12-13; Lûk 4:1-13)*

¹ Jomo sâ, Cúcuí Njagâ weh njií Yeésò ké ya dueè te *Sátàn tab bú mé veên.

² À soó ké teèn cieé yulà nèà, cibí yulà nèà ndo; à njeré déi sònò nágá kéh ñgwéh. Jomo sâ, cùè yeé baá bú sie,

³ táhòrò doô ñgoró nde ké kwarè seèn, ye bú a: «Mɔ wò né ka Njuna Càñ bòn, jògò júé ke ye bò taá hên a, ñá ke sér ye.»

⁴ Yeésò ye bú a: «Né te mvù Càñe nyagá den ye: Nùàr mé ndândaà sér yilì lòm ndé ñgwéh, à yilì seér nde né mé ñgòr mé yuo giì né sònò Càñ.»

⁵ Yeé baá ménâ, táhòrò doô weh njií bú te loó joloò, à weh ñaá mé bú ké te ndón gwà Càñ koò,

⁶ ye bú a: «Mɔ wò né ka Njuna Càñ bòn, sâ ló súágá ké doó lòù; né gi te mvù Càñe nyagá den ye: Càñ nde né bò cilì seèn felè yeè tueé, te bó kwa sie wò teter, gule yeè te taá déi cén cú.»

⁷ Yeésò ye bú a: «Né te mvù Càñe nyagá den ye: Té Càñ Dueè Nùà koô yeè sòn félá.»

⁸ Sátàn nde weh ñaá cu mé bú ké te ndón tòr déi dàbsé mân. Wa ké teèn, à feh laré bú lò nùàr ká doó doón mé ñgùlù bòn mene,

⁹ ye bú a: «Mɔ wò cemmé né ka mò, wò né mè die, sâ mè bò njií hên doón haá gi nde né mé wò.»

10 Yeésò ye bú a: «Yùò doó sâ ñóŋ, Sátàn. Né gi te mvù Cànje nyagá den ye: Cémme cége toò Càn Dueè Nùà koó yeè, wò die lom bú.»

11 Sátàn kwaá loó bú ndɔ. Bò cili Càn waà, bó taré cu bú yo.

*Bèh duóm seé Yeésò ké Galilé
(Mârk 1:14-15; Lûk 4:14-15)*

12 Yeésò ñgweé njií ye Jân baá gwà cibì ndɔ. À yeé ñgweé aá ménâ, à som gò, à nde ké Galilé.

13 À kwaá loó Najarêt, à nde cer den ké Kapernahûm; loó sâ né ké sòn tub Galilé mân, né te gwèn tàbè Jebulôn bô Naftalí.

14 Sâ doón boó gi né te yuo faá Esáyà *sòn-Càn lé naâ tueé no ye:

15 «Lò Jebulôn, lò Naftalí, mé né nòmò koô lemé, mé nòmò Jurdên né ká jomo doô, mè jue né Galilé tàbè bò kurû,

16 bó né gi te cibí cer den, bó nde né meì bò ñagâ ñené.

Ñagâ te lò bò cio bò waà baá kèn.»

17 Yeésò lé ñgòr Càn tueé duóm naâ cu sâ, ye bò nùàr a: «Bí yúé fón feh bìi yueè, bí kwéh sér temé. Càn baá mbàm seèn ká kwarè bìi si njií.»

*Yeésò mé bò siè-ñgò bò déi nèà
(Mârk 1:16-20; Lûk 5:1-11)*

18 Cieé déi Yeésò yeé baá ké sòn tub Galilé, à né sòn nòmò bele ndeé, à ñene njií nuaré déi bô òm né ndoór* ké dùà vuú njií den. Lé naâ bò

4:10 4:10 Deut. 6:13 **4:12 4:12** Mat. 14:3; Mk. 6:17; Lûk 3:19-20 **4:13 4:13** Jân 2:12 **4:15 4:15-16** Es. 9:1-2 **4:17**

4:17 Mat. 3:2 * **4:18 4:18** Né ndame mé bó vu né lòu.

siè-ngò bò Simôn, mé yilí seèn déi né cu Piêr, bô òm seèn André.

¹⁹ Yeésò ye bó a: «Bí bèlè mè; mè bí kènê sie kwaá seér nde aá bò kòrò nùà.»

²⁰ Bó vu njií ndoór doó lè sòn Yeésò, bó yuo bele bú ndo.

²¹ À né ka ndeé. Wa beré déi, à ñene njií cu bò fà bò déi, Jáκ bô òm seèn Jáñ; né bò ñunà Jebedê. Sâ, bó bò tele bòn Jebedê né gi lè kome, bó né ndoór bó nyegé. Yeésò yilá njií cu bó.

²² Bó komo wuo ter kwar, bó kwaá lo tele bòn mé kom mene, bó yuo bele bú.

²³ Yeésò né lè tàbè Galilê bèh doón ndeé, à né ngòr Càñ te *gwà sòu feh bele, à né bò nùà Njàgà Bagaà felé *Lò Càñ se, à né bò beén dé kàn mé núr dé kàn lètenè bò nùà taré som bele.

²⁴ Bó mé né lè tàbè Sirí mene doón ngweé gi njàgà seèn. Bó né mé bò beén bò hihiné toò seèn weh ndeé: bò déi lé naâ mé tándulu yoòr, bò déi né bò tí bò, bò déi gule mé be né kuú, doón à lé naá gi bó taré som.

²⁵ Cili nùà mé lò hihiné né lom bú jomo kem bele: bò déi yuoô te lò Galilê, bò déi te lò Dèkàpòlì,† bò déi yuoô ké Jerusalem te tàbè Judé mé bò loó dé kukwarè, mé lò dé yí jomo nòmò Jurdên mene, bó doón kem nde gi yoòr Yeésò.

5

Ngòr Càñ ké te tòre (Lúk 6:20-23)

4:23 4:23 Mat. 9:35; Mk. 1:39 † **4:25 4:25** Lò Dèkàpòlì jue né lò mé loó né tèen yulà.

¹ Sâ Yeésò ñene njií né cìlì nùàr mé né doó merré den, à ñaá nde ké te tòre, à den den ké sâ. Bò mbòñ ñgoró nde ké kwarè seèn ndo.

² À duóóm bó ñjèh feèh, ye bó a:

³ «Samésé né bòó mé né saám yoòr bòòn ñené kóó;

*Lò Càñ né dé bòòn!

⁴ Samésé né bò kújere bò; Càñ nde né bó bọñ!

⁵ Samésé né bòó mé né ðólésé; tàbè mé Càñ lé ye nyí nde né bó haá doô, bó nde né kwa!

⁶ Samésé né bòó né mé nyúá dene jéjêg beè Càñ; temé nde né bó lè ðolé.

⁷ Samésé né bòó mé né bò mbeí jere kóó;

Càñ kó nde né bó jere ménâ ndo!

⁸ Samésé né bò temé ñeñagâ bò;

bó nde né Càñ mé njolo ñené!

⁹ Samésé né bòó mé né ðólê lètenè bò mbaábon goó su; Càñ nde né bó bò ñuna seèn yilá!

¹⁰ Samésé né bòó mé né sòn Càñ ñgweé, bó né mene bó teèn bunó yí; Lò Càñ né dé bòòn!

¹¹ Samésé né bí ndo, mo bò nùàr baá bí selé, bó né bí bunó, bó né bí nyeén vevenê yoòr coré su, ye bí né bò mbòñ mò fí.

¹² Mè tueé bí, bí sàmè sér dé biì cu sâ lòù; bí né tàbè dobo, ye sàgà biì né ké te vulúu ñgún ma. Bí té ñjeré ðèi mùnò; bó lé naâ bò *sòn-Càñ bò dé léi toò ménâ bunó ndo.»

Túóm mé Ñagâ
(*Mârk 9:50; Lûk 14:34-35*)

5:4 5:4 Es. 61:2 **5:5 5:5** Ps. 37:11 **5:6 5:6** Es. 55:1-2 **5:8**
5:8 Ps. 24:3-4 **5:10 5:10** 1 Pi. 3:14 **5:11 5:11** 1 Pi. 4:14 **5:12**
5:12 2 Chr. 36:16; Seé b. 7:52

13 «Dé biì, bí né toò bò nùàr faá túóm nɔ. Mɔ túóm cuaré baá, bó bóó ngulí cu nde né bú naàn wa? Sâ gi aá kèn; à njeré déi gàm ndé cú; bó bú su njií nde aá doó, bò nùàr dobo fulú kela teèn.

14 «Bí né ñagâ toò bò nùàr ndɔ. Lɔó mé den né ké felè tòr, dé seèn lòu dèn lèr ñgwéh.

15 Bó lâm mɔgò bèh, ye te bó kibí kwaá ka sòò. Bó lâm mɔgɔ seér né te bó tuú njií yí te sùgo, te bò gwò bò ñene njolo mé njéh.

16 Bí bá ñágá toò bò nùàr ménâ ndɔ, te bó ñene kɔ seé bagaà biì teèn, bó seén Tele biì ké te vulúu.»

Njèh felè sòu feèh

17 «Bí té mùnò ye mè ndeè naâ *sòú Mùsì mé ñgòr bò *sòn-Càñ bò ñellé sɔm. Cí sam, mè ndeè naâ bó lòu mboón seér.

18 Mè né tueé ye bí a, mɔ vulú bô tàbè née ka te be sâ, ndóg njolo sòu déi kèh nyì ndé ñgwéh. Le den nde né kóbè sâ, kɔ lòu mé njèh doón mboón aá, sâ ye.

19 Sâ mɔ né mân, nuaá mé keh luar sɔm njolo sòu déi, à feh bò mbeí ménâ ndɔ, nùà sâ luar le nde né te *Lò Càñe lòu ménâ ndɔ. Nuaá mé jolo feh seér né dé seèn bò mbeí sòu lòu, te bó jolo ménâ ndɔ, nde né nùà dueè te Lò Càñe ñaá.

20 Mè tueé bí, mɔ bí kɔó dìli kélá ñgwéh mé bò *njií-sòu bó bò *Farisiên, ndóg bí Lò Càñe yílá ndé ñgwéh.»

Njèh lè sie kwaâ

21 «Bí lé naâ ñgweé, bó lé ye bò jògò bò a: Té feh wúlá, wa nuaá mé wula feh dɔ́ɔ́ɔ́ nde né ju yilá ma.

22 Mè tueé seér né dé mò ye bí a: nuaá mé kwaá njií mene léláɲ njèh mé mbeí, nde né ju yilá. Nuaá mé yilá mbeí: ɔ́ɔ́ɔ́, nde né ké sònò bɔ́gɔ te *mbàgà juù ndeé. Nuaá mé yilá mbeí: duaàn, ju dé seèn wulu né mé we dé ndeèr.

23 «Sâ mɔ wò nde aá Càn mbe ké te kɔ haá, jògò mùnò nyége munò ye, mɔ temé né nuaré déi mé wò yulá,

24 sâ lògò kwá nji mbe sâ doó nɔ́ɔ́ɔ́, wò jògò nde yoòr seèn, bí bú tueé kulú gi, te wò cu cuù, wò haá ye Càn mbe.

25 «Mɔ bí nuaré déi baá mé ju, à né wò sií, à ju sâ njií né ké sònò bògò, mɔ bí bú gɔ bilí né bècénè, lègè lòm ceér dueè tég, te bí bú den mé sòn cên, wanɔ́ɔ́ɔ́ wò nde né ju beè seèn ké toò bò kokoô bò die, bó sie haá njií wò mé bò sóji, te bó si yií wò gwà cibì.

26 Mè né tueé ye wò a, bó sie kwaá den nde né wò beè méménâ, tóg kɔ bò tò mò njèh nùà hèllè yuo kela gi baá kèn, sâ ye.»

Yàgà ndeé

27 «Bí lé naâ ñgweé, bó ye: Té yàgà ndé.

28 Mè tueé seér né dé mò ye bí a: Nuaá mé ke mene ma vèh déi, tuaá sie bú mé bú, kuú gi aá yàgà kèn.

29 Sâ mo njolo yeè dé gaâ wò te veène dor yií né kóó, lùàgà sòm bú, wò si njií ké dàb. Huom kela né mé gà cén leér lom yoòr yeè kóó, mé bó si njií gùm yeè doón te we dé ndeèr.

30 Mo be yeè dé gaâ wò te veène dor yií né kóó, sâ cò téná sòm bú, wò si njií bú ké dàb. Huom kela né mé gà cén leér lom yoòr yeè kóó, mé gùm yeè doón die yila te we dé ndeèr ndo.»

Ngòr felè siíb bô véh geê

(Matíô 19:9; Mârk 10:11-12; Lûk 16:18)

31 «Bó lé naá cuù tueé ye: Nuaá mé sòm véh doón, bú a, nyàgà há bú mvù beè.

32 Mè tueé seér né dé mò ye bí a: mo ma déi yàgà ndé ngwéh, si bú sòm né mbaá, sâ si bú bèh yàgà kuû luú si né kóó. Véh mé bó naâ lòu mele sòm, nuaá mé jɔgɔ bú doón kuú taré né yàgà ndo.»

Jègè

33 «Bí lé naá gií ngweé, bó lé ye bò jògò bò a: Nùàr a, té jègè kèh; bú a, jòlò lòm faá à lé naá gií toò Càn Dueè jege no.

34 Mè tueé seér né dé mò ye bí a: ndóg nùàr a, té jègè jègè nyì. Bí té vulú jègè kèrà, kogo Càn né ké sâ;

5:29 5:29 Mat. 18:9; Mk. 9:47 5:30 5:30 Mat. 18:8; Mk. 9:43
 5:31 5:31 Deut. 24:1-4; Mat. 19:7; Mk. 10:4 5:32 5:32 Mat. 19:9; Mk. 10:11-12; Lûk 16:18; 1 Kòr. 7:10-11 5:33 5:33 Lé. 19:12; Nomb. 30:2; Deut. 23:21 5:34 5:34 Jâk 5:12; Es. 66:1; Mat. 23:22

³⁵ bí té tàbè jègè kè mà ndò, gule seèn né toò; né mene Jerusalem, té bú jègè kè mà, né loó Nùà Dueè.

³⁶ Té feh yeè jègè kè mà ndò; yúlí feèh né mene dé wulê, né mene dé yilí, wò déi teèn kwéh sér kòmò ndé ñgwéh.

³⁷ Mò né nyea, júée nyea; mò né sam, júée sam ndò; wancónh bò dé felèbò kabé gòò dácón, yuo yeé beè Sátàn.»

Njùñ kuû
(Lûk 6:29-30)

³⁸ «Bí lé naâ ñgweé, bó ye: Njolo mé njolo, nyie mé nyie ndò.

³⁹ Mè tueé seér né dé mò ye bí a: Mò nuaré déi bɔ́ bí veên, bí té njùñ kú. Mò nuaré déi bɔ́ wò te geí gaâ, kéh cú bú geí dé ñgòù, à bɔ́ ndò.

⁴⁰ Mò nuaré déi tulu njií wò bèh juù, à gwaán né cògò suù yeè yíin weèh, há bílí bú mé cògò wagâ yeè mene.

⁴¹ Mò nùà koò déi ba haá wò seé dé kílòmètà cên, gò cú mé njéh kílòmètà fà.

⁴² Mò nuaré déi né wò njeré déi dua, há bú teèn. Mò nuaré déi bie wò hùà njeré déi, té bú nó mó.»

Nùà bònò gwaân
(Lûk 6:27-28, 32-36)

⁴³ «Bí lé naâ ñgweé, bó ye: Gwàn mbeí yeè, wò né nùà bònò yeè bunó.

⁴⁴ Mè tueé seér né dé mò ye bí a: bí gwàn bò bònò bò bìi gwaàn. Bòó mé né bí gèr feh keéh, bí dùà sér Càṅ felè bònò lòu,

⁴⁵ te bí ṅa bò ṅunà Tele bìi mé né ké te vulúu. Bí kóó ye Càṅ lou ba fue njií né felè bò jéré-temé bò, mé bò húóm-temé bò mene. Nu seèn né felè bò vevené bò, mé bò bebagaà bò ménâ neé tóóm ndeé ndo.

⁴⁶ Mò bí gwaán lom né bòó mé né bí gwaán, sâ bí sàgà teèn kela kuú né dé kei? Ṅgweéh né mene bò wèh-kàgàlòṅ làmpòṅ bò, bó né gi ménâ bókó komo mà.

⁴⁷ Mò bí kò lom né léláṅ bò nùàr bìi, sâ beè bìi né njèh kàm déi wa? Ṅgweéh né mene bò Càṅ-kó, bó né gi dé sâ bókó wa?

⁴⁸ Mè tueé bí, bí dèn lòm dé bìi dilísé faá Tele bìi ké te vulúu né dilísé no.»

6

Njèh mé bò saâm bò haâ

¹ «Mò bí baá njèh mé yilí Càṅ bókó, bí té toò bò nùàr lòu sàṅ gò, ye te bó kei bí. Mò sam, bí sàgà beè Tele bìi ké te vulúu kwà ndé cú.

² Sâ mò wò nde aá nùà saâm njeré déi mé be yeè haá, té jùàgà lòbò. Dé sâ né seé bò fù-ṅaṅ bò. Né mene ké *gwà sóù, né mene ceér dueè, bó ménâ luerré gò né te bò nùàr kei bó kei. Mè né tueé ye bí a, bó sàgà bònò kwa gi aá kèn, déi toò sam cuú.

³ Té dé yeè ménâ bó. Mò wò baá nùà saâm njeré déi mé be gaâ haá, be ṅgoù a, té kó.

4 Náb há bú lòù, te Tele yeè ñene dé nâb ménâ, à wò sàgà haá seér kóó.»

Njèh felè Càn duaà tueé ñagâ

(Lûk 11:2-4)

5 «Mò bí baá Càn dua, bí té faá bò lòbò-kàn bò nò dèn. Mò bó nde aá Càn dua, kò bó njeba ter njolò bò nùàr; né mene ké *gwà sòù, né mene te làrè ceér-e, kò né njolò bò nùàr. Mè né tueé ye bí a, bó sàgà bòn kwa gi aá kèn, deì toò sam cuú.

6 Té dé yeè ménâ bó. Mò wò nde aá Càn dua, yílá ndé ké mí yeè, wò colo njií hin, wò dua leér Tele yeè lòù, te Tele yeè mé né bèh lèrrèb ménâ ñenè, à wò sàgà haá seér kóó.

7 «Mò bí baá Càn dua, bí té njèh sònò faá bò Càn-kó nò mbèi gò. Bó munó né ye, kò bó kulá laré dàmb njèh dójò te Càn ñgweé ye.

8 Bí té dé bìi ménâ bó. Njií mé né bí saám dójò, Tele bìi né gi ñenè, te bí nde ye bú dua.

9 Sâ mò bí baá Càn dua, bí júée:
Tele beèh mé né ké ter te vulúu, yilí yeè a: dèn beè bò nùàr jolosé.

10 Ndê kògò yeè ká lètenè beèh dilí kwaá.
Gàm béh te béh ñgweé sòn yeè ká doó faá bó né sòn yeè ké te vulúu ñgweé nò.

11 Há béh yáb mé nde né béh lan wulú.

12 Kúlú njií bò veèn beèh doó faá béh né veèn bò mbeí beèh lè beèh kulú sòm nò.

13 Bèh mé veèn né béh taáb dójò, té béh teèn njií, cí sér béh lòù. [Kògò mé terreb mé *sùsùm né gi dé yeè dé nyèmà mé nyèmà. È môn.]

14 Sâ tueé né ye: mo bí né veên bò mbaábìi lè bìi kulú sòm, Càŋ nde né bí veên yoòr ménâ kulú sòm ndo.

15 Á, mo bí veên bò mbaábìi lè bìi kulú sòm ngwéh, sâ Tele bìi ké te vulúu bí veên yoòr kulú sòm ndé ngwéh ndo.»

Yáb joloò

16 «Mo bí baá yáb jolo, bí té kuún faá bò lòbò-kàŋ bò no kàgà gò. Bó ménâ kaga go né, te bò nùàr ñene ko teèn, ye bó né yáb jolo. Mè né tueé ye bí a, bó sàgà boòn kwa gi aá kèn, deì toò sam cuú.

17 Té dé yeè ménâ bó. Mo wò baá yáb jolo, vúa ñágá njolo yeè, wò sieé feh,

18 te wò mé nùàr fèh kék cú ye nyí né yáb jolo; wò feh keék cegé mé Tele yeè nuaá mé né bèh lèrrèb ñené, à wò sàgà haá seér koo.»

Ngúlú dé ké te vulúu

(Lûk 12:33-34)

19 «Bí té mé ngúlú wôŋ bílí lè. Sueé bô jagàb nde né yieé sòm; yíb nde né gwà komo, à ñuób yuo mé ñjéh ndo.

20 Bí ngúlú bílí sér dé ké te vulúu; dé sâ sueé bô jagàb bú yíé kòmò ndé ngwéh, yíb bú ñuób kòmò ndé ngwéh ndo.

21 Bí koo ye, temé nùàr né gi bèh mé ngúlú seèn né teèn.»

Lâm mé né yoòr nùàr

(Lûk 11:34-36)

²² «Njolo nùàr den né yoòr seèn faá lâm ndo. Mo njolo yeè né ñené, gùm yeè dɔ́ɔ́n nde né bèsónè ñagá den.

²³ Mo njolo yeè baá nyimé, sâ gùm yeè dɔ́ɔ́n den nde né bèh cibì. Mè tueé wò: mo ñagâ mé né yoòr yeè doô ña seér cibí, gùm yeè dɔ́ɔ́n nde né toò yílí kelá ndeé.»

Càñ bô kàgàlòn ñualé

(Lûk 16:13)

²⁴ «Nuaré déi seé nùà fâ kèi cén bó kòmò ndé ñgwéh. À nde né cén bunó, à gwaán déi. À beè déi den nde né nùà gècên, à seb déi. Bí seé Càñ bô seé kàgàlòn fâ dɔ́ɔ́n kèi cén bó kòmò ndé ñgwéh.»

Temé cén mé Càñ kwaá ñjĩ

(Lûk 12:22-31)

²⁵ «Mè tueé bí, mo né mân, bí té mé yáb bô mbè nyàmè lè, ye te bí koó feh biì. Bí té mé cògò nyàmè lè, ye te bí su kwaá yoòr ndo. Ñgweéh kela né yòn nùàr mé yab mà. Gùm nùàr huom kela né koó mé cògò ndo.

²⁶ Bí jògò kè ñjí ke bò non ye; bó yab dòbò bèh, bó kwá bèh, bó mé mbáñ sam ndo; mé ñjéh mene, Tele biì ké te vulúu né gi bó koó laré; sé tagá bí wa? Ñgweéh kela né bí mé bò non mà.»

²⁷ À den cuù ye bó a: «Bí né mene nyamé, lètenè biì dɔ́ɔ́n ñeì cieé déi felè bò cieé seèn sagá komo nde né koó wa?

²⁸ Mo sam, bí cògò nyamé den né dé kei? Bí kè wèh yoòr bò mvue nyurè mé né ké ñueh baá: bó seé témá bèh, bó cògò cóló kó bèh ndo.

²⁹ Mé njéh mene, mè tueé bí, mgbè Salomôn mé be ngùlù seèn mene dɔ́ɔ́n lé gèh nòmò cògò faá bò mvue nɔ sù kwà ná ngwéh.

³⁰ Mɔ Càṅ né nyure ké ya dueè mbaá yàgà ménâ nyegé huɔ́óm, à cògò mé bí há kélá ndé ngwéh wa? Ngweéh bò nyure ké ya den weh né dé laàn, kwéh bó nde né saá som wa? Temé kuú né bí lòu, mè tueé bí!

³¹ «Sâ bí té mbaá nyàmè dèn ye: béh yieé nde né kei? Béh ñueé nde né kei? Béh su nde né kei wa?

³² Dé sâ né seé bò *wɔ́n bò. Bó né gi ménâ nyamé fɔ́ón. Bí né dé bìi mé Tele ké te vulúu teèn; bò njií mé saám né bí dɔ́ɔ́n, à né gi kɔ́ó.

³³ Bí jògò yúé fón lógo *Lò Càṅ ye, bí dèn dilisé faá Càṅ gwaán nê nɔ; Càṅ nde né bí bò njèh dé jomò teèn haá keéh jí.

³⁴ Sâ mɔ né mân, bí té dé kwèh nyàmè; kɔ baá kwéh sâ, bí nyamé ye. Cieé dé kàn né mé seé seèn yoòr.»

7

Ju felè nùàr tená gòò (Lúk 6:37-38, 41-42)

¹ «Bí té ju felè bò mbaábìi mbaá téná gò, te Càṅ ju felè bìi téná cú.

² Mɔ sam, Càṅ nde né ju felè bìi faá bí né dé bò mbaábi nɔ tená. Mòu mé bí né bò nùàr njèh teèn me haá dɔ́ɔ́n, Càṅ bí me haá cu nde né teèn.

³ Mbeí mò, wò yeè tò mò nyurè dé njolò mbeí yeè ñene keéh naá he, mé gùm ndilí toú dɔ́ɔ́ɔ́ né wò njolò ñgelá den, wò cí ñéné ñgwéh wa?

⁴ Wò ye bú a: kwá nyí ge sòm wò tò mò nyurè njolò! Ñgweéh wò njolò né mé gùm ndilí toú wa? Wò bú tò mò nyurè hèllè njolò ge sòm keéh nde né naàn wa?

⁵ Nùà lòbò-kàn, jògò mvúá sòm lógɔ ndilí toú dé njolò yeè; mɔ njolo ñagá baá, wò ge sòm ye nyure dé njolò mbeí yeè.

⁶ «Bí té bò ñhèh jojoloò mé bò boór há; mɔ sam, bó nde cuù né mé bí ñaár cu cuû, bó nema ñaré sòm seér bí lòu. Bí té gòm matàn* toò bò ñguiân sì kwá; mɔ sam bó nde né gulè dobo calé keéh.»

Njèh duaà

(Lúk 11:9-13)

⁷ «Bí dùduaà, bó nde né bí haá; bí féfɔ̀n, bí nde né kwa; bí gó hin gɔ̀, bó nde né bí gulu keéh.

⁸ Lòu sam, nuaá mé né dua dɔ́ɔ́ɔ́ nde né kwa. Nuaá mé né fɔ́n dɔ́ɔ́ɔ́ nde né ñéné. Bó nde né nuaá mé né gɔ́ dɔ́ɔ́ɔ́, gulu keéh ndo.

⁹ «Hên, mɔ lètenè bìi nuaré déi né mé huaán teèn, mɔ ñuna dua bú sér, à bú dɔ̀m haá seér nde né taá wa?

¹⁰ Mɔ sam, à sie haá seér bú sàb, sâ ñuna dua né bú ñgò wa?

¹¹ Bí mé jéré-temé bìi mene, bí né bò ñuna bìi bò ñhèh bebagaà haá komo; sé tagá Tele bìi ké te vulúu wa? Bí kɔ́ ye: bòò mé né bú bò ñhèh bebagaà dua dɔ́ɔ́ɔ́, à nde né bó haá.

* **7:6 7:6** Gòm bò mgbè, bò kwaá mé bò ñgèn. Né ñhèh kàm.

12 «Bí bó mé bò nùàr faá bí ye bò nùàr a, bó mé bí nɔ. *Sóú Músi mé bò *sòn-Càŋ bò tueé gi né ménâ.»

Hin dé barê
(Lûk 13:24)

13 «Bí yílá kélá sér lè hin dé barê; hin dé tàŋòr, mé ceér tàkpèlàn dé bɔ̀n nde né ké tuar. Mé njéh mene, bò nùàr due kela gi né teèn.

14 Ceér mé nùàr nde né yòn teèn kwa, né seér ceér dé ngoũ mé hin dé barê. Nùàr ngòb bú fɔ̀n kwa né kɔ́.»

Tóu bô tàb seèn
(Lûk 6:43-44)

15 «Bí bòn feh bìi toò bò *sòn-Càŋ bò dé kòkòb. Bó yila den né lètenè bìi mé par yoòr faá sòrŋaŋ nɔ, sâ yí lè né ŋgù. Bí nde né bó mé seé bɔ̀n ŋené kɔ́.

16 Mè tueé bí, màkpelân beéh te kaŋkaŋ wá bèh; nyie ŋgòbò máŋgòrè wá bèh ndɔ.

17 Tóu bagaà wa né dé seèn tàb dé bagaà; tóu veên wa cu ka tàb dé veên.

18 Tóu bagaà beéh tàb veên wá sér bèh; tóu veên tàb dé bagaà wá ŋgwéh ndɔ.

19 Mè tueé bí, tóu mé tàb dé bagaà wá ŋgwéh dɔ́ŋ, bó nde né bú tuar komo fuú njií.

20 Sâ te bí ŋene kɔ̀ bò sòn-Càŋ bò dé nyenyenê teèn mé seé bɔ̀n.»

Yeèsò «Nùà Dueè» mbaá yílá kú
(Lûk 13:25-27)

²¹ «Bí té múnò ye, bòó mé yilá né mè Nùà Dueè, Nùà Dueè doô nde gi né *Lò Càṅ dɔ́ṅ yilá. Mè tueé bí, bòó mé bɔ́ó né faá Tele mò ké te vulúu gwaán nê ɔ, Lò Càṅ yila cegé nde né kɔ́ó.

²² Kwá ɔ́ṅ, loù mé ndeè jueè né jueè, bò nùàr ṅún nde né tueé ye: Nùà Dueè, Nùà Dueè, béh lé naâ sòn-Càṅ mé yilí yeè tueé, béh lé naá gii bò tándulu mé yilí yeè kwɔ́gɔ́, béh lé naâ bò fém hihiné mé yilí yeè bɔ́ó bele ndɔ.

²³ Mè tueé bí, loù sâ mè nde né tueé ye bó a: Mè bí kó ṅgwéh, bí né bò dúágá-tie bò. Bí ndé sèr mé njéh toò.»

Gwà déi bô mbeí
(Lúk 6:47-49)

²⁴ «Nuaá mé né ṅòr mò hên ṅweé, né ménâ bɔ́ó dɔ́ṅ den né faá nùà kógòn mé lé meè naâ gwà seèn felè kweêh ɔ.

²⁵ À yeé me gi aá, nu die ndɔ. Nu yeé baá neé, nòmò yuo ber cie, né gwà doô luú; fu tarê né mene gwà doô kobó, njeré déi lé bú bó ná ṅgwéh, njua kweêh.

²⁶ Nuaá mé né ṅòr mò hên ṅweé, à dé seèn ménâ bó ṅgwéh dɔ́ṅ, den nde né faá nùà yánè mé lé meè naâ gwà felè mbésebé ɔ.

²⁷ Nu yeé baá neé, nòmò yeé baá cie yuo ber, fu yeé baá kobó taré, vela ṅem sòm gwà sâ, gwà hèllè calé yuo.»

Terreb Yeésò

²⁸ Yeésò yeé nde feh sòm bò nùàr mân, hiím laré bó doó dɔ́ṅ.

29 Lòù sam, à lé bó njèh feh loóm naâ faá nùà njèh nɔ, à lé bó faá bò *njí-sòù nɔ fèh ná ηgwèh.

8

Nùà beén veên déi taré sɔ̀m
(Mârk 1:40-45; Lûk 5:12-16)

¹ Yeésò suaga cuù ké te tòre ndɔ, bò nùàr ηgún kem bele cu bú jomo.

² Nùà beén veên déi waà dé seèn, cemmé nde toò seèn, ye bú a: «Dé koò, mɔ wò né gwaán, wò nde né mè taré sɔ̀m, mè den cu ηgásé.»

³ Yeésò kema njíí bú be yoòr ndɔ, ye bú a: «Mè gwaán aá kèn, taré yùò taré.» Beén nùà doò nyimé yuo doó sâ ndɔ.

⁴ Yeésò ye bú a: «Càη a bó wò tueé nuaré déi. Ndé lòm ké yoòr *ηgàη sèmè, wò feh keéh bú yo yeè, wò haá bú sèmè faá Músi lo naâ tueé nɔ, te bò nùàr ηene ko seér teèn.»

Nùà seê kwaá-taâb déi taré sɔ̀m
(Lûk 7:1-10)

⁵ Yeésò yeé nde aá Kapernahúm yilá ndeé, kwaá-taâb bò Rôm bò déi ηgoró ndeè kwarè seèn,

⁶ ye bú a: «Kúkùr yeè, dé koò, nùà seê mò galé ηgaga le aá ké gwò, à né lom mé beén kwaré.»

⁷ Yeésò ye bú a: «Hin, béh nde, te mè taré sɔ̀m bú.»

⁸ Kwaá-taâb doò yeé ηgweé aá môn, ye Yeésò a: «Dé koò, mè nuaá mé wò nde né ké lo seèn yilá, wúlú ηgwéh. Kòmò njí cégé yeè lélan sòn, nde né nùà seê mò taré sɔ̀m.

⁹ Mè né koo ye, bò kokoô bò né mé terreb teèn. Lòu sam, mè né ka bò déi, bò déi né ka mò. Mè né mé bòn bò sóji beè. Mò mè ye déi a: Ndé mân! à nde. Mò mè ye cén déi a: Ndê! à ndeè. Mò mè ye nùà seê mò a: Bó mân! à boo ka ménâ nág ndo. Mò né mân, túé cégé yeè lòu, nùà seê mò nde né taré yuo.»

¹⁰ Te Yeésò yeé nde ngweé njií mân, hiím lo bú mbaá, à tueé njií mé bòó mé né jomo seèn ndo, ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, ká te tàbè *Iseràlà hèn doón, mè gèh ndèm hèn teèn néné ngúngwéh.

¹¹ Mè tueé bí, bò nùàr yuo ndeè né kèb bà, mé kèb nyiib,* bó kwa gi bèh denè te *Lò Càne kwarè Abrahâm mé Isâk bô Jakôb,

¹² sâ bòó mé Lò Càne sé né dé boòn, bó bó si njií aá ké cie te ndèndèn cibî, bèh kén silî mé nyie yieé kuú.»

¹³ Yeésò tueé njií mé kwaá-taâb doô ndo, ye bú a: «Ndé cú yeè ké lo. Bú a, bó wò faá wò né temé yoòr mò kwaá njií sâ.» Nùà seê kwaá-taâb doô taré yuo beè nomo ndo.

*Bò beén bò ngún taré soòm
(Mârk 1:29-34; Lûk 4:38-41)*

¹⁴ Jomo sâ Yeésò nde ké lo Piêr. À wa ké teèn, sâ gùnà Piêr né doó cer den, à né mé dùlù yoòr.

¹⁵ Yeésò kema njií bú beè, dùlù kem yuo bú yoòr. Ma doô komo wuo ter, boo haá bú yáb.

8:11 8:11 Lûk 13:29 * **8:11 8:11** Kèb mé lou yila yeé teèn.
8:12 8:12 Mat. 22:13; 25:30; Lûk 13:28

16 Yeé baá liyili, bò nùàr kem waà mé bò beên bò ká yoòr Yeésò kókoó mbaá. À komo njií cegé né léláŋ sòn mbaá, bò càŋ tándulu né bó yoòr durá yuo bele, bò beên bò dɔ́ɔŋ taré yuo gi ndɔ.

17 Sâ ménâ dɔ́ɔŋ bɔ́ɔ gi né, te yuo faá Esáyà *sòn-Càŋ lé naá gií tueé nɔ, ye: «Dé seèn, à jɔgɔ weh né núr beèh, à ŋa weh beên beèh ndɔ.»

Bòó mé gwaán né jomo Yeésò beleè

(Lúk 9:57-62)

18 Bò nùàr yeé baá kwarè Yeésò ŋgún, à ye: «Kwá béh sela yuo kela tub kèb yágà.»

19 *Njí-sòú déi ndeè ndɔ, ye bú a: «Nùà fèh-njèh, wò nde mene he, bélé nde né kɔ́ɔ.»

20 Yeésò ye bú a: «Hên bò nyam bɔ́ɔn né mé gbàŋ, bò non mé fulu ndɔ. Kóɔ ye, *Huaán Nùàr dé seèn mé bèh cèrrè teèn sam.»

21 Mbòŋ Yeésò cén déi deên ndɔ, ye Yeésò a: «Dé kɔ́ɔ, kwá mè ndeè furú sɔm tele mò ye.»

22 Yeésò ye bú a: «Bèlè lòm mè. Kwá ló bò komó nde furú bò mbeí bɔ́ɔn kɔ́ɔ.»

Fu tarê pam hunê

(Mârk 4:35-41; Lúk 8:22-25)

23 Jomo sâ, Yeésò ŋaá yila te kɔme, bò mbòŋ seèn njií lo bú.

24 Fu tarê kɔ die dùà te tub sâ ndɔ, né lom mé terreb kobó taré, né nòmò te kɔme pieém yií. Sâ Yeésò baá lóm.

25 Bò mbòŋ ŋgoró nde kwarè seèn, bó nyimé bú, bó ye bú a: «Fehtoò beèh, béh nde aá kum le, yií sòm yeè béh teèn.»

26 Yeésò ye bó a: «Bí môn veéh né dé kei wa? bò temé kuû bò!» À komo wuo ter ndo, à pam fu bò nòmò; pón die dùà doón.

27 Geí lo bò nùàr mbaá, bó ye: «Hên né gèh nùà kei, mé sòn seèn ngweé bilí né mé fu bò nòmò mene wa?»

*Nùàr fà mé càṅ tándulu yoòr taré soòm
(Mârk 5:1-20; Lûk 8:26-39)*

28 Bó wa yí sònò tuùb kèb yágà, te tàbè Gadarèna, bó kwa bò nuaré déi teèn fà; bó yuoó naâ ké mäsou, bó ndeè né te bó bò Yeésò kwaré. Sâ nùà hèllè bò mbeí né gi mé bò càṅ jejelâ mân yoòr fà doón, nùàr doó sâ kélá cú bèh mé veéh.

29 Bó yeé waà baá toò Yeésò, bó som hueh, bó ye bú a: «Iṅunà Càṅ Dueè, béh bí né lè keé-re wa? Wò ká doó waà né te wò feh duóóm béh gèr mé cu née le ye wa?»

30 Sâ bònṅ bò ṅguiâṅ kókoó mbaá né yab ké bèh ndón-ndòn mân ṅalé yieé den.

31 Bò càṅ hèllè bṅṅ baá-re Yeésò, ye bú a: «Mò wò nde né béh kwógó, kwógó yí sér béh ké lè bò ṅguiâṅ kíê.»

32 Yeésò ye bó a: «Bí fón gò!» Bó durá yuo kela gi ndo, bó nde yila nde ké lè bò ṅguiâṅ hèllè. Bòn ṅguiâṅ doò kem suagà ké cueè, bó sue yila nde ké te tube, bó kum le teèn.

33 Bò tèn ṅguiâṅ durá yuo gi ndo; bó nde cu ké lo, bó né bò nùàr njií mé la kelâ naâ felè bò tándulu bò tueé, bó né bó dé toò tueé ndo.

34 Yeé baá ménâ, bò loó bò kem yuo gi ké lo doón, bó né yoòr Yeésò ndeé, te bó bó kwaré. Bó

yeé ñene aá bú, bó ye bú a: «Kúkùr yeè, yùò lè tàbè beèh yuoò.»

9

*Nùà gule kuû déi taré sòòm
(Mârk 2:1-12; Lûk 5:17-26)*

¹ Yeésò yila cu kòm, sela nde cu lo seèn.

² Wa lo, bó jɔɔ waà mé nùà gule kuû déi toò seèn, à né te ndagáa cer den. Yeésò yeé ñene, ye temé bɔ̀ɔn dɔ̀ɔɲ né lom yoòr nyí ménâ, à tueé njií mé nùà gule kuû doô, ye bú a: «Táre yo, huaán mò. Bò veèn yeè gi aá wò mé njéh kèn.»

³ Te bò *nji-sòu yeé nde ñgweé njií mân, bó yila lè bɔ̀ɔn ndugó beleè ye: «Nùà hèn feh seèn faá Càn nɔ weh né dé kei wa?»

⁴ Yeésò ñene kɔ̀ múnò bɔ̀ɔn ndɔ, ye bó a: «Bí veénsé mân munó né dé kei wa?»

⁵ Beè biì, taré kela né tueê ye: bò veèn yeè gi aá wò mé njéh kèn, wa né: wùò ter, gègɔ̀ wa?»

⁶ Bí kóɔ ye: ká doó dɔ̀ɔɲ *Huaán Nùàr né mé terreb veèn kulú sòòm teèn.» À den cuù baá-re, ye nùà gule kuû doô a: «Wùò ter, wèh ndagá yeè, ndé á lo.»

⁷ Nùà hèllè komo wuo ter ndɔ, fɔ̀ɔn gò loô seèn.

⁸ Veéh sie ñellé nùàr doó dɔ̀ɔɲ, bó né Càn teèn seèn yí, ye lòu sam, à né nùàr terreb ménâ haá ma.

Bèh Matíô yilâ

(Mârk 2:13-17; Lûk 5:27-32)

⁹ Yeésò yuo doó sâ ndɔ, à nde ser toò. Wa beré déi, à ñene njií nuaré déi né ké gwò bèh seé seèn den den, à né kàgàlòɲ làmpôɲ weh. Yilí nùà sâ

né Matíô. Ye bú a: «Yùò bèlè mè!» Matíô yuo bele bú ndò.

¹⁰ Yeésò yeé baá ké gwò Matíô yáb yieé, bò vevenê bò, mé bò wèh-kàgàlòn lãmpôn bò déi kem wa cuù teèn ηgún, bó bó mé bò mbòn seèn né yáb bècénè yieé bilí den.

¹¹ Bò *Farisiên yeé ηene aá ménâ, bó ye bò mbòn a: «Nùà koô bìi bó bò wèh-kàgàlòn lãmpôn bò, mé bò vevenê bò yáb bècénè yieé bilí né dé kei wa?»

¹² Yeésò yeé ηgweé aá ménâ, ye bó a: «Bò beén bò né yeé mé koró nùà lèh kóó, dèn ηgwéh bò tetarê bò.

¹³ Bí ndé màn nyégé bò ηgòr hên maàn, né ter nyagá den ye: Mè gwaán kela né nùà kó-jerè mé nùà há-sèmè. Mè hên nde kuú naâ bò vevenê bò ká yoòr mò yilá njií, dèn ηgwéh bò didilí bò.»

Bèh yáb joloò

(Mârk 2:18-22; Lúk 5:33-39)

¹⁴ Loù sâ bò mbòn Jân Bàptís ndeè ye Yeésò a: «Bóó né naàn mé béh bò *Farisiên né gi dé beèh yáb jolo, bò mbòn yeè dé bòn jòlò ηgwéh wa?»

¹⁵ Yeésò ye bó a: «Loù mé bó sua yeé véh, mé si né doó samé den, bò mbeí nde né yáb jolo wa? Dé sâ ndóg. Mé njéh mene, bí kwá cieé déi, mo bó ngaá som aá bó sii fù beè, bó ndeè jolo ye bòn.

¹⁶ «Nuareé déi beéh cògò feê felè cògò dé cuùm téná làb njí bèh. Mo sam, dé feê nde né dé cuùm doô komo ηpré som.

17 «Bó tàgà mé kulu feê lè nguú cuúme sì kwá bèh ndɔ. Mɔ sam, nguú hèllè nde né mbè doó velé ber njií, bó vu bilí be mé nguú mene. Bó mbè mé kulu feê si seér yeé lè nguú feê, te kér cú, mbè doó bèr ndé cú ndɔ.»

Nunà nùà koô déi bô ma mé lé naâ cògò Yeésò kema

(Mârk 5:21-43; Lûk 8:40-56)

18 Nùà koô déi waà, sâ Yeésò née mé bò nùàr ménâ tueé njií den; à cemmé nde toò seèn, ye bú a: «Huaán mò kuú aá kèn, à kuú née kuú ye. Mé njéh mene ndê kè mà nji bú be yoòr, à nde né nyimé yuo.»

19 Yeésò komo wuo ter ndɔ, weh bò mbòh, bó bó bele sie bú.

20 Sâ ma déi né doó sâ teèn; baá nyè mà yulà cùòb fà húóm né bú yoòr yuo den. À ngoró nde yí jomo Yeésò, à kema weh sòn cògò seèn.

21 À né ké lè tueé den ye: «Mɔ mè kema cegé mene lélán cògò seèn, nde né mè yili sòm.»

22 Yeésò bele seér ndɔ, nene bú, ye bú a: «Dé vêh, táre yo, wò né temé yoòr mò kwaá njií, wò taré yuo aá kèn.» Ma doô taré yuo doó sâ ndɔ.

23 Yeésò wa ké lo nùà koô doô, sâ bòó mé tuaga yeé bené mé kû bó bò nùàr baá lom doó ngún mbaá, bó né bèmè bòó. Yeésò yeé nene aá môn,

24 ye bó a: «Bí yùò gí doó sâ dɔ́h, huaán njeré déi kú ngwéh, à cer né lóm.» Te bò nùàr yeé nde ngweé njií ménâ, bó kem sue bú yoòr mé séb.

25 Bó yeé sòm keéh gi aá bò nùàr cie, Yeésò yila nde ké mí, à sie njií huaán vêh doô be ter; huaán doô komo den cu ter ndɔ.

26 Ngóg dé sâ ngulí yon cu baá-re lò sâ doón.

Bò cùgò njolo bò déi fà taré sòm

27 Yeésò yuo doó sâ ndo. À yeé baá beré déi kelá, bò cùgò njolo bò déi bô mbeí duóm bú jomo ngaré beleè, bó ye bú a: «Ijunà *Davíd, kó yeè béh jere teèn.»

28 Yeésò yeé baá ké gwò, bò cùgò njolo bò doó ngoró nde ké kwarè seèn ndo. À ye bó a: «Bí né temé kwaá njií ye mè né mé terre b faá bèh mân teèn wa?» Bó ye bú a: «Nyea, dé koò.»

29 Yeé baá ménâ, à kema njií bó be njolò ndo, ye bó a: «Bó bí faá bí né temé yoòr mò kwaá njií sâ.»

30 Njolo boòn kwogo ñagá ndo. À luom bó, ye bó a: «Càn a bó nuaré déi ngweé tieè.»

31 Mé njéh mene, bó ko lom né mé yilí Yeésò lè tàbè sâ doón saán yon gò.

Nùà sòn ndûg déi taré sòm

32 Bó yeé baá dé boòn mé gò, bò nuaré déi wa cuù mé nùà sòn ndûg déi ká toò Yeésò ndo. Nùà sâ lé naâ mé tándulu yoòr; càn hèllè lé naâ bú sòn yíin.

33 Te Yeésò yeé nde kwogo som bú lè nùà doó mân, nùà hèllè duóm keéh sòn tueê. Cìlì nùàr geí laré mé njéh doó doón, bó ye: «Béh nées gèh dé hèn te tàbè *Iserála doón ñéné ngúngwéeh ye.»

34 Bò *Farisiên den seér cuù dé boòn ye: «Mgbè bò tándulù bú terre b mân haá né kóó, à bò tándulu kwogo né mé njéh.»

Yeésò mé jere bò nùàr

³⁵ Yeésò né te bò loó kokoô mé tetoôr mene kelá, à né ηgòr Càη te *gwà sòu feh bele, à né Njàgà Bagaà felè *Lò Càη se γοη, à né bò beén dé kàn mé núr dé kân taré sòm bele.

³⁶ À yeé baá cìlì nùàr ménâ ηené, jere βοó bú ηjèh. Lòu sam, bó lé naâ doó mbaá homó ndab den; bó né lom faá bò mbieè mé nùà ηjèh teèn sam no.

³⁷ Yeé baá ménâ, à ye bò mbòη seèn a: «Yab bolé lom né ηgún. Njèh cén, bò seê bò mé nde né ká lo kwaá bilí njií màgà ηgwéh.

³⁸ Bí bòn ηùà ηjèh βοòn, te à tema njií bò seê bò teèn, te bó kwa bilí njií bú mé njèh ká lo.»

10*Bò mbòη tebé yulà cùòb fà**(Mârk 3:13-19; Lúk 6:12-26)*

¹ Yeésò yilá bilí bò mbòη yulà cùòb fà doô, à jege haá bó terreb te bó kwogó sòm bele bò nùàr càη tándulu γoòr, bó taré sòm bele bò beén bò, mé bò núr bò ndo.

² Yilí bò mbòη yulà cùòb fà sâ lé naâ: Simòη mé yilí seèn déi né cu Piêr, bô òim seèn André; bò ηunà Jebedê, Jâk bô òim seèn Jân;

³ Filíp bô Bartelemí; Tomâs bô Matíô nùà wèh-kàgàlòn làmpôn; Jâk ηunà Alfê bô Tadê;

⁴ Simòη nuaá mé gwàn bèh dé mé bò kìn den felè bò loó bò doô; mé Júdàs Iskariô, sàrnýé Yeésò.

9:35 9:35 Mat. 4:23; Mk. 1:39; Lúk 4:44 **9:36 9:36** Nomb. 27:17; 1 Rois 22:17; 2 Chr. 18:16; Ese. 34:5; Mk. 6:34 **9:37 9:37-38** Lúk 10:2

*Bò yulà cùòb fà bò ké cie temá njiì
(Mârk 6:7-13; Lûk 9:1-6)*

⁵ Yeésò tema sòm bò yulà cùòb fà bò sâ ndo, à luom ye bó a: «Bí té lè tàbè bòó mé *Jûf sam ndé, bí té lè loó déi te tàbè *Samarî yílá ndo.

⁶ Bí ndé lòm yoòr bò *Iserálà, bó né dé bòn faá bò mbieè mé né lòu leér le no.

⁷ Bí túé gò ngòr Càṅ ceceér, bí júée bò nùàr a: Càṅ baá mbàm seèn ká kwarè bòn si njiì ma.

⁸ Bí táre sòm bèlè bò beén bò, bí né bò komó nyimé sòm, bí né bò beén veên bò taré sòm bele, bí kwógó sòm bèlè bò nùàr tándulu yoòr ndo. Bí terreb kwa né dé lòu, bí ndé bó cú ká dé lòu méná ndo.

⁹ «Mò bí baá mé gò, bí té kàgàlòn beè wèh siè; né mene tò mò kàgàlòn, bí té beè wèh siè.

¹⁰ Bí té ba beè wèh siè; bí té cògò su fà mé débágá beè wèh siè; bí té cùgò beè wèh siè ndo. Bí kóo ye, nùà seè yieé né mé seé seèn.

¹¹ «Mò bí wa baá te loó déi, bí fón lòm nuaá mé gwaán né bí weèh, bí cer teèn. Bí cèr lòm lo nùà sâ. Mò cieé gò biì wulu baá, bí yuo cu.

¹² Mò bí nde aá gwò yílá, bí júée bò gwà bò a: Kùsèm, òlè a dèn mé bí ma!

¹³ Mò bó né gwaán, sâ òlè biì nde né bó kwa. Á, mò bó né bí berón, bí jógò yùò cú mé òlè biì.

¹⁴ Mò bí wa beré déi, bó bí wèh ngwéh, bó tie te ngòr biì félá njí ngwéh, bí yùò kwá ló bó noón. Mò bí baá doó sâ yuo, né mene gwà, né mene loó déi, bí kàrè sòm gí fùfú bòn gulè biì karè.

15 Mè né tueé ye bí a, loù ju tenâ, gèr ñene kela nde né loó hèllè mé *Sòdòm bô *Gòmôr.»

*Gèr mé bó nde né bí feh keéh
(Mârk 13:9-13; Lûk 21:12-17)*

16 À den cuù ye bó a: «Bí né ñgweé wa, mè bí hên yi ñjií né faá bô sòrṅaṅ lètenè bô ṅuì nɔ; bí dèn lòm dene kónkòṅ faá sàb nɔ; bí den mé sòn fuù faá vɔgɔb ndɔ.

17 Bí dèn làn, bí kóɔ ye, bô nùàr nde né bí te *mbàgà juù mé sòn fuù jɔgɔ ñjií, bó nde né bí núr ké *gwà sòu bɔ̀n tegé ndɔ.

18 Bó nde né bí ké toò bô kokoô bô mé bô mgbéemgbè mgbómé ñjií, ye bí né bô nùàr mò fí. Sâ dɔ́ṅ, mè ye te bí den nyegé cu ye baá-re bô sòn mò ké toò bɔ̀n mé toò bô Càṅ-kô ndɔ.

19 Sâ mɔ bó baá mé bí ké te mbàgà juù jɔgɔ ndeé, ñjií mé bí nde né sònò tueé dɔ́ṅ, bí té nyàmè. Loù sâ Càṅ nde né bí bô ṅòr sònò tueé kwaá gií.

20 Bí kóɔ túé ndé ñgwéh, Cúcuí Tele biì ké te vulúu tueé nde né sòn biì kóɔ.»

21 À den cuù ye bó a: «Dìm bô bei nde né yo bɔ̀n go kuú, te bó wula bó wulà. Bô tele nde né bô huaán go. Bô huaán nde né yoòr bô teleè ṅaár die; bó go sɔm bó, te bô nùàr wula taré bó ménâ ndɔ.

22 Bô nùàr nde né bí felè mò bunó kum. Mè tueé bí, nuaá mé nde né dɔ́ṅ yoló komo gií, yili yuo nde né kóɔ.»

10:15 10:15 Mat. 11:24; Gen. 19:24-28 **10:16 10:16** Lûk 10:3
10:17 10:17-20 Mk. 13:9-11; Lûk 12:11-12; 21:12-15 **10:21**
10:21 Mk. 13:12; Lûk 21:16 **10:22 10:22** Mat. 24:9, 13; Mk. 13:13; Lûk 21:17

²³ À den cuù ye bó a: «Mɔ bó né bí lè loó déi bunó, bí dùlà ndé sèr te loó déi. Mè né tueé ye bí a, bí ndeè bò loó te tàbè *Iseràlà hên doón yòn làrè ndé ngwéh, mé *Huaán Nùàr née cú ngwéh ye.

²⁴ «Mbòn a, dèn méné naàn, à koó táré kélá ngwéh mé ngàṅ. Nùà seê dèn méné naàn, à tele seê seèn táré yógó ngwéh ndɔ.

²⁵ Mɔ mbòn den wa né faá ngàṅ nɔ, bú a, sèsamè. Mɔ nùà seê né faá nùà koò seèn nɔ den waá, bú a, sèsamè ndɔ. Mè tueé bí, mɔ bó né mè nùà koò biì “mgbè bò tándulù” yilá, sé tagá bí bò jomo bò mò wa?»

Nuaá mé bí nde né veéh
(Lûk 12:2-7)

²⁶ À den cuù ye bó a: «Sâ, bí té bó mbaá vèh dèn; bò njèh lèrrèb doón nde gi né cie ṅené yuo; bò njèh dé nénâb ṅené yuo kela giì bèsónè ménâ ndɔ.

²⁷ Bò njií mé bí né ká sònò mò bèh cibì ngweé gií doón, bí ndé túé bèh ṅagâ. Bò njií mé bí né lòu ngweé naáb hên doón, bí ndé yìè dèn ké felè gwà.

²⁸ Bí té bò wúlá-nùàr bò vèh; bó wula lom né léláṅ ngàṅ yoòr, sâ gi aá, bó yòn wúlá kó ngwéh. Bí vèh sér Càṅ nuaá mé nde né gùm nùàr mé yòn mene te we tarê ṅjie njií.

²⁹ «Hên faá bò tásuagár doô, mɔ bó domó laáb mene bó fà, bó go som kóbò cén, nde né nùàr

yulá wa? Mé njéh mene, cén déi lètenè boòn mbaá lèr lè bèh, bó né gi njolò Tele biì.

³⁰ Sé tagá bí wa? Mè tueé bí, né mene bò yúlí feèh biì, né gi njolò seèn.

³¹ Bí té mbaá vèh kú, kela né bí te mbeí yuií mé dà m bò tásuagár hèllè.»

Yeésò gwaân mé Yeésò ηγοῶν
(*Lûk 12:8-9*)

³² «Nuaá mé né mè cie toò bò nùàr gwaán njií dῶν, loù sâ mè nde né bú toò Tele mò ké te vulúu gwaán weh ndῶ, ye né nùàr mò.

³³ Nuaá mé né mè toò bò nùàr ηγοῶν dῶν, mè nde né bú toò Tele mò ké te vulúu ménâ ηγοῶν ndῶ.»

Yeésò yìè kèrrè
(*Lûk 12:51-53; 14:26-27*)

³⁴ «Bí té mùnò ye mè ká te wῶne ndeè né bò nùàr dῶlè haá. Mè tueé bí, né seér salé.

³⁵ Mè ndeè nùàr bῶ tele kerré kwaá; huaán dé vèh bῶ meí kerré kwaá; vèh bῶ makoò kerré kwaá ndῶ.

³⁶ Nuaré déi bῶ mbeí nde né mé gwà cên, déi nde né mbeí bunó.

³⁷ Nuaá mé gwaán kela né tele seèn mé mè, nùàr mò wúlú ηgwéh. Nuaá mé gwaán kela né meí seèn mé mè, nùàr mò wúlú ηgwéh. Nuaá mé gwaán kela né ηuna seèn mé mè, nùàr mò wúlú ηgwéh ndῶ.

³⁸ Nuaá mé tou gèr seèn jógó wèh ηgwéh, à mè bèlè ηgwéh dῶν, nùàr mò wúlú ηgwéh.

³⁹ Nuaá mé né yòn seèn mé feh seèn gaga kuaá, nde né bú leér loó. Nuaá mé né dé seèn cio felè mò ngoón seér, nde né yòn kwa.»

Sàgà dé ké te vulúu
(Mârk 9:41)

⁴⁰ «Nuaá mé né bí sie nyegé doón, sie nyegé né mè; nuaá mé sie nyegé né mè doón, sie nyegé né Nuaá mé lé temà naâ mè ndo.

⁴¹ Nuaá mé né *sòn-Càṅ déi sie nyegé, ye Càṅ bú temà naâ kó doón, nde né sàgà faá bò sòn-Càṅ bò nò kwa. Nuaá mé né nù dilí sie nyegé, ye né nù gècèn doón, nde né gèh sàgà bò gècèn bò kwa.

⁴² Mè né tueé ye bí a, nuaá mé kwe haá cegé mene huaán déi lètenè bò mbòn mò hèn lélán nòmò, ye né mbòn mò, nù sâ nde né sàgà kwa.»

11

Bò tebé bò Jân
(Lúk 7:18-35)

¹ Yeésò yeé feh gi aá bò mbòn yulà cùòb fà doô faá bèh ménâ, à foón gò ndo, à nde ngòr Càṅ lè loó mé loó tueé yon, à né bò nùàr feh.

² Sâ Jân Bàptís né cu sâ ké gwà cibì. Jân yeé ngweé njií bò nùàr baá felè seé *Kristò tueé den, à tema njií bò mbòn seèn déi ké teèn, ye bó a:

³ «Bí ndé bíe ke ye bú a: Né bú mé béh né kela den doô wa, dé béh kèlè sèr nùà dé hiin wa?» Bó nde ndo, bó wa.

10:39 10:39 Mat. 16:25; Mk. 8:35; Lúk 9:24; 17:33; Jân 12:25

10:40 10:40 Mk. 9:37; Lúk 9:48; 10:16; Jân 13:20

⁴ Yeèsò ye bó a: «Bò njií mé bí né ñgweé, mé bí né gi ñené hên dɔɔŋ, bí ndé túé gí mé Jâŋ ménâ,

⁵ bí júée bú a: bò cùgò njolo bò baá njolo ñené, bò gule kuú bò baá gɔ, bò beén-veên bò né taré yuo bele, bò tándúg baá ñgweé, bò komó baá lè cio nyimé yuo bele, bò saám bò baá Njàgà Bagaà ñgweé ma.

⁶ Wa nuaá mé temé yoòr mò sòm ñgwéh dɔɔŋ nde né samésé den ma.»

⁷ Bò mbòn Jâŋ yeé nde cu aá, Yeèsò duɔóm ye bò nùàr ñhè felè Jâŋ tueé ñagâ, ye bó a: «Bí lé ké ya dueè nde ñenè naâ kei wa? Fu lé kobo jilí deén naâ gui wa? Háye ndo!

⁸ Á, bí lé ké sâ ke deén naâ kei wa? Bí lé ñenè naâ nuaré déi mé cògò nyàgàm yoòr wa? Bòò mé su yeé cògò nyàgàm bòn yuo yeé ké mbàm ndo.

⁹ Á, ké ya dueè nɔ, bí lé ndeè naâ dé kei wa? Bí lé ye te bí ñene *sòn-Càŋ déi wa? Mè tueé bí, né sòn-Càŋ sâ bòn. Ñhè cén, bí kóo ye nùà dé sâ né sòn-Càŋ yɔgó keéh.

¹⁰ Lòu sam, Jâŋ dé seèn né nùà tebê mé bó lé naâ felè seèn nyagá kwaá ye: Càŋ ye, nyí nde né nùà tebê nyí toò yeè temá njií, te à tóo nyegé wò ceér.»

¹¹ À den cuù ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, bèh lo mé wón lo deén naâ, bó lo née nùà koò déi faá Jâŋ Bàptís nɔ ñàr ñgúŋgwéeh ye. Mé ñéh mene, te *Lò Càŋe né mene huaán dé maàn, à ham kela seér cu né kóo mé Jâŋ.

12 Bèh léi mé Jân Bàptîs lé tueé duóm naâ ngòr Càṅ, tóg nde wa hên, Lò Càṅ né lom mé taáb kwaré ndeé; bò taáb bò ye kò bó yieé bú yieé.

13 Dàm bò sòn-Càṅ bò lé naá giì felè Lò Càṅ tueé; mvù Músì tueé cu felè seèn môn ndò, te nde wa ye mé nàm Jân.

14 Ngweéh bí né yeé *Elí kela den wa? Mò bí nde né gwaán, mè tueé bí Elí sà né Jân.

15 Nuaá né mé tie, bú a, ṅgwé nyégé ṅgòr hên bagasé.»

16 À den cuù ye bó a: «Cafanê bò nùàr den né faá kei wee? Mè tueé bí, bó den né faá bò huaán mé né ké mbartógò vògò den nò; bò déi né mé bò mbeí tueé njií, ye bó a:

17 Béh né mé térèm mbaá tuagá kuú, bí ṅgò ṅgwéh! Béh né mene bò bené kú-jerè genné, bí yúé ṅgwéh ndò! Bí ye: bó sà bá naàn wa?

18 Wanóṅ Jân yeé waà, à sér yíé ṅgwéh, à mbè ṅúé ṅgwéh, bó ye: À né mé tándulu yòòr.

19 *Huaán Nùàr yeé waà dé seèn, à yieé sér, à ṅueé mbè, bó den cuù ye: Nùà hên kò lom né yieé mé ṅueé; à né mbeí bò vevenê bò mé bò wèh-kàgàlòṅ làmpòṅ bò mene! Mé njéh mene, mè tueé bí: seé Càṅ né gi tueé ṅagá, ye kékòṅ Càṅ yila né teèn.»

*Bò ló dúágá-tiè déi
(Lúk 10:13-15)*

20 Jomo sâ, bò loó mé Yeésò lé naâ fém teèn kókoó bɔ́, à duɔ́m bó nde njií. Lòu sam, bó lé dene bɔ̀n kwéh sér ná ngwéh.

21 À ye bó a: «Wò loó Korasêṅ, wò nde né mèi bò gèr ṅené! Becaida, wò nde né gèr ṅené ndo! Mɔ̀ gèh fém mé lé bɔ́ naâ lètenè bìi hèn sé bɔ́ naâ ké Tír bô Síðòṅ, mè tueé bí, dàb mé bò nùàr ké sâ sé lo temé kweéh seér gi aá kèn, bó yíi wè, bó su tou, te feh keéh ye bó kweéh seér aá temé.

22 Mè tueé bí, lòu ju tenâ, gèr dé bìi taré kela nde né kóó mé dé Tír bô Síðòṅ hèllè.

23 Dèi né cu wò Kapernahúm. Wò munó né ye, nyí nde né ké te vulúu ṅulí waá wa? Ndóg, mè tueé wò, bó wò ba njií seér nde né ké ndugo bò càṅ. Mɔ̀ gèh fém mé lé bɔ́ naâ lètenè bò nùàr yeè hèn sé lé bɔ́ naâ ké *Sóðòm, loó hèllè sé née teèn ye.

24 Mé gècèn mene, lòu ju tenâ, ju dé yeè nde né dé Sóðòm taré yɔ́gó ndo.»

Dù beè Yeésò kwaà
(Lúk 10:21-22)

25 Jomo sâ Yeésò deèn ndo, ye Tele a: «È môn, Tele mò, vulú bô tàbè né gi beè yeè, mè vra baá wò! Lòu sam, njií mé né njolò bò kógòn bò mé bò lo bò cibi mbaá leér den, njua yeè mé wò bó feh keéh seér né mé bò huaán tetɔ̀r mân.

26 È môn, Tele mò! Sâ né njií mé wò gwaán nê.

11:21 11:21 Es. 23:1-18; Ese. 26:1-28:26; Joèl 3:4-8; Am. 1:9-10; Zach. 9:2-4 **11:23 11:23** Es. 14:13-15; Gen. 19:24-28 **11:24 11:24** Mat. 10:15; Lúk 10:12

²⁷ «Mè tueé bí, Tele mò njèh dɔ́ɔŋ kwaá lo gi né beè mò. Mé njéh mene, nuaré déi kó ngwéh ye: hên né Huaán; gi cu né ka Tele. Nuaré déi kó ngwéh ye: hên né Tele ndɔ, gi cu né ka Huaán mé bòó mé Huaán né bó Tele feh doô.»

²⁸ Jomo sâ, ye bó a: «Bí bòó mé seé né bí felè mbiín den dɔ́ɔŋ, bí ndé gî ká beè mò, te bí kwa dù.»

²⁹ Bí ndê màn njèh ká beè mò. Lòu sam, mè né mé temé dɔ́lê mé kó-jere lè, temé bìi nde né lè die.

³⁰ Tòu dé mò táré ngwéh; seé mò bí líé yógó ndé ngwéh ndɔ.»

12

Lùà lòu sòu kwalé yieé

(Mârk 2:23-28; Lùk 6:1-5)

¹ Cu déi lé naâ teèn, sâ bò Yeésò né te ñueèh yolò go kelá. Lé naâ *cieé sòu ndɔ. Cùè yeé baá bò mbòn seèn sie, bó yila lùà kwalé weèh, bó né segé yieé.

² Bò *Farisièn yeé ñene aá ménâ, bó ye Yeésò a: «Kè kú bò mbòn yeè kán. Ngweéh *sòu beèh né yiín ye, lòu sòu bó té ménâ bó wa?»

³ Yeésò ye bó a: «Njií mé *Davíd nùà njèh lé naâ boó doô, bí née jáŋé kè ngwéeh ye wa? Lòu sâ cùè lé naâ bó bò nùàr seèn sie,

⁴ à yila nde te gwà Càŋe, à nde jɔgo weh yáb mé bó lé kwaá lòò naâ ké toò Càŋ, bó bò nùàr

seèn yieé. Sâ bí né kóó ye, né yeé jolo, bò *ngàn sèmè yieé cegé yeé kóó.

⁵ Sóú Músi né cu beré déi ménâ tueé ndo ye: lòu sóú, bò ngàn sèmè nde né seé ké gwà Càṅ koô bɔ́, bó *cieé sóú táṅ ndé ngwéh; mé njéh mene, sóú bó siè ndé ngwéh ndo. Bí nées dé sâ jáné jéné ngwéeh ye wa?

⁶ Mè tueé bí, kwarè biì hên den den né njií mé né gwà Càṅ sâ yɔgó keéh.

⁷ Ngwééh né te mvù Càṅe nyagá den ye: Mè gwaán kela né nùà kó-jerè mé nùà há-sèmè. Mɔ bí sé la né ngòr sâ ngweé kóó, bí sé la bò sòn fuú bò mbaá siè ná ngwêh.

⁸ Bí kóó ye, *Huaán Nùàr né cieé sóú yɔgó.»

Nùà be ñemâ déi

(Mârk 3:1-6; Lûk 6:6-11)

⁹ Yeésò yeé yuo aá doó sâ, à yila nde te *gwà sóú bɔ́n.

¹⁰ Sâ nùà be ñemâ déi né gwò sâ ndo. Bó bie njií ye Yeésò a: «Sóú beèh ye táré sòm nùàr lòu sóú tarè wa?» Sâ bó ye te bó sie bú teèn.

¹¹ À deên ndo, ye bó a: «Hên mɔ lètenè biì mbieè nuaré déi die suaga ké dòu lòu sóú, mé gi cegé né ka bú mé njéh sâ, à bú lòu sâ beè nomo sòm kéh ndé ngwêh wa?

¹² Á, sé tagá nùàr wa? Sâ mɔ né mân, sóú beèh tueé né ye, béh bó bagà lòu sóú bɔ́.»

¹³ Jomo sâ Yeésò tueé njií mé nùà be ñemâ doô, ye bú a: «Nèbbè be yeè nebbè.» Nùà hèllè nebbè

be ndo, be seèn taré yuo, den cu ka faá kèb dèi no.

¹⁴ Te bò Farisiên yeé nde ñene njií ménâ, bó kem yuo kela gi cie, bó nde sòn nyogo, te bó wula som Yeésò.

Nuà seê Càn

¹⁵ Yeésò yeé ñgweé aá ménâ, à kwaá lo bó doó sâ, à fón gò seèn. Cili nuàr kem bele cu bú jomo ndo. À né bò beên bò doón taré som gií.

¹⁶ À né bó luom, ye bó a: «Càn a bó bí tueé som ndègè mò cie.»

¹⁷ Sâ doón boó gi né te yuo faá Esáyà *sòn-Càn lo naâ tueé no, ye:

¹⁸ «Càn ye: Hên né nuà seê nyí, nyí bú balé som né mé be nyí, né huaán yíé-temé nyí, à né nyí temé lè boó no. Nyí nde né bú Cúcuí nyí yoòr nyeén kwaá, te à feh bò nuàr ceér dilí, bó ju beè nyí diè cú.

¹⁹ À togo mé nuàr mbembaá ndè gò ndé ñgwéh, à ñjèh lòu ñgáré ndé ñgwéh.

Né mene te kponje, bó hueh seèn teèn ñgwé ndé ñgwéh ndo.

²⁰ Gor né mene gobosé, à bú siè kwá sòm ndé ñgwéh.

Lâm yuúm le mene lòu, à bú nyímé sòm ndé ñgwéh.

À boó den nde né méménâ tóg te be gècèn seèn yuo ña ter.

²¹ Te lò nuàr doón kwaá njií gi ndèm yoòr seèn ndo.»

*Bò *Farisiên ye Yeésò seé bɔ́ɔ né mé terre
*Sátàn
(Mârk 3:22-30; Lûk 11:14-23)*

²² Bó weh waà mé nùà cùgò njolò déi ká yoòr Yeésò ndɔ. Nùà hèllè né cu mùmúr; né càṅ tándulu bɔ́ɔ né bú ménâ kɔ́ɔ. Yeésò taré sɔm bú; à duɔɔm sòn tueê, à ñene njolo ndɔ.

²³ Híim laré bò nùàr doó doóṅ; bó ye: «Bí ye hên Njunà *Davîd sam á?»

²⁴ Te bò Farisiên yeé nde ṅgweé njií mân, bó den seér cuù dé bɔ́ɔn ye: «Nùà hên bò tándulu mé feh seèn kwɔ́gɔ ṅgwéh. *Beljebu, mgbè bò tándulù, bú terreb ménâ haá né kɔ́ɔ.»

²⁵ Yeésò kɔ gi múnò bɔ́ɔn ndɔ, ye bó a: «Né mene lè lò mgbè dé heè, mɔ bò nùàr né lètenè bɔ́ɔn kerré kuú, lò sâ nde né tob yuo. Né mene lɔ́, né mene mbàgà déi, mɔ bò nùàr né lètenè bɔ́ɔn kerré kuú, sâ bó nde né kum yuo!

²⁶ Mɔ Sátàn hên kwɔ́gɔ den cu né Sátàn mbeí seèn kɔ́ɔ, sâ Sátàn lege kuú cu né mé ṅàṅ yoòr seèn. Mɔ né mân, sâ lò seèn tɔ̀b yùò ndé ṅgwéh wa?

²⁷ Mɔ sé né gècên, ye mè tándulu kwɔ́gɔ né mè terreb Sátàn, sâ dé bò ṅuna bìi nɔ, neì bó terreb haá yeé kɔ́ɔ, bó kwɔ́gɔ tándulu mé njéh wa? Bí kwá bìi nɔ́ṅ, bò ṅuna bìi sie nde né bí nyeén kɔ́ɔ.»

²⁸ À den cuù ye bó a: «Mè bò tándulu kwɔ́gɔ né mé terreb Cúcuí Càṅ. Sâ bí kóo ye: Mbàm Càṅ die waà baá ká yoòr bìi kèn.»

²⁹ À den cuù ye bó a: «Mò nùà gwà né mé terreb yoòr, nuaré déi gwò seèn mbaá yílá ndé ñgwéh, à nde yíb ñuob, ko à jògò kaga gi aá nùà gwà hèllè kèn, te à ñuob ye bú.

³⁰ Mè tueé bí, nuaá mé jomo mò sam, né nùà bònò mò; nuaá mé mè nùàr teèn bílí gam ñgwéh, né nùà ñéllé-nùàr ndò.

³¹ Mè cicie hên tueé ñjií né dé cî, ye bí a: nùàr a, bó mene gèh veên dé heè, bú a, júé mene yilí Càn, Càn nde né doó kulú ñjií gií. Nuaá mé dé seèn jue seér né Cúcuí Ñagâ, bó veên seèn lè kulú sòm ndé ñgwéh.

³² Nuaá mé né *Huaán Nùàr jueé, bó nde né veên seèn doó kulú ñjií. Nuaá mé dé seèn jue seér né Cúcuí Ñagâ, bó veên seèn lè kulú sòm ndé ñgwéh dé ndôg. Né mene cafanê, ndeè né mene ké jomo, mban le nde aá môn dé nyè mà mé nyè mà.»

Toú dé kàn mé tàb seèn
(Lûk 6:43-45)

³³ Yeésò den cuù ye bò nùàr a: «Nuaá mé gwaán né tàb bagaà, à dobo tou dé bagaà ndò; mò bí dobo né tou veên, bí kwa cu nde né tàb dé veên ménâ ndò. Bó kèkèné tou dé kàn ñene ko né mé tàb seèn.

³⁴ Gèh ñgòbò faá bí nò! Bí bìi ñgòr bebagaà sònò tueé keéh nde né he mé jéré-temé bìi doò? Ñgweéh sòn seèn tueé né ñjií mé goón den né ké te temé wa?

³⁵ Nùà bagaà bò njèh bebagaà som weh yeé lètenè bò njèh seèn dé bebagaà; nùà veên som weh yeé dé seèn lètenè bò njèh seèn dé vevené ndɔ.

³⁶ Mè tueé bí, lòu ju tenâ, bò mamvuan ngòr mé sòn lé naá gii mbembaá fela njií doón, nde gi né lòu sâ cie kulu yuo.

³⁷ Bó ju yeé tena nde né faá leba yeé lé tueé naâ nɔ, wò nde né-re mvelé wa, wò nde né die wa, né beè yeè.»

Bèh fém beè Yeésò bieê

(Mârk 8:11-12; Lûk 11:29-32)

³⁸ Yeé baá ménâ, bò *njií-sòu mé bò *Farisiên déi ye Yeésò a: «Nùà fèh-njèh, béh gwaán né fém cén beè yeé ñenê, te béh kɔ ye Càŋ wò terreb haá né kɔɔ.»

³⁹ Yeésò ye bó a: «Bò cafanê bò né lom bò jélá-temé bò: bó temé yoòr Càŋ mbaá kwá ní cú, kɔ bó ñene né fém, sâ ye. Mè tueé bí, bó ñéné ndé cú, faga le aá te fém mé Càŋ lo boó naá yoòr Jonâs *sòn-Càŋ doô.

⁴⁰ Gèh dé mé Jonâs lé ceér naâ lè ngò cieé tagár doô, *Huaán Nùàr cer nde né dòu cieé tagár ménâ ndɔ.

⁴¹ Lòu téná-juù, bò Ninivè bò nde né ter kem wuo, bó sie bò cafanê bò nyeén. Lòu sam, bò Ninivè bò lé naá dé boòn ngòr Jonâs ngweé, bó kweéh seér temé. Sâ nuaá mé né Jonâs yɔgɔ keéh né gi kwarè bò cafanê bò teèn. Mé njéh mene, bó temé kwéh sér ngwéh.

⁴² Kwá nɔ́ŋ, loù-tená juù, mgbè dé vêh mé lo deén naâ ké túno, nde né ter komo wuo, à sie bò cafanê bò nyeén. Lòu sam, à lo yuoó naâ tóg ké kundun, bèh mé tàbè bò vulú né teèn kwaré, à ndeè bèh ngòr kógòn sònò Salomôn ngweê. Sâ nuaá mé né Salomôn yɔ́gó keéh né gi kwarè bò cafanê bò teèn. Mé njéh mene, bó né lòu saán seér.»

Càŋ tándulu mé baá yoòr nùàr cuú cuú
(Lúk 11:24-26)

⁴³ «Sâ càŋ tándulu déi lé naâ lè nuaré déi dula yuo kelá, à nde ké ya dueè, à né bèh cèrrè te hobó ñemâ fɔ́n go. Mé njéh mene, à bèh cèrrè kwà ngwéh.

⁴⁴ Yeé baá ménâ, à ye: Kènê, nyí nde cu nde aá ké lo, lè nuaá mé nyí lé yuoó naâ teèn doô. À wa, sâ gwà née lòu mbaá den den ye, bó fɔ́ gi aá, bó te nyegé gi aá bèh denè gwò ndo.

⁴⁵ À yeé ñene aá ménâ, à nde yilá fɔ́n cu bò càŋ déi téhbeh mé né bú jelá yɔ́gó, bó bó waà, bó bilí yila nde lè nùà hèllè. Nùà doô die cu péb; beén seèn taré yɔ́gó keéh cu dé jomò.» Yeésò yeé tueé gi aá mân, à den cuù ye bó a: «Dé bò cafanê bò mé jélá-temé boòn doô, nde cu né ménâ nág.»

Mei Yeésò mé bò òm Yeésò
(Mârk 3:31-35; Lúk 8:19-21)

⁴⁶ Mei Yeésò mé bò òm Yeésò waà, sâ Yeésò née mé bò nùàr mân tueé njí den ye. Bò meí seèn njebá le yí cie, ye te bó tueé bú njí.

⁴⁷ Nuaré déi tueé Yeésò ndɔ, ye bú a: «Meí yeè bó b̀ò òm yeè né wò yí cie njebá ke den, bó gwaán né wò njií tueê.»

⁴⁸ Yeésò ye nùà doô a: «Meí mò né neì, b̀ò òm mò né b̀ò neì wa?»

⁴⁹ Jomo sâ, à me njií b̀ò mb̀on seèn mé be, ye nùàrè a: «Meí mò mé b̀ò òm mò né seér b̀ò hèn b̀ò.»

⁵⁰ B̀òó mé né sòn Tele mò ké te vulúu ñgweé doón, b̀ò òm mò, b̀ò tie mò, b̀ò meí mò né bó.»

13

Kàn felè nùà vú-gèh

(Mârk 4:1-9; Lúk 8:4-8)

¹ Lou sâ Yeésò yuo ké lo, à nde den seér ké dùà sòn tuub njèh feh den.

² Cìlì nùàr ñgún bilí nde gi teèn. À yeé ñene aá ménâ, à ñaá yila te kome, à den nde doó, sâ cìlì nùàr baá gi sòn nòmò teé den.

³ À duóóm b̀ò nùàr njèh kókoó mbaá te kàne silí keêh, ye bó a: «Nuaré déi lé ndeè naâ ké ñueh bèh gèh vuú.

⁴ À yeé baá gèh vuú, kèb déi sue le ceér dueè. B̀ò non waà, gwaré yieé som.

⁵ Kèb déi nde sue yila te kèrré taâ, bèh sâ tàbè teèn màgà ñgwéh. Ba yuoô wágácén ndɔ.

⁶ Lou yeé baá li, ñema yuo cu. Lòu sam, bèh jogob yíí lé teèn ná ñgwêh.

⁷ Kèb déi nde sue yila lètenè b̀ò ñgobó deduanê, ba yuo ter. Yeé baá kulá, b̀ò ñgobó deduanê hèllè lané wula som.

⁸ Kèb déi nde dé seèn sue yila bèh tàbè bagaà, ba yuo kelà, wa tàb: tab déi mvum teèn yuií, tab déi yulà ténjén, déi yulà tagár.»

⁹ Yeésò den cuù, ye bó a: «Nuaá né mé tie, bú a, ñgwé nyégé ñgòr hên bagasé.»

*Yeésò ñgòr te kàne si keéh né dé kei?
(Mârk 4:10-12; Lûk 8:9-10)*

¹⁰ Jomo sâ bô mbòñ seèn ñgoró nde kwarè seèn, bó ye bú a: «Wò bó ñgòr te kàne ménâ si gi né dé kei wa?»

¹¹ Ye bó a: «Dé biì, ñgòr felè *Lò Càn mé Càn lo naâ lòu leér kwaá doô, Càn né bí ceér feh te bí ñgwéé komo. Dé bòn môn sam.

¹² Mè tueé bí, nuaré déi nde gi né mé njèh beè, bó haá sagá cu bú déi teèn, te merré den bú beè lòu. Nuaré déi dé seèn mé njèh beè sam nde ñgwééh, né mene dé maàn mé à né mé njéh doón, bó nde né bú beè horó sòm.

¹³ Mè bó te kàne silí keéh den né dé cí. Lòu sam, bó né mbaá ke den, bó ñéné ñgwéh; bó né mbaá felá den, bó ñgwé kó ñgwéh ndo.

¹⁴ Yeé baá mân, yuo baá-re felè bòn faá Esáyà *sòn-Càn lé naá giì tueé nò ye:

Dé felâ, bí nde gi né bagasé felâ nyegé,
bí seér ñgwé ndé ñgwéh lòu.

Bí nde gi né bagasé ke den,
ndóg bí seér ñéné kòmò ndé ñgwéh.

¹⁵ Lòu sam, temé bò nùà hên baá gi lè manḡwan,
te bó mùnò kòmò cú.

Bó duagá baá tie kèn, te bó mé tie ñgwé cú.

Bó lier aá njolo, te bó mé njolo ñéné cú.
 Te bó ká yoòr mò ndé sér cú
 te mè bó táré sòm cú ndo,
 jue mè Càṅ dueè.

¹⁶ Dé biì, njua biì wa: njolo biì né ñéné, tie biì né ṅgweé.

¹⁷ Mè né tueé ye bí a: dà m bò sòn-Càṅ bò mé bò didilí bò kókoó mbaá lo ye te bó ñene faá bí né ñéné hên, ndóg. Bó ye te bó ṅgweé kwa faá bí né ṅgweé hên, ndóg ndo, doón lé naá giì bó líim.»

Kàn nùà vú-gèh seè

(Mârk 4:13-20; Lûk 8:11-15)

¹⁸ «Bí ṅgwé nyégé kwòm kàn nùà vú-gèh doô bagasé:

¹⁹ Bòó mé né ṅgòr felè Lò Càṅ ṅgweé, bó ṅgwé kòmò ṅgwéh doón, né gi faá kpõṅ ceêr mé gèh lé sue leé naâ teèn cie doô. Nùà bònò yeé waà, à luaga sòm gi bó gèh njèh sâ lè ndo.

²⁰ Bò déi felá né tàbè kèrré taâ mé gèh lé sue yilà naâ teèn doô ndo: bó nde né ṅgòr Càṅ ṅgweé, bó gwaán nyegé mé vógó-temé mene.

²¹ Njèh cén, ṅgòr sâ jògob lè bònò yí ṅgwéh; bó gwaán lom né cuúr cén mbaá. Gèr sé yeé baá bó te ṅgòr Càṅ coró, bò nùàr né bó mé njèh bunó, bó cuaré yuo wúwágá.

²² Bòó mé né lètenè bò ṅgobó deduanê sue yilà doô né bòó mé né ṅgòr Càṅ ṅgweé, bó nyamé le mé *wón, bó né te ṅgùlù wónje faá bó gwaán nê no samé ndeé, né mé bó bele ndeé ndo. Nde

nde bò ñhèh hèllè karé wula som ñjií ñgòr Càᅇ lè bɔ̀n, bó le cùr.

²³ Bò nuaré déi dé bɔ̀n den né faá bò gèh mé bó vuú né te tàbè bagaà nɔ. Bò sâ bò né ñgòr Càᅇ ñgweé, bó né ñgweé nyegé. Yeé baá ménâ, bó né tàb waá ndɔ; tab déi mvum teèn yuií, tab déi yulà ténjén, déi yulà tagár.»

Kàn felè nyure veên déi

²⁴ Yeésò si cu bó kàn déi, ye bó a: «Lò Càᅇ den cu né faá nuaré déi lé naâ gèh ké ñueh seèn vuú nɔ.

²⁵ Cíbíteèn, bò nùàr yeé baá gi lóm, nùà bònò seèn nde gui teèn naáb kɔ yií bele, à fɔ̀n gò seèn.

²⁶ Jomo sâ gèh doô ba yuoô, kula gi. Yeé baá velé, gui haá feh ndɔ.

²⁷ Bò seê bò seèn yeé ñene aá ménâ, bó waà ye bú a: Tele beèh, ñgweéh wò lé ké ñueh vuú loóm naâ léláᅇ gèh bagaà wa? Á, gèh nyure veên ké teèn kela he wa?

²⁸ Ye bó a: Nùà bònò déi bɔ̀ó né ménâ kɔ́. Bó ye bú a: Kwá béh nde nyure veên hèllè komó som wa?

²⁹ Ye bó a: Sam, bí nde né mé yab mene komó bilí.

³⁰ Bí kwá bó bó den bɔ̀n ménâ, kɔ bolé baá kèn. Lou sâ mè tueé nde né ye bò seé bò a: kènè, bí ndé hóbó bá hobò; bí jògò kòmò sòm gí nyure veên ye, bí ñuaán bilí kwaá keém keém, te bí fu ñjií tuar; jomo sâ bí weh kwaá ñjií yab ká lo te mbáᅇ.»

*Kàn mvum tàb làm
(Mârk 4:30-32; Lùk 13:18-19)*

³¹ Yeésò si cu bó kàn déi ndo, ye bó a: «*Lò Càṅ den né faá mvum tàb làm* mé nuaré déi lé naâ ké ñueh seèn dobo kwaá nɔ.

³² Tábên lètenè bò mvuùm doṅṅ né lom bú; tàyàm lètenè bò toû né cu bú ndo. Mo à kula baá, bò non nde fulu tieé gi yeé teèn.»

Kàn déi mé kulu
(Lúk 13:20-21)

³³ Yeésò si cu bó kàn déi, ye bó a: «*Lò Càṅ den né faá kulu nɔ. Ma déi lé naâ doóm weh, à si ngàb tàgà ndètoón cùòb tìn mé njéh. Yeé baá jelá, fulu komo njií gùm tàgà doṅṅ ter.»

Yeésò kàn gwaán né dé kei?
(Mârk 4:33-34)

³⁴ Yeésò bò ngòr hên doṅṅ si keéh lom né bò nùàr te kàne te kàne; à ngòr mbaá túé njií ngwéh.

³⁵ À lé ménâ boó belé naâ, ye te yuo faá *sòn-Càṅ déi lé naâ tueé nɔ, ye: «Mè bó njèh si keéh nde né te kàne te kàne, mè bó teèn tueé keéh nde né bò njií mé bó lé naâ lòu leér kwaá, sâ wóṅ duoóm née lòu ye.»

Kàn nyure veên seè

³⁶ Jomo sâ Yeésò kwaá lo bò nùàr doó sâ, à nde cu ké gwò. Wa ké teèn, bò mbòṅ ngoró nde ké kwarè seèn, bó ye bú a: «Sè yeè béh kàn nyure veên ké ñueh doô teèn.»

* **13:31 13:31** Ká Bà mvum mé jie kela né koó né mvum tàb làm. Dé ké lo bò Jûf né mvum dé hiín. **13:35 13:35** Ps. 78:2

37 Yeésò ye bó a: «Nuaá mé naâ gèh dé bagaà dobo né *Huaán Nùàr;

38 ñueh né wón; gèh dé bagaà né bò *Lò Càñ bò; nyure veên dé seên né bòñ bò vevenê bò.

39 Nùà bònò mé naâ nyure veên dobo né *Sátàn. Cu yab hobô né loù mé wón nde né teên gií; bò seé bò né bò cìlì Càñ.

40 Gèh dé mé bó komó ñgie ñjii yeé nyure veên tuar doô, loù mé wón gi nde né teên nde cu né ménâ nág ndo.

41 Huaán Nùàr nde né bò cìlì seên te bòñ bò nùàr seên temá ñjii. Bó nde né bò vevenê bò mé bò ñjèh dé vevenê lètenè bòn doón geí sòm gií,

42 bó bilí ñgie ñjii tuar te we tarê, bèh kén silí mé nyie yieé kuû.

43 Loù sâ, bò didilí bò te Lò Tele bòn ba nde né faá lou nɔ. Nuaá né mé tie, bú a, ñgwé nyégé ñgòr hên bagasé.»

Kàn déi felè ñgùlù mé né leér den

44 «*Lò Càñ den né faá ñgùlù mé lé naâ ké ñueh leér den nɔ. Nuaré déi yeé ña kwa baá, à baré leér cu, à nde bò ñjèh seên mé vógó-temé mene go sòm gií, à ñge weh seér ñueh sâ.»

Kàn déi felè gòm matàn†

45 «*Lò Càñ den né faá nùà toón déi lé naâ gòm matàn fón go nɔ.

46 À yeé kwa baá, à nde bò ñjèh seên go sòm gií, à ñge weh seér cí.»

Kàn déi mé ndoór

† 13:44 13:45 Gòm bò mgbè, bò kwaá mé bò ñgên. Né ñjèh kàm.

47 «*Lò Càṅ den cu né faá ndoór‡ mé bó né ké dùà vuú, à né ṅò doón kabé bilí nɔ.

48 Yeé baá deí, bó tulu nde mé njéh yí sòn nòmò, bó den nde doó, bó geí weh bò dé bebagaà teèn, bó kwaá ter; bó su njií cu bò mvuagàr dùà.

49 Mè tueé bí, lòu mé wón nde né teèn gií, nde né ménâ nág. Bò cìlì Càṅ nde né bò vevenê bò lètenè bò dé bebagaà geí sòm,

50 bó su njií tuar te we tarê, bèh kén silí mé nyie yieé kuù.»

Ngúlú dé feê mé dé cuùm

51 Yeésò ye bó a: «Bí né gi doón ṅgweé komo wa?» Bó ye bú a: «Nyea!»

52 Yeé baá ménâ, à den cuù ye bó a: «Sâ *nji-sòu mé nde né mbòn te *Lò Càṅe ṅaá doón, den né faá nùà njèh nɔ. À te ṅúlú seèn sòm weh né bò njèh dé fefeê mé bò njèh dé cucuùm mene.»

Bò Najarêt bò

(Mârk 6:1-6; Lûk 4:16-30)

53 Yeésò yeé si gi aá bò kàn sâ, à foon gò ndɔ,

54 à cu cu lè loó mé à lé kulà naâ teèn. Wa ké teèn, à yila keéh lom njèh te *gwà sòu feh cuù. Bò nùàr yeé ṅgweé aá, hiím gi bó doó doón; bó ye: «À gèh kónkɔṅ mé fém dé hèn weéh naâ he wa?»

55 ṅgweéh hèn né ṅunà nùà kób-toù doô wa? ṅgweéh meí seèn né Marí ndɔ wa? ṅgweéh Jâk bô Josêf, mé Simôn bó bò Júde né gi bò òm seèn wa?

‡ 13:47 13:47 Né ndame mé bó vu né lòu.

⁵⁶ Ngweéh lètenè beèh hên né gi bò tie seèn ndo wa? À gèh terreb dé hên weéh naâ he?»

⁵⁷ Yeé baá ménâ, bó temé yoòr seèn kwá nji cú ndo. Yeésò yeé ñene aá môn, ye bó a: «Bèh ðoón, bò nùàr né gi nuaá mé né *sòn-Càñ veéh; sòn seèn ñgeén seér yeé bò loó bò seèn mé bò nùàr seèn ndo.»

⁵⁸ À yeé ñene bó temé teèn kwá nji ñgwéh ménâ, à fém ké sâ kókoó bó cú ndo.

14

Cio Jâñ Bàptís

(Mârk 6:14-29; Lûk 9:7-9)

¹ Sâ *Herôde né mgbè cu sâ lè tàbè Galilê koó. À yeé baá ñgóg Yeésò ménâ ñgweé njií,

² ye bò seé bò seèn a: «Né Jâñ Bàptís komo yuo cuù né dòu koó! À fém boó né mé terreb sâ.»

³ Sâ lòu sam, à lé seèn tueé naâ koó, ye bó siè kàgà nji Jâñ gwà cibì. À lé bú môn boó kuú naâ felè Herodiâs veéh Filíp ðim seèn; à lé naâ ma sâ gwò ñgaá kwaá njií.

⁴ Sâ Jâñ lé naâ bú teèn bèsónnè tueé njií ndo, ye bú a: «Né jolo. Wò sé lé veéh ðim yeé gwò wèh kwá ná ñgwèh!»

⁵ Yeé baá mân, Herôde kaga lom kàgà-ndòn veèn ndo, ye ko nyí wula som aá Jâñ. Njèh cén, à lé naâ bò nùàr veéh. Lòu sam, bó lé naá giì dé boòn koó ye Jâñ né *sòn-Càñ.

⁶ Te cu sâ cieé mé bó lé ñaár naâ Herôde teèn yon kwaré cu ndo, à boó cieé koò. Njuna

Herodiâs dé vêh waà, à ηγο bené toò bò kokoô bò mé né doó sâ. Temé yeé nɔré kela baá Herôde lè,

⁷ à jege toò huaán doô, ye bú a: Njií mé wò né gwaán doón nyí nde né wò haá ma!

⁸ Te meí yeé nde ηgweé njií ménâ, à soób ηuna ndo, te ηuna nde ye Herôde tueé, ye bú a: Téná kwá nyí feh Jâη Bàptîs te suúηe ma.

⁹ Mgbè Herôde yeé nde ηgweé njií mân, temé yili lom bú lè lég, à né jègè mé à la naâ toò bò nùàr jege doô munó njií. Sie bú beè, ye sâ bó nde né bú feh Jâη tená haá.

¹⁰ À tema njií ndo, ye bó ndé téná wèllè feh Jâη Bàptîs ké gwà cibì ma.

¹¹ Bó tena waà mé njéh te suúηe, bó haá njií mé huaán doô. Huaán nde mé meí haá njií ndo.

¹² Bò mbòη Jâη nde jɔgɔ furu sɔm kukuη. Bò njií mé lé naâ kelá doón, bó nde Yeésò tueé.

Bò nùàr kám tîn koô

(Mârk 6:30-44; Lûk 9:10-17; Jâη 6:1-14)

¹³ Yeésò yeé ηgweé aá njàgà sâ, à yuo doó sâ, à yila kom, à nde ser ké bèh ndón-ndòn mé huún seèn. Bò nùàr ηgweé gi ndo, bó kem yuo cu ké lo, bó bele bú ké sâ, bó gɔ bele seér dé bòn sòn nòmò sòn nòmò.

¹⁴ À yeé suaga die aá doó, à ηene njií cìlì nùàr né merré den. Jere bɔó bú njèh, à duóòm cu bò beén bò lètenè bòn taré sɔm beleè.

¹⁵ Lou yeé yuom aá, bò mbòη seèn ηgoró nde ké kwarè seèn, bó ye bú a: «Cu nde aá kelá, bèh hèn né ká jomo ndo. Wò sé la kwaá lo bò nùà hèn nde cu lelo njèh yâb fɔón ηge yieé.»

16 Yeésò ye bó a: «Mɔ bó nde cu ménâ, húóm ñgwéh. Bí há bó yáb kɔ́.»

17 Bó ye bú a: «Beè beèh gi cegé né breêd tîn mé ñgò fà té fá.»

18 Ye bó a: «Bí há ñjî môn.»

19 Jomo sâ ye bò nùàr a: «Bí dèn ndé gí doó te nyure.» À weh breêd tîn mé ñgò fà doô, à ke ñjî njolo ké te vulúu, à dua Càṅ teèn, à kolé haá ñjî mé bò mbòṅ, te bó geé haá bele bò nùàr.

20 Nùàr dɔ́ṅ yieé fulu gi; ndilí le. Bò mbòṅ ñuaán bilí, yuú sɔ́gò yulà cùòb fà.

21 Bòó mé lé yieé naâ yáb sâ lé naâ nùàr kám tîn. Sâ bó bò véh mé bò huaán teèn kùlà yí ñgwéh.

Felè nòmò gɔ́

(Mârk 6:45-52; Jâṅ 6:15-21)

22 Bó yeé yieé sòm aá, Yeésò kou yíí ñjî bò mbòṅ seèn lè kɔme, te bó sela kela toò, bó nde kela den bú tub kèb yágà; à le ñgogô dé seèn ká jomo, te à sòm gi bò nùàr.

23 À yeé sòm gi aá bó, à ñaá nde ké te tòre mé huún, bèh Càṅ duaà. Cibí yili lo bú ké teèn.

24 Sâ bò mbòṅ mé kɔm nde gi aá kèn; bó baá gi ké dàb; bó né mé fu tarê kwaré ndo, sâ nòmò né mé kɔm ké dùà libí ñaáṅ yɔṅ.

25 Yeé baá mé be lôm nèà, Yeésò nde ké yoòr boòn ndo, à dé seèn gɔ́ nde seér né felè nòmò felè nòmò.

26 Te bò mbòṅ yeé nde ñene ñjîí, à baá felè nòmò gɔ́ ndeê ménâ, veéh boó bó ñjèh, bó ye né

càṅ tándulu, bó sòm kẹṅ, sâ veéh nde aá bó sie wulá.

²⁷ Tètèi sam, Yeésò ye bó a: «Bí siè temé, né mè; bí té vèh.»

²⁸ Piêr tueé keéh njií ndo, ye bú a: «Fehtoò beèh, mo né wò, há mè terrebe teèn, te mè go nde yí yoòr yeè felè nòmò ndo.»

²⁹ Yeésò ye bú a: «Ndé!» Piêr yuo kela te kome ndo, duoóm yí yoòr seèn felè nòmò go ndeè.

³⁰ À yeé ke, fu né ménâ kobó taré, càṅ tené bú lè, gule logó yila dùà. À yeé baá ké ka nòmò logó suagá, à sòm kẹṅ, ye Yeésò a: «Yìlì sòm mè teèn Fehtoò mò!»

³¹ Yeésò njií be, kwa sie bú ndo, ye bú a: «Temé yeè né kuú, wanóṅ wò ménâ saán naâ dé kei?»

³² Bó bú ṅaá yila nde te kome fâ doóṅ, fu hèllè pónṅ ndo.

³³ Bò mbòṅ mé né gi lè kòòm cemmé nde doó toò Yeésò, bó ye bú a: «Mé gècèn mene, wò né Njunà Càṅ bòn!»

*Bò beèn bò te tàbè Jenesarète
(Mârk 6:53-56)*

³⁴ Bó nde sela yuo kela tub kèb yágà. Bó suaga die doó te tàbè Jenesarète.

³⁵ Bò loô bò ṅene ko cu Yeésò, bó duoóm mé bò déi tueé keèh, bó né nùàr te loó kukwarè temá njií ndo, te bó ye bò nùàr a: Yeésò waà baá ma. Bò nùàr domó wa gii mé dàm bò beèn bò ká toò Yeésò,

³⁶ bó né bú boṅ, ye bú a: «Mo bò beèn bò kema weh cegé mene léláṅ sòn cògò yeè, bó nde né

taré.» Bòò mé lé naá belê kema δοῶν, lé naá gi taré yuo ndo.

15

Tòu bò jògò bò

(Mârk 7:1-13)

¹ Jomo sâ bò nuaré dèi yuoô ké Jerusalem lètenè bò *Farisiên mé bò *njí-sòu, bó nde kwa Yeésò, bó ye bú a:

² «Bóó né naàn mé bò mbòη yeè né tabó kwaá loó wa? Wò ηéné ηgwéh, bó né yáb yieé, bó be faá tabó tueé nê nò, yàgà ηgwéh wa?»

³ Yeésò deên ndo, ye bó a: «Á bí nò? Bí sòn Càη ηgeén né dé kei wa? Nηgweéh bí né tòu Càη kwaá loó, bí feh seér tòu bò tele bìi wa?»

⁴ Sâ Càη né gi tueé ye: Léβ toò tele mé meí yeè, wò ηgweé sòn bòòn. À né cu tueé, ye nuaá mé duagá tele, wa né meí wa, bú a, kú taré lè teèn ηgwán.

⁵ Mé njéh mene, bí ménâ fèh bèh; bí den seér cu né ye: Mò nuaré dèi tueé njií mé tele, wa mé meí wa, ye bú a: nyí sé la naâ wò gam; njèh cén, baá gi *sèmè. Mò à né ménâ tueé, bí né gwaán.

⁶ Nηgweéh sâ bí ye bú a: Té tele mbaá vèh kú cú wa? Nηgweéh bí sâ bóò ηellé né ηgòr Càη, te tòu loó bìi yam seér kóó wa?

⁷ Bò sòn fà bò faá bí nò, Esáyà sòn-Càη lo felè bìi jue bòn, wa Càη ye:

⁸ Bò nùà hên nyí seén kuú den né mé par sòn mbaá,

temé bɔ̀n né bèh hiîn.

⁹ Den né faá bó né nyí dua nɔ, sâ né dé lòu.

Bó kwaá lòu né tòu nyí,

bó feh seér tòu bò tele bɔ̀n.»

Bò njií mé bɔ́o yili yeé nùàr

(Mârk 7:14-23)

¹⁰ Jomo sâ Yeésò yilá bilí bò nùàr, ye bó a: «Bí ngwé nyégé bagasé:

¹¹ njií mé yila seér né sònò nùàr dé yilâ, bú kɔ́o bó yílí bèh; dé mé yuo kela seér né sònò seèn lòu bɔ́o yili yeé bú kɔ́o.»

¹² Bò mbòn ngoró nde kwarè seèn ndɔ, bó ye bú a: «Wò né kɔ́o ye bò *Farisiên la ngweé naâ ménâ, naâ bó seé weh wa?»

¹³ Yeésò ye bó a: «Bò tou mé Tele mò ké te vulúu lé kɔ́o dòbò ná ngwêh dɔ́ɔ́ɔ́, bó nde né bó doó muró su njií.

¹⁴ Bí gè mé ceér bɔ̀n, né bò tácugó! Mɔ tácugó derré né tácugó be kɔ́o, sâ bô mbei fà dɔ́ɔ́ɔ́ nde gi né ké dòu lùgò vulú die suagá.»

¹⁵ Piêr den cuù ye bú a: «Kàn njií mé bɔ́o yili né nùàr kɔ́o doô, sè béh teèn.»

¹⁶ Yeésò ye bú a: «Mé bí mene, bí née njèh ngwé kòmò ngwéeh ye wa?

¹⁷ Bí née kó ngwéeh ye: njií mé yila yeé sònò nùàr, mɔ baá ké lè, nde né ké cie suagá yuo kelá wa?

¹⁸ Njií mé né sònò nùàr yuo kelâ, yuo yeé ké lè temê. Dé sâ nùàr bɔ́o yili né kɔ́o.

¹⁹ Lòu sam, mùnò veên dɔ́ɔ́ɔ́ jeré yuo den né te temé nùàr: wúlá-feh né sâ; yàgà ndeê né teèn;

sár yòòṅ né sâ; yíb né teèn sâ; nyeén mé súí né gi teèn yaám den,

²⁰ ðóòṅ yuo giì né te temê. Bó nùàr bóó yili yeé kóó. Mè tueé bí, yáb mé be yilí yieê, nùàr kóó bó yilí ṅgwéh.»

*Ma kìn mé lé naâ temé yoòr Yeésò kwaá njií
(Mârk 7:24-30)*

²¹ Jomo sâ Yeésò yuo doó sâ ndɔ, à nde ser kwarè lóó Tír bô Síðòṅ.

²² Wa ké teèn, ma Kanahân déi keéṅ waà doó sâ, né ma lóò ndɔ, ye bú a: «Dé koô, Njunà *Davíd, kó yeè mè jere teèn, huaán mò dé vêh nde aá mé gèr ṅenè kuú, à né mé tándulu yoòr.»

²³ Mé ṅjéh mene, Yeésò bú sòn kòmò ṅgwéh.

Bò mbòṅ yeé ṅene aá ménâ, bó ṅgoró nde yoòr Yeésò, bó ye bú a: «Njí cú ma hên lɔ, à né béh jomo mbembaá keéṅ bele gɔ.»

²⁴ Yeésò deên ndɔ, ye bú a: «Bó hên tema kuú naâ mè felè bò *Iserála bò. Bó den né faá bò mbieè mé né lòu leér le nɔ.»

²⁵ Ma doô nde cemmé die nde toò Yeésò ndɔ, ye bú a: «Dé koô, gàm yeè mè teèn.»

²⁶ Yeésò ye bú a: «Mɔ bó si njií yáb bò huaân mé boór, húóm ṅgwéh.»

²⁷ Ye Yeésò a: «Né ka môn jég, dé koô. Á sâ, bò boór tò mò yâb domó yieé yeé ka teleè ndɔ.»

²⁸ Yeé baá ménâ, Yeésò ye bú a: «Môn, dé vêh, wò né temé yoòr mò mé terreb mene kwaá njií; bú a, bó wò faá wò né gwaán nɔ.» Njunà ma hèllè taré yuo beè nomo ndɔ.

Bò beên bò ṅún taré sòòm

29 Yeésò yuo cuù doó sâ, à nde ké sòn tub Galilé. Wa ké teèn, à ñaá nde ké te tòre. À yeé baá ké sâ den den,

30 bò nùàr ñgún kem wa cuù ké teèn mé bò beên bò beè: bò gule kukuû bò, bò cùgò njolo bò, bò gule cécéné bò, bò tándúg mé bò beên bò déi ndò. Bó nde bilí kwaá gi bó ké toò Yeésò, à taré sòm bó.

31 Bò tándúg tueé gi sòn, bò gule kuú bò mé bò tácoḡó ḡo dilí gi, bò cùgò njolo bò ñene gi njolo. Cìli nùàr yeé ñene aá ménâ, hiím yocḡó bó dé tueê. Bó né Cànḡ ké ter seén ñjii, ye Tele *Iserálà né lom bú.

*Bò nùàr kám nèà koó
(Mârk 8:1-10)*

32 Yeésò yilá ñjii bò mbòḡ seèn, ye bó a: «Jere né mè mé bò nùà hên sie: kè kú lan baá cieé tagár, béh bó né lom koó; bó mé yáb beè sam cuú ndò. Mè ḡwàn ñḡwéh bó lo mé lèi cùè ménâ yi ñjii, bó nde né ceér dueè die le.»

33 Bò mbòḡ ye bú a: «Á, ḡhè cìli nùàr dé hên, béh yáb ká ya dueè hên weh ndeè né he, te béh koó komo bó mé ñjéh wa?»

34 Yeésò ye bó a: «Bí beè né mé breêd meèn wa?» Bó ye bú a: «Né téhbeh mé bò ñḡò tetegér mân.»

35 Yeésò ye bò nùàr a: «Bí dèn ndé jí doó.»

36 Jomo sâ à weh breêd téhbeh mé bò ñḡò doó, à vra Cànḡ teèn, à koḡé haá ñjii bò mbòḡ, te bó ḡéé haá bò nùàr. Bó ḡéé haá gi bó ndò.

37 Bó doḡḡ yieé fulu gi; ndilí le. Bò mbòḡ ñuaán bilí, yuú soḡó téhbeh.

³⁸ Bòò mé lé yieé naâ yáb sâ doónj lé naâ kám nèà; sâ bó bò véh mé bò huaán teèn kùlà yí ngwéh.

³⁹ Bó yeé yieé gi aá, Yeésò yi njií ye bó. À yila cu dé seèn kom, à nde ser te tàbè Magádàn.

16

Fém beè Yeésò bieé
(*Mârk 8:11-13; Lûk 12:54-56*)

¹ Bò *Farisiên mé bò *Sadusiên bilí ndeè yoòr Yeésò te bó felá bú sòn, bó ye bú a: «Jògò bó ke fém déi mé feh keéh né ye wò boó né seé mé terreb Càñ ye.»

² Yeésò ye bó a: «Jue ka bí! Mò baá liyili mé bí ke vulú né ter bèlèsé, bí ye: kwéh nom nde né soó. Soó ka môn.

³ Mò bí ñene, yuoô maánjògò vulú né ter bo hunó, bí ye: nu nde né lan neé. Ne ka môn ndo. Bí né gi bò njií sâ ñené koó. Yeé baá bò ñèh dé nàm bìi hên, taré yogó bí wa?

⁴ Bò cafanê bò né lom bò jéla-temé bò, bó temé yoòr Càñ mbaá kwá njií cú, ko bó né fém ñené, sâ ye. Kènê bó ñené ndé cú ndo, faga le aá te fém mé Càñ lé boó naâ yoòr Jonâs léi doô.» À yeé tueé gi aá mân, à foón gò seèn ndo.

*Kulu bò *Farisiên mé bò *Sadusiên*
(*Mârk 8:14-21*)

⁵ Jomo sâ bó bò mbòn seèn sela yuo kela tub kèb yágà ndo, bó nyen njií breêd beè weh sieè.

⁶ Yeésò yeé baá bó luom, bó munó seér cí. Sâ

à lé ye bó a: «Bí bòn feh bì mé kulu bò Farisiên bó bò Sadusiên.»

⁷ Yeé baá ménâ, bó yila lètenè bòn tueé kuû, ye: «À jue né breêd mé béh la naâ nyen doô.»

⁸ Yeésò yeé ñene aá ménâ, ye bó a: «Bí lètenè bì môn tueé den né dé kei ye: mè jue né breêd mé bí mé ñjéh beè sam doô wa? Temé kuú né bí lòu.

⁹ Hên bí nêe ka ñjéh ñgwé kòmò ñgwéeh ye wa? Hên bí múnò kó cú mé breêd tín lé naâ nùàr kám tín koó doô wa? Bí bò sògò ndilí yâb kùlà kó cú ndo wa?

¹⁰ Bí dé breêd téhbeh mé lé koó naâ nùàr kám nèà doô múnò kó cú á? Bí bò sògò ndilí yâb mé bí lé jògò sòm naâ doô kó cú ndo sé wa?

¹¹ Wanóñ mè yeé tueé, ye bí a: Bòn feh bì mé kulu bò Farisiên bó bò Sadusiên, kei mé bó bí kwòm sâ ñgwé kó ñgwéh wa? Bí kó ñgwéh, ye mè felè breêd júé ñgwéh wa?»

¹² Yeé baá môn, te bò mbòn nde ye ñgwéé komo, ye à bó luom seér né felè leba mé bò Farisiên bó bò Sadusiên né yeé feh doô, à felè kulu dé breêd túé ñgwéh ma.

Ngòr Piêr felè Yeésò

(Mârk 8:27-30; Lûk 9:18-21)

¹³ Yeésò yuo doó sâ, à nde ser te tàbè Sesarê Filíp. Wa ké teèn, ye bò mbòn seèn a: «Bò nùàr ye Huaán Nùàr né nèi wa?»

14 Bò mbòn̄ ye bú a: «Bò déi ye wò né Jân Bâptîs, bò déi ye wò né *Elî, bò déi ye: wò ne Jeremî, m̄o sam, sâ né *sòn-Càn̄ déi.»

15 Ye bó a: «Á bí n̄o, bí ye mè né nèi wa?»

16 Simôn̄ Piêr ye bú a: «Wò né *Nùà Còn̄, * ηunà Càn̄ làn̄.»

17 Yeé baá môn̄, Yeésò ye bú a: «Njua yeé Simôn̄ ηunà Jân̄, nùàr wò gècên sâ k̄oó fèh ná ηgwêh; né Tele mò ké te vulúu feh né wò ménâ k̄oó.

18 Kwá mè tueé ηagá wò mân: yilí yeé né Piêr, sâ jue né kweéh; mè bòn̄ bò nùàr mò bilí kwaá nde né felè kweéh sâ. Cio mé terreb seèn mene bú njeré déi bó ndé ηgwéh.

19 Mè nde né wò kî *Lò Càn̄ beè haá kwaá: m̄o wò yíin njeré déi ká doó, bó yíin bú ké te vulúu ménâ; m̄o wò yi ká doó, bó yi cu ké te vulúu ménâ ndo.»

20 Á yeé tueé gi aá mân, ye bó a: «Càn̄ a bó bí ye nuaré déi a, mè né Nùà Còn̄!»

Ngòr felè cio Yeésò

(Mârk 8:31-9:1; Lûk 9:22-27)

21 Jomo sâ, à yila baá-re bò mbòn̄ njèh feèh, ye bó a: «K̄o mè nde ké Jerusalem, te mè ηene laré dà m̄ gèr beè bò kokoô bò loô, bó bò *ηgàn̄ sèmè dé kokoô mé bò *njí-sòù. Bó nde né mè wulá; lè cieé tagáre mè nde cu né lè cio komo yuo ndo.»

22 Yeé baá mân, Piêr weh nde mé bú ké jomo bèh ndón̄-ndòn̄ mân, à nde bú ndo, ye bú a: «Càn̄

16:14 16:14 Mat. 14:1-2; Mk. 6:14-15; Lûk 9:7-8

16:16 16:16

Jân̄ 6:68-69 * **16:16 16:16** Nùà Còn̄: né Kristò.

16:19 16:19

Mat. 18:18; Jân̄ 20:23

a bó wò kuú gèh cio bú sâ, Fehtoò mò. Càn a, lùàgà sòm sér wò teèn lòu.»

²³ Yeésò bele seér ndo, ye Piêr a: «Máb *Sátàn, cú yo ñóñ! Hên, wò gwaán né mè te veéne tulu si njií; wò faá Càn ño múnò ñgwéh, wò munó seér né faá bò nùàr ño.»

²⁴ Jomo sâ à tueé njií mé bò mbòn seèn ndo, ye bó a: «Nuaá mé ye nyí gwaán né jomo mò beleè ñóñ, kò à ñgon feh seèn, à nde mbin weh tóu gèr seèn, à bele mè, sâ ye.

²⁵ Mè tueé bí: nuaá mé gwaán né yòn seèn mé feh seèn yili sòm, nde né bú leér ló. Nuaá mé né dé seèn cio felè mò ñgóñ seér, nde né yòn kwa.

²⁶ Njií mé gam nde né nuaá mé né njèh ka lè wónje ñóñ kwa laré te yòn seèn leér le teèn, né kei wa? Njií mé nùàr nde né yòn seèn mé njéh ñaá sòm né teèn wa? Ndóg, teèn sam.

²⁷ «Bí kóo ye *Huaán Nùàr wa ndeè né lòu sâ mé terreb Tele seèn yoòr. À *sum wa ndeè né lètenè bò cili seèn mé sàgà nùà kàn beè: à gwóm nde né nùà kàn faá seé seèn tueé keéh nê ño.

²⁸ Mè né tueé ye bí a, mé bí nde ñóñ kuú gií, sâ Huaán Nùàr waà baá kèn, bò déi lètenè bìi hên ñene bú te kóo mé njolo.»

17

*Yeésò bèh yo kweéh seér
(Mârk 9:2-13; Lûk 9:28-36)*

16:24 16:24 Mat. 10:38; Lûk 14:27 **16:25 16:25** Mat. 10:39;
Lûk 17:33; Jân 12:25 **16:27 16:27** Mat. 25:31; Ps. 62:12; Rôm
2:6

¹ Yeé kela baá cieé ténjén, mé téhbeh Yeésò weh Piêr bô Jâk mé Jâñ òm Jâk, bó bó ñaá nde ké felè tòr mé huún bòn.

² Wa ké teèn, Yeésò kweéh seér yo njolò bòn: kuún seèn ba seér faá lou ñ, bò cògò yoòr seèn ña seér bò dé wuwulê, wula ñuerré seér faá lou ndo.

³ Bò nuaré déi kar yuo kelà toò bòn. Lé naâ Músi bô *Elí. Bó bò Yeésò né sòn tueé den.

⁴ Piêr ye Yeésò a: «Fehtoò beèh, kwá béh den le ko hên. Mò wò né gwaán, mè nde né pàgà tagár sieé: dé yeè cén, dé Músi cén, dé Elí cén ndo.»

⁵ Piêr yeé baá sònò mân tueé den, bègè déi ba wula suagà ter, ka sie bó beè. Hueh déi né yí lètenè-bò ñgulí den ye: «Hên né Huaán yí-temé mò, temé mò né lè mé bú ñoré, bí ñgwé jí sòn seèn.»

⁶ Bò mbòn yeé nde ñgweé ñjii ménâ, veéh kibí su bó yoòr, bó die sulí ñjii gi njolo doó.

⁷ Yeésò ñgoró nde yí kwarè bòn ndo, à kema ñjii bó be yoòr, ye bó a: «Bí wùò ter, bí té vèh.»

⁸ Bó komó ñjii cu feh ter, bó ke, bó nuaré déi ñéné cú, bó ñene lom aá Yeésò mé huún.

⁹ Bó yeé baá ké te tòre suagá cuû, à luom bó, ye bó a: «Càñ a bó bí tueé nuaré déi bò ñjii mé bí ñenè naâ hên. Bí kwá ló lè biì, ko lòu mé *Huaán Nùà komo yuo aá lè cio, sâ ye.»

¹⁰ Jomo sâ, bò mbòn ye bú a: «Bò *ñjii-sòu tueé né dé kei ye Elí wa logó ndeé né kóó mé *Nùà

17:1 17:1-5 2 Pi. 1:17-18 **17:5 17:5** Gen. 22:2; Deut. 18:15; Ps. 2:7; Es. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mk. 1:11; Lùk 3:22 **17:10 17:10** Mal. 4:5

Còn wa?»

¹¹ Ye bó a: «Né bòn! Elî ndeè né faá bèh sâ waâ, te à sie nyegé cu bò njèh doónj.

¹² Mé njéh mene, mè tueé bí, Elî lé naá gii waâ, bò nùàr lé bú njéné kó ná ngwêh lòu, bó sie seér cu bú faá bó lé gwaán naâ nɔ. Nde né mé Huaán Nùàr ménâ ndo, bó nde né bú gèr feh keéh.»

¹³ À yeé tueé aá ménâ, bò mbònj nde ye ngweé komo, ye Elî mé à né tueé doô, à jue né Jân Bâptis ma.

Huaán déi mé cànj tándulu yoòr

(Mârk 9:14-29; Lùk 9:37-43a)

¹⁴ Bó wa beré déi, cìli nùàr né silí den, nuaré déi ngoró nde kwarè Yeésò, à cemmé nde doó toò seèn,

¹⁵ ye bú a: «Dé koô, kó yeé huaán mò jere teèn, à né yeé nab die. Gèh dé sâ né lom taré dé gècèn: mɔ baá bú ñaâ, à né yeé tuar die yilá; cu déi, à die yila dùà ndo.

¹⁶ Mè weh njií mene bú ké yoòr bò mbònj yeé, bó tándulu sâ yoòr seèn kwógó kòmò ngwéh.»

¹⁷ Yeésò deèn ndo, ye: «Jue ka bí bò dúágá-tie bò mé jéré-temé bìi sâ! Hèn béh bí née cu-re heèh wa? Mè bí seŋ den cu nde né heèh ndo wa? Wèh ndê mé huaán sâ kán.»

¹⁸ Huaán yeé waá baá, Yeésò pam kwɔgɔ som tándulu hèllè yoòr seèn ndo, huaán doô taré yuo beè nomo.

¹⁹ Bò mbònj yeé njene aá ménâ, bó ngoró nde yí kwarè Yeésò lélán bɔ̀̀n, bó ye bú a: «La bɔ̀̀ naâ naàn mé béh bú kwógó kòmò ngwéh wa?»

20 Yeésò ye bó a: «Bí bìi né mé temé kuú nɔ! Mè né tueé ye bí a, mɔ ndèm bìi sé la né faá mvum tàb làm*s nɔ ham waá, bí sé la naâ tueé ye tòr hên a: Ndé kòmò dèn kié, à sé la né sòn bìi ñgweé, njeré déi sé la bí yógó ná ñgwêh. [

21 Mè tueé bí: gèh tándulu bú hên kwɔgɔ sɔòm, kɔ né lom te Càṅ duaà mé yáb joloò ndɔ, sâ ye.>]»

*Ngòr felè cio Yeésò dé mbelèm fà
(Mârk 9:30-32; Lùk 9:43b-45)*

22 Cieé déi bò mbòn yeé baá gi cu ké Galilé bècèné dɔɔṅ, Yeésò ye bó a: «*Huaán Nùàr nde né beè bò nùàr yilá,

23 bó wula sɔm bú; te cieé tagáre à nde cuù né lè cio komo yuo.» Bò mbòn yeé nde ñgweé njií ménâ, yo bòn kuú gi mé gùm mene.

*Làmpôn ké *gwà Càṅ koò gwòm*

24 Yeésò bó bò mbòn cu cu ké Kapernahùm ndɔ. Wa ké teèn, bòó mé weh yeé kàgàlòn làmpôn te gwà Càṅe ṅgoró nde, ye Piêr a: «Tele bìi dé seèn làmpôn gwà Càṅ gwòm bèh wa?»

25 Piêr ye bó a: «À né yeé gwòm.»

Cu mé Piêr yeé baá ké gwò yilá ndeé, Yeésò jògò bie lɔgɔ cuù bú kɔó ye, ye bú a: «Wò dé yeé ṅene né naàn Simôn? Ká lè wónṅe dɔɔṅ, bò mgbèemgbè làmpôn weh yeé beè bò huaân wa, né yeé beè bò nùàr wa?»

17:20 17:20 Mat. 21:21; Mk. 11:23; 1 Kɔr. 13:2 * **17:20 17:20**
Ká Bà mvum mé jie kela né kɔó né mvum tàb làm. Dé ké lɔ bò
Júf né mvum dé hiín. **17:24 17:24** Ex. 30:13; 38:26

²⁶ Piêr ye bú a: «Né yeé beè bò nùàr.» Yeésò ye bú a: «Ne môn, kɔ bɔ́ɔ-re naàn wanɔ́ɔn bò huaán yeé gwòm bèh.

²⁷ Mé njéh mene, béh gwàn ηgwéh bó temé lè bɔ́ɔ yulâ. Wèh nób, ndé ké te tube si, mèlè sòm kèh ηgò cén, wò sie ηaám bú sòn, wò luaga weh kàgàlòn teèn, wò nde, wò gwòm njií bó, dé làmpôn mò, mé dé yeé.»

18

Dé koô lètenè bò mbeí
(Mârk 9:33-37; Lúk 9:46-48)

¹ Cu sâ bò mbòn bilí nde ké kwarè Yeésò ndo, ye bú a: «Te *Lò Càɛ neì kela né kɔ́ɔ mé bò mbeí wa?»

² Yeésò yílá njií huaán déi, à njebá kwaá bú ká toò bòn,

³ ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, mɔ bí kwéh sér ηgwéh, bí faá bò huaán tètɔ́ɔr nɔ dèn ηgwéh, ndóg bí Lò Càɛ yílá ndé ηgwéh.

⁴ Nùà koô ké te Lò Càɛ né nuaá mé né lom cie mbaá faá huaán hèn nɔ.

⁵ Nuaá mé né huaán déi faá huaán hèn nɔ sie nyegé, mɔ à bú sie nyegé né felè mò, sâ à sie nyegé né mè nùà njèh.»

Be cɔ tená sɔ̀m
(Mârk 9:42-48; Lúk 17:1-2)

⁶ «Bò huaán tètɔ́ɔr mé né temé yoòr mò kwaá njií hèn, nuaá mé dɔr njií cén déi lè veéne nde né mé gèr kwaré. Sâ nùà hèllè ye, mé sòn gèr hèllè bó wèh ndé kó mé nyí ké sòn nòmò koô, bó

jógó kàgà kwá nyí nyèn tuagaà, bó vela si njií ko nyí dùà.

⁷ Kwá wón, *wón nde né mèi bò gèr ñené, à nùàr te veên bele su njií né kóó. Dé bò njií mé nde né nùàr mé veên taáb, bó ká lè wónje lím ndé ñgwéh. Njèh cén, nuaá mé né yìè déi teèn kóó, nde né mèi bò gèr ñené.

⁸ «Né mene be yeè, né mene gule yeè, mo à wò te veên òr yíí né kóó, cò sòm bú, wò si njií bú ké dàb. Huòm kela né yòn mé be cén, gule cén kwaà; wanón mo wò né mé be fà, gule fà, señ den, bó nde né gùm yeè òón te we dé ndeèr si njií.

⁹ Mo njolo yeè wò te veên òr yíí né kóó, lùàgà sòm bú, wò si njií bú ké dàb. Huòm kela né yòn mé njolo cén kwaà; wanón mo wò né mé njolo fà señ den, bó nde né gùm yeè òón tuar te we tarê si njií.»

Kàn sòrñgan mé lé naâ leér

(Lúk 15:3-7)

¹⁰ «Bí bòn feh biì, bí té bò huaán tetòr sèb. Mè tueé bí, jomo bòn né bò cìlì Càn mé den yeé ké te vulúu toò Tele mò.

¹¹ Bí kóó ye, *Huaán Nùàr tétég hên nde kuú naâ ye te nyí yili sòm bòó mé né lòu leér le.

¹² Bí jògò mùnò ke ye: hên mo nuaré déi né mé mbieè yuií, cén déi nde leér le, à bó nde né naàn? À bò dé yulà tarènèà cùb tarènèà doô ké te tòre kwá ló ndé ñgwéh, à nde dé cên doô fón wellê wa?

¹³ Mè né tueé ye bí a, mo à fɔ́ón kwaá baá bú, à vra kela nde né dé sâ, mé bò yulà tárenèà cùòb tárenèà bò mé lèr ná ngwéh doô.

¹⁴ Né ka beè Tele bìi ké te vulúu nág ménâ ndo: à gwàn ngwéh mé lètenè bò huaán hên cén déi leér le teèn.»

Nùàr veên seèn tueê

¹⁵ «Mo mbeí yeè baá veên boó, ndé yoòr seèn, bí bú fà, wò salé njií gi bú njonjolò. Mo à ngweé né sòn yeè ngweè, sâ wò ngaá kwa cu aá nùàr yeè kèn.

¹⁶ Á, mo à sòn yeè ngúngwéh, yílá wèh cú nùà cén, wa né fà wa, te njèh doón nyegé den njolò boòn.

¹⁷ Mo à cu ka sòn boòn ngúngwéh, sâ jógó nji bá bú te mògò bò Càṅ bò. Mo à ngeén cu aá sòn boòn, sâ kè nji á bú faá coón no; mo sam, nùà wèh-kàgàlòn lampôn.»

Njèh yīn mé njèh yī

¹⁸ Yeésò den cuù ye bó a: «Mè né tueé ye bí a: mo bí yīn njeré déi ká doó, bó yīn bú ké te vulúu ménâ; mo bí yi ká doó, bó yi cu ké te vulúu ménâ ndo.

¹⁹ Mè né ka bí tueé ye bí a: Mo lètenè bìi nuaré déi bô mbeí den bilí ká doó fà, bó colo sòn felè njeré déi, né mene kei, mo bó né Càṅ teèn dua, Tele mò ké te vulúu nde né bó haá.

²⁰ Bí kóo ye, bèh mé nùà fà mé tagár né teèn mé yilí mò bilí den doón, mè né lètenè boòn.»

Kàn nuaá mé né njèh lè sie kwaá

²¹ Yeé baá ménâ, Piêr ñgoró nde kwarè Yeésò, ye bú a: «Fehtoò mò, hên mɔ mbeí mò né ka mè veên bɔɔ den nɔ, mè doó kulu njií nde né mbei meèn wa? Nde né mbei téhbeh wa?»

²² Yeésò ye bú a: «Mbei téhbeh gí cégé ndé ñgwéh, mè tueé wò, nde né yulà téhbeh mbei téhbeh.

²³ Sâ *Lò Càṅ né faá mgbè déi lé naâ kàgà-ndòn kaga, ye nyí nde né bò hùà nyí beè bò seê bò nyí kaá weh.

²⁴ À yeé baá mé njéh taáṅ ndeé, bó weh waá bú mé mambin déi teèn; hùà hèllè né lom málaré mé málaré te mbeí.

²⁵ Nùàrè bɔɔ mene naàn, à hùà doô gwòm kòmò ndé ñgwéh. Yeé baá mân, mgbè doô ye bó gò sòm bú lòù, bó gò sòm veèh seèn, bó gò gí bò ñuna mé bò njèh seèn mene dɔɔṅ, te gwòm hùà nyí kèb déi.

²⁶ Nùà hùà doô yeé nde ñgweé njií mân, à die tere nde doó toò tele seê seèn hèllè, à né bú be kobó, ye bú a: Kúkùr yeè, tele mò, siè temé felè mò, mè nde né wò gwòm gií.

²⁷ Tele seê seèn yeé ñene aá ménâ, jere sie yɔgɔ bú, à kwaá lo bú hùà doô dɔɔṅ, à yi njií bú ndo.

²⁸ «Nùà hùà doô yeé baá doó sâ yuo, bô nuaré déi kwaré, à né nùà sâ kám yuií bele; né mbeí seê seèn ndo. À yeé nde ñene keéh bú mân, à ñar sie bú tuagaà tég, ye bú a: Gwòm nyí hùà nyí.

29 Mbeí die tere nde doó gule seèn, né bú be kobó, ye bú a: Kúkùr yeè, siè temé felè mò, mè nde né wò gwòm gií.

30 Mbeí né mene môn tueé dɔ́ɔ́ɔ́, à dé sâ tán ɲgwéh, à nde mgbeé yíi njií bú gwà cibì, ye bú a: Kɔ wò gwòm gi aá hùà nyí, sâ ye.

31 «Bò mbeí seê déi yeé ɲene aá ménâ, temé yulá bó lè, bó nde cu ké yoòr tele seê bɔ̀ɔ̀n, bó tueé gi bú bò njií mé la kela giì naâ dɔ́ɔ́ɔ́.

32 Tele seê bɔ̀ɔ̀n yeé nde ɲgweé njií ménâ, ye bó ndé siè cú cú mé nùà hùà nyí hèllè. À yeé waà baá, tele seê seèn ye bú a: Nùàr seê jéré-temê faá wò nɔ sam, mè tueé wò. Jògò wò yeé baá mè be kobó, jere sie yɔgó mè, mè yi lo wò dà̀m bò hùà mò dɔ́ɔ́ɔ́.

33 ɲgweéh wò sé la naâ mbeí yeè jere faá bèh sâ kɔ́ɔ́ wa?

34 Temé ɲaâ tele seê doò ndɔ, ye bó ndé sɔ̀ nji bú ké gwà cibì, kɔ à gwòm gi aá hùà nyí ndɔ, sâ ye.»

35 Yeésò den cuù, ye bó a: «Mè tueé bí, mɔ bí né veèn bò mbeí bìi lè kurú kwaá den, bí doó kúlú nji ɲgwéh, Tele mò ké te vulúu bɔ́ɔ́ nde né mé bí faá bèh ménâ ndɔ.»

19

Ndéb felè véh sɔ̀ɔ̀m (Mârk 10:1-12)

1 Yeésò yeé tueé nyegé gi aá bó mân, à kwaá lo Galilé, à nde ser yí sòn nòmò Jurdên kèb yágà te sòn tàbè Judê kèb déi.

² Cìli nùàr kem bele cu bú ké sâ ndo; à taré som gi bò beén bò lètenè boòn.

³ Bò *Farisiên déi ñgoró nde baá-re Yeésò sòn felá, bó ye bú a: «Mò veèh nuaré déi boó sab aá njeré déi, né mene kei, *sóú beèh ye nùàr a, té bú sòm wa?»

⁴ Yeésò ye bó a: «Bí te mvù Càṅṅe jáṅṅé ṅéné ṅṅwéh, ye: ké bèh duoôm, Càṅ lo naâ nùàr meé, dé siíb cén, dé vèh cén wa?»

⁵ À ye, né dé cì mé nùàr nde né tele mé meí si loó, à nde kwa veèh, bó bú den, te bó fà doón ṅa lom cén.

⁶ Sâ tueé né ye, kènê bó fà sam cuú, bó baá seér ṅjèh cén. Mò né mân, ṅjii mé Càṅ nyogó bilí gi aá, ndóg nùàr a, té gè sòm.»

⁷ Bò Farisiên ye bú a: «Á, dé mé Músi lo ye: mò nùàr som véh, bú a, nyàgà há ma sâ mvù beè no?»

⁸ Yeésò ye bó a: «Músi lo ménâ gwaán kuú naâ felè dúágá-tie biì, wanoón ké te ndègè lé môn ná ṅṅwéh.

⁹ Mè né ka bí cicie tueé kwaá: nuaá mé som véh mé yàgà ndé ná ṅṅwéh, jógó cu déi ká jomo doón, kuú baá yàgà.»

¹⁰ Bò mbòn deên ndo, ye bú a: «Mò hên né ka ṅjii mé nde né felè huaán siíb bô ma vèh kelá bòn, sâ nùàr a, té véh mbaá jógó kú.»

¹¹ Yeésò ye bó a: «Né taré, bò nùàr ṅòr hên doón ṅṅwé kòmò bèh, gi cegé yeé bòó mé Càṅ né bó terreè sâ haá.»

12 À den cuù ye bó a: «Bò nùàr liím cu né véh jɔgô mé yìè bò njèh hihinê ndɔ: bò déi né kuú, yɔgó né bó cí; bò déi, bò nùàr ka né bó tɔ̀lù kɔ́; dé bò déi, ju *Lò Càŋ yila né bó yòòr kɔ́. Yeé baá ménâ, bó liím ye véh ndɔ. Nuaá mé nde né ñgòr hên ñgweé, bú a, ñgwé nyégé bagasé!»

Bò huaán tetɔ̀r kulú
(Mârk 10:13-16; Lùk 18:15-17)

13 Jomo sâ bò nùàr né mé bò huaán tetɔ̀r ká yòòr Yeésò weh ndeê, te à ba bó be felè, à dua Càŋ teèn. Bò mbòŋ nde seér cu bó dé ndeê.

14 Yeésò ye bó a: «Bí kwá bò huaán ndeê ká yòòr mò, bí té bó yín. Bí kɔ́ ye, *Lò Càŋ né dé bòó mé den né faá bó nɔ.»

15 Jomo sâ à ba bó be felè, à yuo doó sâ ndɔ.

Dèbbè nùà lieé déi
(Mârk 10:17-31; Lùk 18:18-30)

16 Nuaré déi ñgoró ndeê kwarè Yeésò, ye bú a: «Nùà fèh-njèh, mè boó nde né gèh bagaà dé heè, te mè kwa yòŋ tètàgà teèn wa?»

17 Yeésò ye bú a: «Wò mè te njèh dé bagaà bie né mé ñgei wa? Dé bagaà né lom Càŋ. Mɔ̀ wò gwaán né yòŋ kwaà, wò jòlò *sóú Càŋ.» Ye Yeésò a:

18 «Sóú Càŋ dé heè wa?» Yeésò ye bú a: «Té feh wúlá, te yàgà ndé, te yíb ñúób, te nuaré déi nyeén yòòr cò kwá.

19 Ñgwé sòn tele yeè mé meí yeè; gwàn mbeí yeè faá wò gwaán né ñgàŋ yòòr yeè nɔ.»

20 Nùà doô ye bú a: «Mè né yeé bò sâ bò jolo gií. Njeré déi né cu mè le ye wa?»

21 Yeésò ye bú a: «Mò wò gwaán né ye te nyí yuo lom kóbè sâ jég, ndé gò sòm bò njèh yeè, wò geé haá njií bò saám bò kàgàlòh sâ, te wò kwa seér ngúlú ké ter te vulúu. Jomo sâ wò ndeè, wò bele mè ndò.»

22 Te huaán ndà hèllè yeé nde ngweé njií dé sâ mân, à munó njií gi ngúlú seèn dɔ́ɔ́h, à durú yuo seér aá doó sâ lòu.

23 Yeésò yeé ñene aá ménâ, à ye bò mbòh seèn a: «Mè né tueé ye bí a, te Lò Càh yilâ, nde né beè nùà lieê taré.

24 Ngweéh né taré mé ngelobà yila kela te lón kògòtâr wa? Né ménâ mé nùà lieê ndò; te Lò Càh yilâ nde né beè seèn taré.»

25 Bò mbòh yeé ngweé aá ménâ, bó hiím gi dɔ́ɔ́h; bó ye bú a: «Sâ, mò né mân, nuaá mé nde né yili yuo né neì?»

26 Yeésò ke njií bó, ye bó a: «Taré yógó né bò nùàr, wanɔ́ɔ́h dé Càh njeré déi bú taré yógó ngwéh gùm dɔ́ɔ́h.»

27 Piêr deên ndò, ye bú a: «[Ngweéh béh hên vu lo gi aá bò njèh beèh dɔ́ɔ́h, béh bele wò mà. Sâ béh ndeè dé beèh kwa nde né kei wa?»

28 Yeésò ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, mò *Huaán Nùàr ndeè baá ké te loó feê te kɔ́gɔ seèn ñaá *sum den, bí bò yulà cùòb fà bò mé né gi jomo mò hên, nde né te kɔ́gɔ ménâ den gií ndò, te bí tueé ju felè gèh bò huaán *Iserálà yulà cùòb fà doô.

29 Bí kóo ye, bòó mé vu lo né gwà bòn wa, né bei wa, né òm wa, né mene tie, né mene tele mé meí, né mene ñuna, né mene ñueèh, mo bó vu lo né felè mò, bó nde cu né méménâ te mbeí yuú kwa gií, te bó teèn kwa bilí cu ye mé yòn tètàgà mene.

30 Mè tueé bí: nùàr kókoó lètenè bò ké toò bò nde gi né ké jomo kelá seér; nùàr kókoó lètenè bò ké jomo bò kela seér cu ké toò.»

20

Bò seé bò ké ñueh mé lou hihiné

1 «Mè tueé bí, *Lò Càñ felá né dèbbè nùà ñueèh déi; à lé komo yuoó naâ maánjògò, à nde bò seé bò ké ñueh * yíi.

2 Bó bó colo gi sòn, ye nyí gwòm nde né bó cieé cén kám cén faá bó gwòm yeé nò. Jomo sâ à weh njíi bó ké ñueh bèh seé ndò.

3 À yuo kela cuù mé lou lòn tarenèà, sâ bò déi né ké cie mbaá tóóm den,

4 ye bó a: Bí ndé ké ñueh mò seé bó ndò, mè gwòm yíi nde né bí teèn.

5 Bò sâ bò nde cu ké teèn. Nùà doô yon yuo kela cuù déi, sâ lou dilí baá; déi mé lou lòn tagár; òóñ à bóó den ka ñèh cén sâ.

6 À nde yuo kela weéh baá dé jomò mé lou lòn tîn, sâ bò déi baá cu ké cie mbaá tóóm den, ye bó a: Bí ká cie mbaá bóó sóó yeé kei wa?

19:30 19:30 Mat. 20:16; Lûk 13:30

* 20:1 20:1 Njíi mé à lé

doboó naâ teèn, bó yilá né “vigne”.

⁷ Bó ye bú a: Nuaré déi seèn béh seé wèh ñgwéh nɔ! Ye bó a: Sâ bí ndé ké ñueh mò bèh seé ndɔ.

⁸ «Yeé baá liyilì, nùà ñueèh doô ye mabɔn a: Yílá bílí bò seé bò yilà, te wò gwɔm bó kàgàlòn ñe seé bɔɔn; gwòm dùòm bòó mé yilà ceré naâ ká jomo, te wò nde ceré seér mé bòó mé la yilà logó naâ maánjògò.

⁹ «Bòó mé yilà naâ seé liyilì mé lou lòñ tîn doô waà ndɔ, bó weh bele kám cécéné.

¹⁰ Bòó mé la yilà logó naâ seé kɔó yeé ñene aá ménâ, bó ye merré déi kàgàlòn dé bɔɔn maga kela nde né kɔó; kàmber doóné né gi ka kám cécéné sâ.

¹¹ Bó duɔòm kám cécéné hèllè ménâ weèh ndɔ; bó né weh, bó né teèn ndugó yíí,

¹² ye nùà ñueèh a: Hên béh bò liyilì bò weh cu né kàgàlòn kèi cên, sâ béh duɔóm naâ dé beèh seé maánjògò; lou ñgela sɔó béh teèn gùm cieê; yeé baá gi liyilì, te bò hên bò nde ye waâ; bó bòó cegé seé yòn lòu cén, sâ gi aá. Kènê yeé baá dé gwɔòm, wò gwɔm ñgeré béh bó lòu; hên né dilí wa?

¹³ «Nùà ñueèh doô tueé ñjii mé cén déi lètenè bɔɔn ndɔ, ye bú a: Mè wò lòu yíé ñgwéh, mbeí mò. Ñgweéh béllò naá gi sòn coló ye gùm cieê né kám cén, wò gwaán ndɔ mà.

¹⁴ Hên né ka cí, siè mè beè, fón lòm gò nɔón; mè gwɔm nde né bí bòó mé yilà ceré naâ ká jomo doóné kèi cén; бага né mè cí.

15 Bó ye mè a: té mé kàgàlòn mò faá mè gwaán keéh né nò bó wa? Wò né huer mé húóm-temé mò hên bóó wee?»

16 Yeésò den cuù ye bò nùàr a: «Nde né ka faá bèh mân nág: bò ké jomo bò nde né ké toò kelá seér, bò ké toò bò kela seér cu ké jomo.»

*Ngòr felè cio Yeésò dé mbelèm tagâr
(Mârk 10:32-34; Lûk 18:31-34)*

17 Sâ Yeésò né ké Jerusalem ndeé. Wa beré déi, à weh kwaá njií bò mbòn yulà cùòb fà doò bèh ndón-ndòn, ye bó a:

18 «Hên béh bí ñáá nde baá ké Jerusalem sâ. Wa ké teèn, bó nde né *Huaán Nùàr sar, bó yíi njií bú beè bò *ngàṅ sèmè dé kokoô, mé bò *njí-sòu. Bò sâ bò nde né bú ké bèh juù weh njií, te bó wula bú wulà.

19 Bó nde né bú beè bò lòu bò jógó yíi. Bò lòu bò nde né bú selé, bó nde né bú lobo, bó nde né bú ter fagá njií ndò. Te cieé tagáre, à nde né lè cio komo yuo cuú.»

*Njií mé mèi Jâk bô Jâṅ lé naâ mé Yeésò dua
(Mârk 10:35-45)*

20 Jomo sâ mèi bò ñuna Jebedê ṅgoró nde mé bò ñuna seèn kwarè Yeésò, à cemmé nde toò seèn bèh njeré déi bieê.

21 Yeésò ye bú a: «Wò gwaán né kei wa?» Ye Yeésò a: «Kwá bò huaán mò hên kwa gi bèh dené ké Mbàm yeè fà doón: déi te be gaâ, déi te be ṅgòu yeè.»

²² Yeésò ye bú a: «Njii mé bí né bieé hên, bí kó ñgwéh, wanóñ bí nde né ñgàb jelâ faá mè nò jógó ñueé komo wa?» Bó ye bú a: «Béh nde né ñueé komo.»

²³ À ye bó a: «Né bòn, bí nde né ñgàb mò ñueé; bí ñueé gi nde né dág. Njèh cén, dé te be gaâ mé be ñgoù mò deèn, beè mò sam. Bòó mé Tele mò lé nyegé kwaá naâ bèh denè sâ mé bó, kwa nde né kóó.»

²⁴ Bò mbòn dé yulà doô yeé nde ñgweé njii ménâ, temé yulá gi bó lè mé bò fà bò doô.

²⁵ Yeésò yeé ñene aá môn, à yilá njii bó ká toò, ye bó a: «Bí né kóó ye bò mgbèémgbè mé tàbè hihiné né bò nùàr lòu tuú; bò kokoô bò né bó ménâ tuú taré ndò.

²⁶ Dé biì, bú a, té lètenè biì ménâ dèn. Nuaá mé gwaán né nùà koô lètenè biì ñaâ dóñ, bú a, ñá sér nùà seê bò mbeí kóó.

²⁷ Nuaá mé gwaán né feh lètenè biì deèn, bú a, ñá sér kwer bò mbeí kóó ndò.

²⁸ Mè tueé bí, *Huaán Nùàr ndé ná ñgwêh ye te bó bóó kwaá nyí seé beè. À tétég nde seér naâ ye te nyí den nùà seê bò nùàr, te nyí ña weh cio nùàr ñgún mé húóm nyî.»

Bò tácugó déi fà taré sòòm

(Mârk 10:46-52; Lûk 18:35-43)

²⁹ Bó yeé baá Jerikò yuo, bò nùàr ñgún kem bele cu bó jomo.

³⁰ Wa beré déi, sâ bò tácugó déi fà né te sòn ceêr den den. Bó yeé baá ñgweé ye, Yeésò kela

né kɔ́ m̄n, bó sɔm hueh, ye: «Fehtoò beèh N̄unà *Davíd, kó yeè béh jere teèn.»

³¹ Bò nùàr yeé ñgweé aá ménâ, bó nde seér bó lòù, bó ye bó a: «Bí máb sòn bìi doó sâ.» Mé njéh mene, bó kɔ lom né méménâ ké ter logó n̄jî, ye: «Fehtoò beèh N̄unà Davíd, kó yeè béh jere teèn!»

³² Yeésò n̄jebá le ndɔ, à yilá n̄jî bó, ye bó a: «Bí ye mè a, gàm bí naàn wa?»

³³ Bó ye bú a: «Fehtoò beèh, bó yeè te béh ñene njolo teèn.»

³⁴ Yeésò yeé ñgweé aá ménâ, jere boó bú ñèh, à kema n̄jî bó be njolò, njolo boòn kwɔgɔ yuo doó sâ. Bó yuo bele bú ndɔ.

21

Yeésò nde aá Jerusalem yilá

(Mârk 11:1-11; Lûk 19:28-40; Jâñ 12:12-19)

¹ Bó né ka ndeé, bó wa lè loó Betafajê kwarè Jerusalem. Loó sâ né ké te tòr Oliviê. Bó yeé nde aá loó yilá, Yeésò tema keéh bò mbòn fà dèi toò, ye bó a:

² «Bí ndé lè loó toò bìi sâ, bí nde né vuomndeè dèi te yuî ñené, à né mé huaán jomo, bí sè ndé gî mé bó.

³ Mɔ nuaré dèi bie bí n̄jéré dèi, bí júée bú a: N̄unà Dueè né bó gwaán ma, bó nde né bí kwaá loó.»

⁴ Sâ doón boó gi né te yuo faá *sòn-Càn dèi lo naâ tueé nɔ, ye:

⁵ «Bí júée loó Siyôn^{*} a:
kè njí sâ ndeè né Nùà Dueè seèn ma.
À né lom dolésé mân.
À ñaá né ñgètenè mbò vuomndeè
mé meí jomo mân ndo.»

⁶ Bò mbòñ fà doô fón gò ndo, bó nde boó faá
Yeésò tueé naâ bó no;

⁷ bó se ndeè mé vuomndeè doô bô ñuna, bó
huaré weh bò cògò suù bòn, bó te njií gi bó
ñgètenè. Yeésò ñaá den teèn ndo.

⁸ Nùàr kókoó mbaá né bò cògò bòn ceceér
huaré teé njií, bò déi né bò cù kwa, bó né ceceér
teé bele ndo.

⁹ Léh né lom gè toò mé ké jomo mene sue, ye:
«Lieê né mé wò Njuna *Davíd! Kùsèm Càn a,
kúlú nyégé nuaá mé ndeè né mé yilí seèn hèn
kulù. Vulú a, sén Càn seèn!»

¹⁰ Te Yeésò yeé nde yila nde baá-re Jerusalem
mân, loó jilí; bò nùàr né lom bieé ye: «Dé sâ né
nùà dé heè mân wa?»

¹¹ Cìli nùàr ye bó a: «Né Yeésò sòn-Càn, nùà
Najarèt ké Galilê.»

*Yeésò ké *gwà Càn koô*

(Mârk 11:15-19; Lùk 19:45-48; Jân 2:13-22)

¹² Yeésò yila nde yí cie gwà Càn koô ndo. À
wa, sâ bò nùàr né toón teèn boó den: bò déi né
go, bò déi né ñge, bò déi né kàgàlòn kwellé. À
yeé nde ñene njií ménâ, à kwogò som keéh gi bó

21:5 21:5 Zach. 9:9 * **21:5 21:5** Siyôn né yilí Jerusalem déi.
Due lemé njií né mé Jerusalem dé léi toò (1 Chr. 11:4-5). **21:9**
21:9 Ps. 118:25, 26

cie, à vela ñellé sòm gbàgà kàgàlòn mé kogo bò gò-vogòb bò mene,

¹³ ye bó a: «Né gi lè mvù Càṅe nyagá den ye: Bó yilá nde né gwà mò, gwà Càṅ duaà. Keí mé boó, bí weh kwaá seér aá gùr yîb bìi wa?»

¹⁴ Jomo sâ, bò cùgò njolo bò mé bò gule kuû bò ṅgoró nde bele kwarè seèn ké cie gwà Càṅ koô sâ, à taré sòm gi bó ndo.

¹⁵ Bò *ṅgàṅ sèmè dé kokoô mé bò *njí-sòu yeé ñene, à baá ménâ boó huóóm, temé ṅaá seér bó lè lòu. Sâ bó ṅgweé naâ mé bò huaán memanè naâ bú seén, ye bú a: «Lieê né mé wò, ṅunà *Davîd!»

¹⁶ Yeé baá ménâ, bó ye bú a: «Wò né njíí mé bó né tueé hèn ṅgweé wa?» Yeésò ye bó a: «Nyea. Bí nées te mvù Càṅe jáṅé ṅéné ṅgwéeh ye ndo wa? Dé mé nyagá den né ter ye: Bò huaán tètòâr mé bò dé mbembogò mene nde gi né Càṅ mé sòn boòn seén doô!»

¹⁷ À yeé tueé gi aá ménâ, à kwaá lo bó ndo, à yuo lo sâ, à nde cu ké Betanî, à cer le toò.

Toú déi duagâ

(Mârk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Cieé ṅaga maánjògò à komo cu cuù ye ká jomo te loó koô, sâ cùè baá bú sie.

¹⁹ À ñene njíí toú† déi kwarè ceêr mân, à njebá nde ké teèn, ye ko ṅgweéh tàb né teèn wa? Wa ké teèn, à ter kwa lom lélan yuè. À deèn ndo,

21:13 21:13 Es. 56:7; Jér. 7:11 **21:16 21:16** Ps. 8:2 † **21:19 21:19** Bó toú sâ yilá né "figuier".

ye tou a: «Ndóg wò tàb wá ndé cú.» Tou hèllè ñema yuo njolò bòn doó sâ ndo.

²⁰ Bò mbòn yeé ñene aá ménâ, geí lo bó mbaá, bó ye: «Tou hên kènê mbaá ñema weh né kei wa?»

²¹ Yeésò ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, mo bí temé kwaá njií né mé Càn, bí sà ñgwéh, sâ dé tou hên njeré déi sam gùm doón; né mene tòr hên, mo bí ye bú a: ndé kòmò diè ké dùà kíé, nde né te sòn bìi bók.

²² Mo bí né temé cén kwaá njií, njií mé bí né Càn teèn dua doón, bí nde né kwa gií.»

Terreb Yeésò yuoó naâ he?

(Mârk 11:27-33; Lûk 20:1-8)

²³ Yeésò yila nde cu yí cie *gwà Càn koò ndo, à duóm ñjèh feèh. À yeé baá feh, bò *ngàn sèmè dé kokoò mé bò kokoò bò dé loò ñgoró nde ye bú a: «Wò bò njií hên bók né mé gèh terrèb dé heè? Neì wò jegé naâ kók wa?»

²⁴ Yeésò ye bó a: «Mè nde né bí njeré déi bieé ndo; mo bí né tueé kók, mè se ye bí kwòm dé mò hên:

²⁵ Neì lé Jân Bàptís tema njií naâ kók, ye bú a: ndé bò nùàr kou bele wa? Lé naâ Càn wa, lé naâ nùàr wa?»

Bó yila mé ñjéh lètenè bòn fellé kuú, ye: «Hên, mo béh ye bú a: Càn lé Jân temà naâ kók, à nde né tueé ye béh a: béh lé temé yoòr seèn kwá ní ná ñgwéh dé kei wa?

²⁶ Á, mo béh ye bú a: bò nùàr lé bú temà naâ kɔ́, sâ dàm bò nùàr nde né béh yoòr kem sue ndɔ; lòu sam, beè bɔ̀n Jâŋ lé naâ *sòn-Càŋ.»

²⁷ Yeé baá ménâ, bó ye bú a: «Béh kó ŋwéh.» Yeésò ye bó a: «Sâ mè bí nuaá mé jegé naâ mè doô túé ndé ŋwéh ndɔ.»

Kàn felè nùà huaán fà déi

²⁸ Yeésò si cu bó kàn déi, ye bó a: «Bí né ŋweé wa? Nuaré déi lo naâ mé bò huaán fà. Lòu sâ à nde ye bei a: Huaán mò, ndé lan ké ŋueh bèh seê mò.

²⁹ Nuna ye bú a: nyí ndé ŋwéh. Jomo sâ, à munó nyegé cu mé be seèn, à fɔ̀n gò ŋueh doô.

³⁰ Tele nde tueé cu mé òm ménâ ndɔ, ye bú a: Ndé lan ké ŋueh bèh seê mò. Òm gwaán nyegé, ye tele a: nyí nde né ndeé. Jomo sâ à nomo.»

³¹ Yeésò den cuè ye bó a: «Lètenè bò huaán fà hên à, dé heè ŋweé né sòn teleè kɔ́ wa?» Bó ye bú a: «Né bei.» Yeésò ye bó a: «Mè né tueé ye bí a: bòó mé weh yeé kàgàlòŋ làmpòŋ, mé bò sɔ̀mbe wa lògò nde né ké te *Lò Càŋe kɔ́ mé bí.

³² Wanoóŋ Jâŋ yeé ndeè yoòr biì, ye te nyí feh bí ceér, bí temé teèn kwá nji ŋwéh. Bò wèh-kàgàlòŋ làmpòŋ bò mé bò sɔ̀mbe temé teèn kwaá njií seér kɔ́. Bí né mene bó ménâ ŋené, njeré déi bí yúlá ŋwéh; kwá noóŋ.»

Kàn jéré-temé bò kè-ŋueh bò (Mârk 12:1-12; Lûk 20:9-19)

33 «Bí ngwé cú kàn déi: nuaré déi lé kiehè naâ ñuehè‡ seèn; à yeé dobo gi aá yab, à kaga sie ñuehè sâ beè, à nde ke beré déi, à sio kwaá vua dé tàb dorô teèn, à sie kwaá gbàgà teèn ndo. Jomo sâ, à haá kwaá ngogô beè bò seé bò, te bó ke nyegé den jomo, à nde dé seèn bèh gò.

34 «Cu mé yab yeé baá bɔlé, à tema njií bò seé bò seèn ké yoòr bò kè-ñuehè bò doô, ye te nyí kwa yab teèn ndo.

35 Wa ké teèn, bò kè-ñuehè bò doô kem sue bó yoòr: bó duún déi núr, bó wula som déi, bó yuo die dé tagâr yoòr mé taá ndo.

36 Nùà ñuehè doô yeé ñene aá ménâ, à bó ké teèn tema njií lom ngún. Wa ké toò, bò kè-ñuehè bò bɔó cu bò sâ bò ménâ ndo.

37 «Yeé baá ménâ, nùà ñuehè doô tema njií ñuna seèn, ye dé hèn né huaán nyî, bó nde né bú dé seèn veéh.

38 Mé njéh mene, wa ké toò, bò kè-ñuehè bò doô yeé nde ñene njií baá-re bú mân, bó nyogɔ sòn lètenè bɔòn, bó ye: Hèn né nuaá mé nde né nùà ñuehè ñaá sâ. Mɔ sam, kɔ béh wula som bú lòu, te ñuehè hèn ña dé beèh.

39 Bó cab sie bú ndo, bó tulu som keéh bú ké luaà ñuehè, bó wula si lo bú ké teèn.»

40 Yeésò den cuù, ye bò nùàr a: «Sâ mɔ nùà ñuehè wa ké teèn, à bɔó nde né bò kè-ñuehè bò hèllè naàn wa?»

41 Bó ye bú a: «À wula njií nde né bò vevenê bò doô mbaá, à jere kó ndé cú; à haá kwaá seér

21:33 21:33 Es. 5:1-2 ‡ 21:33 21:33 Ké ñueh sâ bó lé doboó naâ “vigne”.

ɲueh beè bò déi; mo yab baá bolé te bò sâ bò kwa haá bú teèn.»

⁴² Yeésò ye bó a: «Bí née dé mé né lè mvù Càɲe nyagá den doô jáɲé ɲéné ɲgwéeh ye wa? Bèh sâ né tueé ye:

Taá mé bò mé-gwà bò lé naâ ké jomo komo si njií hên, taá dàn ɲa seér cu né koó.

Sâ doóɲ né seé Nùà Dueè.

Ngweéh huom kela né cí mà.

Béh kéí lòm mé gècên mene.»

⁴³ Yeésò den cuù, ye bó a: «Mè tueé bí: mo né mân, sâ bó nde né bí *Lò Càɲ beè luaga som, bó haá njií seér bòó mé nde né tàb dé Lò Càɲe waá.

⁴⁴ Kwá noóɲ, nuaá mé ceén die te taá sâ nde né teèn ɲerré le. Mo komo die seér né nuaré déi yoòr lòù, sâ nùà hèllè nde né faá fùfù no nyoló den ndo.»

⁴⁵ Bò *ɲgàɲ sèmè dé kokoô mé bò *Farisiên yeé baá bò kàn sònò Yeésò ménâ ɲgweé, bó ko ye à si njií den né mé bó.

⁴⁶ Bó duoôm bú filí ndo. Njèh cén, bó veéh den née cìlì nùàr mé né temé yoòr Yeésò kwaá njií, ye à né *sòn-Càɲ doô.

22

Kàn kùrmò fù

(Lúk 14:15-24)

¹ Yeésò né cu ka mé kàn tetoò si ndeé, ye bò nùàr a:

² «*Lò Càɲ né faá mgbè déi lé naâ kùrmò fù ɲuna seèn néé no.

³ Yáb yeé bela baá, à ye bò seé bò a: Bí ndé júée bò nùàr a: yáb bela baá ma. Wa ké toò, bò nùàr berón gi teèn ndeê.

⁴ Mgbè doô yeé ñgweé aá môn, à tema sòm cu bò seé bò déi, ye bó a: bí ndé júée bó a: Né mé núógó nàgà cèllè, bó ne bela gi aá ndo; bó ndé gi kùrmò fù yieé ma.

⁵ Mé ñjéh mene, bó bú mé ñjéh tán ñgwéh, bó né lom bèh sénâ bòn sané ndeé. Dé kàn foón gò ñueèh seèn, dé kàn gò toón seèn.

⁶ Bò déi kem sue bò seé bò nùà koô doô yoòr, bó né bó selé, bó né bó wulá ndo.

⁷ «Mgbè doô yeé ñene aá mân, temé ñaâ bú lè, ye bò sóji seèn a: Bí ndé sá kùm sòm bó mé loó mene; né bò wulá-nùàr bò.

⁸ À den cuù ye bò seé bò a: Yáb baá gi doó. Bòó mé béh naá gi yilá doón nùàr wulú ñgwéh.

⁹ Bí yuò bèlè ceér; bòó mé bí né ñené doón, bí yilá kèmm ñjì bó ká teèn.

¹⁰ Bò seé bò doô kem bele ceér ndo, bó né bò nùàr ké teèn doón yilá kabé ñjii. Tètèi sam nùàr baá gwò mbéranngán.

¹¹ «Mgbè doô yila nde gwò bò nùàr yon ke ndo. À yeé baá yon, à ñene ñjii nuaré déi yí doó lètenè bò nùàr, à dé seèn mé cògò fù yoòr sam;

¹² ye bú a: Nùàr mò, wò mé cògò fù yoòr sam, wò ká gwò yila kelà naàn wa? Nùàrè sòn kòmò ñgwéh.

¹³ Yeé baá ménâ, mgbè doô ye bò seé bò a: Siè kàgà bú kagaà, bí kàgà bú gule mé be mene, bí

jɔɔ si njií bú kèb cieè te cibi, bèh kénj silí mé nyie yieé kuû.»

¹⁴ Yeésò den cuù ye bó a: «Bí kóɔ ye, dé yilâ, bó nde né nùàr kókoó yilá. Njèh cén, bó balé weh lom nde né ɲgób.»

Làmpôɲ mgbè Rôm gwɔ̀m
(*Mârk 12:13-17; Lúk 20:20-26*)

¹⁵ Jomo sâ bò *Farisiên yuo nde sòn felè Yeésò nyɔɔ ndɔ, ye bó nde né bú sòn felá.

¹⁶ Bó né bò no bɔ̀n mé bò no dé mgbè *Heròde ké yoòr seèn temá njií bele, ye bú a: «Nùà fèh-njèh, béh né gècèn yeè kwaga; wò né bò nùàr ceér Càn mé gècèn mene feh dilí. Bò nùàr tueé mene felè yeè naàn dɔ̀ɲ, wò táɲ bèh, wò nùàr lòu bàlè bèh ndɔ.

¹⁷ Mɔ né mân, sâ jògò túé ke béh ndɔ ye: *Sóú beèh ye gwòm làmpôɲ mgbè Rôm gwɔ̀m wa, té gwòm wa?»

¹⁸ Yeésò yeé ɲene njií aá bó mé ndièm veèn lè ménâ, à ye bó a: «Bò leba bò faá bí nɔ! Bí mè mân tab tena né dé kei wa?

¹⁹ Bí jògò wèh kék ke mè kàgàlòɲ mé bó gwòm yeé làmpôɲ mé njéh, sâ ye.» Bó weh haá keéh bú ndɔ.

²⁰ À bie njií cu mé bó, ye bó a: «Feh nùàr mé yilí nùàr ká teèn hèn nyagá den né dé nei wa?»

²¹ Bó ye bú a: «Né gi dé mgbè Rôm.» À deén baá-re, ye bó a: «Sâ bò njií mé né dé mgbè dɔ̀ɲ, bí gwòm ní cú mé mgbè; bí bò dé Càn há ní cú mé Càn ndɔ.»

²² Bó yeé ɲgweé aá ménâ, hiím yɔ̀gɔ bó, bó yuo kwaá lɔ njií bú doó sâ ndɔ.

Njèh bieê felè bòó mé nde cuù né lè cio komo yuo

(Mârk 12:18-27; Lûk 20:27-40)

²³ Lòu cên sâ bò *Sadusiên lé naâ kwarè Yeésò bilí ndeé, te bó bie bú njèh. Sâ bó né yeé tueé, ye mo nuàr kuú baá, sâ gi aá, à lè cio kòmò yuò ndé cú.

²⁴ Bó yeé waà baá, bó ye bú a: «Nuà fèh-njèh, Músi lo naâ tueé ye: mo nuaré déi kuú kwaá lo véh mé huaán sam, òm a, sàgà cú ma kû doô, à ñar yilá cu bei ma.

²⁵ Yeé baá ménâ, nuaré déi bó bò òm lé naâ lètenè beeh téhbeh ndò. Bei yeé jògò aá véh, à kuú yuo, huaán sam. Òm sagá weh ma kû doô,

²⁶ à kuú cu, huaán sam. Òm bòòn déi sagá weh keéh cu, bòó cu bú môn ndò. Né ka mé bó méménâ bòó ndeé. Nde nde bó kuú gi téhbeh doón, huaán sam.

²⁷ Jomo bòòn ma kû doô kuú yuo ndò.

²⁸ Á sâ, lòu mé bò komó ndeé né teèn komo yuo gií, ma hèllè ña som nde né veèh dé heè? Ngweéh lètenè bòòn téhbeh doón bó lé naá gií bú sagá laré wa?»

²⁹ Yeésò deèn ndò, ye bó a: «Dé sâ ndugó gò né bí. Lòu sam, bí ngòr Càñ ñéné kó ngwéh, bí terreb Càñ kó ngwéh ndò.

³⁰ Bí kó ye, lòu mé bò komó nde né te cio komo yuo, bò siíb bó bò véh ndeé jógó kú ndé cú, bó den nde aá faá bò cili Càñ ké te vulúu nò.

³¹ Dé lè cio komo yuoò, bí dé mé Càñ lo naâ bí tueé kwaá doô, jáné kè ngwéh wa? À lo ye:

³² Nyí né Càn mé bò tele biì Abrahâm bô Isâk mé Jakôb né yeé dua doô ma. Mè tueé bí: Càn né Càn bò lèlàn bò, à Càn bò komô sam.»

³³ Cìlì nùàr yeé ñgweé aá gèh dé mé à feh ñagá né sâ, híim lo bó mbaá.

**Sóú dé koô né dé heè wa?*

(Mârk 12:28-34; Lûk 10:25-28)

³⁴ Jomo sâ, bò *Farisiên domó bilí ndo, sâ bó ñgweé naâ ye sòn naâ bò Sadusiên beè Yeésò ñemá. Bó waà.

³⁵ Cén déi lètenè bòn mé né *ñjì-sòu, bie felá ñjì Yeésò sòn, ye bú a:

³⁶ «Nùà fèh-ñjèh, sóú dé koô lètenè bò sóú dɔ́ɔ́n né dé heè wa?»

³⁷ Yeésò ye bú a: «Gwàn gí Càn Nùà Dueè mé temé yeè mene, mé càn yeè mene, mé mùnò yeè mene dɔ́ɔ́n.

³⁸ Sâ né dé koô mé jolo kela né kɔ́ɔ́.

³⁹ Jomo seèn né cu dé hèn, bó bú né felá; à dé seèn ye: Gwàn mbeí yeè faá wò gwaán né ñgàn yoòr yeè nɔ́.

⁴⁰ Dàm bò sóú mé Músi bó bò *sòn-Càn bò lo naá gù feh dɔ́ɔ́n yila gi né teèn.»

**Nùà Còñ bô *Davíd*

(Mârk 12:35-37; Lûk 20:41-44)

⁴¹ Sâ bò *Farisiên née ka bècénè bilí den ye. Yeésò yeé ñene aá ménâ, à bie ñjì ye bó a:

⁴² «Bí ye Nùà Còñ né nèi, à yuoô te gèh bò nèi wa?» Bó ye bú a: «À yuoô te gèh bò Davíd.»

⁴³ Yeésò ye bó a: «Á, dé mé Cúcuí Nḡgâ lé naâ Davíd ceér feh, à yilá seér Nùà Còḡ sâ Nùà koô seèn doô nɔ? À lé ye:

⁴⁴ Nùà Dueè ye Nùà koô nyî a:

Dèn ndê ká te be gaâ nyî;

ko nyí komó silí njií gi aá bò bònò bò yeè doó,
wò dobo kwaá bó gulè.

⁴⁵ Hèn mo Davíd mé feh seèn Nùà Còḡ sâ yilá né Nùà koô seèn, sâ Nùà Còḡ né cu nduté ndùtù seèn wa?»

⁴⁶ Yeé baá ménâ, nuaá mé nde né Yeésò sòn komo som teèn yuò cú. Duɔóm kaà loù sâ, nuaré déi njolo toò seèn kàgà nyi cú, ye nyí nde né bú njeré déi bieé ndo.

23

*Dene bò *nji-sòu mé bò *Farisiên beè Yeésò
(Màrk 12:38-39; Lùk 11:43, 46; 20:45-46)*

¹ Yeé baá ménâ, Yeésò tueé njií mé bò nùàr bó bò mbòn seèn, ye bó a:

² «Seé bò nji-sòu mé bò Farisiên né sóu Músi se sò.

³ Mo né ménâ, sâ bí ḡgwé sòn bòn ḡgwè, bí boó ka nág faá bó né bí tueé nɔ. Njèh cén, bí té bó ḡá sér; bó dé bòn faá bó tueé nè nɔ bó bèh.

⁴ Bó né bò seé tetarê kaga, bó né felè bò nùàr mbiín kwaá njií, bó be teèn yí ḡgwéh, te gam bò mbeí.

⁵ Seé mé bó né gi boó doḡḡ né gi seé njolò bò nùàr. Bó ye te bò nùàr keí bó keí. Bò nùàr né

yeé bô lèmè déi te mvù Càṅe weh, bó né yoòr saá kwaá. Yeé baá dé bɔ̀ɔ̀n, bó sa hamé seér lòù, te yɔ̀gɔ̀ gi dé bô mbeí. Né mene bô yùràb cògò bɔ̀ɔ̀n né dé bô mbeí dalé yɔ̀gɔ̀ gií, te bô nùàr seén kela bó ndò.

⁶ Bó nde mene beré déi bèh kùrmò yieê, bó gwaán lom né bèh denè dé jejó̀. Né mene ké gwà sòù, bó gwaán kela né bèh denè dé njolò bô nùàr ndò.

⁷ Né mene ké tan mé ké mbartɔ̀gò, bó ye kò bô nùàr gìbì bíe bó lòù; bó yílá yí cú bó bô njí fèh-njèh teèn ndò.

⁸ Mè tueé bí, bí té dé bìi gwàn mé nuaré déi yílá nyi bí njí fèh-njèh. Lòù sam, bí né dé bìi bô òm bó bô bei, Nùà fèh-njèh bìi né lom cén.

⁹ Bí té nuaré déi tele bìi ká te wónje yílá, Tele bìi né lom dé ké te vulúu, sâ gi aá.

¹⁰ Bí té gwàn mé nuaré déi yílá nyi bí Fehtoò ndò; bí kóo ye Nùà Còṅ né lom Fehtoò bìi kóo.

¹¹ Lètenè bìi nùà seê bìi nde seér né nùà koò bìi kóo.

¹² Mè tueé bí, nuaá mé né ter ṅgumó ṅaá doóṅ, bó nde né bú doó baá njí, te bó ter komo njí seér nùà dolê.»

*Leba bô *Farisiên mé bô *njí-sòù*

(Mârk 12:40; Lûk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ «Bí nde né gèr ṅené, bí bô njí-sòù mé bô Farisiên; bí ṅene nde né gèr mé leba bìi fí! Bí né bô nùàr hin *Lò Càṅ ferá yíin. Bí mé feh bìi teèn yílá ṅgwéh; bòó mé gwaán né teèn yílâ, bí bó ceér kék ṅgwéh ndò.

[
 14 «Bí nde né gèr mé leba biì ñené kuú, bí bò njí-sòu mé bò Farisiên! Bí né ñèh beè bò ma kú horó weh bele; bí né Càṅ sònò mbaá dua tugó gɔ, te den faá bí né bò gècên bò nɔ. Mè tueé bí, ju sie kela nde né bí mé bò déi.]

15 «Mè jue né bí bò njí-sòu mé bò Farisiên, bí nde né gèr mé leba biì doô ñené kuú; bí né *wón doón gólé gɔ, bí né dùà kelá, bí né cie kelá, né mene nùà cén, te bí kweéh seér kwa bú. Mò bí kweéh seér aá nùàrè kèn, bí doóm seér kela cu bú te mbeí fà, te à yila nde lom tuar mé gùm mene. Bí kwá biì.

16 «Mè tueé bí, bò tácugó faá bí nɔ, bí ye bí né bò mbeí ceér feh sé wa? Bí nde né mé gèr ñené kuú. Bí ye, mò nùàr jege né *gwà Càṅ koô, jègè bú siè ndé ṅwéh; kɔ à jege seér né goó mé né ké gwò, jègè sie ye bú sé wa?

17 Bí né bò tándugó, wanóón jolo kela né dé heè? Né goó wa, né gwà Càṅ mé nyeén né goó sâ kóó wa?

18 «Bí den cuú déi ye: mò nùàr jege mene kɔ, jègè bú siè ndé ṅwéh; kɔ à jege seér né mbe ké felè kòò, sâ jègè sie ye bú sé wa?

19 Bí né bò cùgò njolo bò, wanóón dé heè jolo kela né kóó? Jolo kela né mbe wa, né kɔ mé mbe sâ den né teèn te ṅguú-ṅgulì wa?

20 Mè tueé bí, nuaá mé jege kɔ, sâ à jege bilí né mé bò ñèh teèn mene doón;

21 nuaá mé jege gwà Càṅ, jege bilí né gwà Càṅ mé Càṅ nùà gwà mene doón ndo.

²² Nuaá mé jege vulú, jege bilí né kogo Càn mé Càn nùà njèh felèbò mene.

²³ «Bí nde né gèr mé leba bìi ñené kuú, bí bò njí-sòu mé bò Farisiên! Bí kò lom né Càn mbe haâ; mò njèh baá yulà, bí né gi bú cécéné haá nyegé: bò sibì, bò soó, bò san, bí haá gi né ménâ dág. Njèh cén, bò *sóú dé kokoô mé jolo kela né kóó, bí jòlò bèh; wanóñ bí sé la né ju mé gècên mene tená kóó, bí sé la né bò mbaábìi jere kóó, bí sé la né seé dón teèn bóó yíi, te bí nde ye Càn mbe haá.

²⁴ Mè tueé bí, bò tácugó faá bí nò, bí né mbè som seér, te támvùgòr teèn kélá cú, bí bóó kuú né mbaá, bí ñgelobà teèn mena keéh gi aá kèn.

²⁵ «Bí ñene nde né gèr mé leba bìi fî, bí bò njí-sòu mé bò Farisiên! Bí né gi bò ñgàb mé bò soó yagá nyegé. Njèh cén, bí bó yaga seér né kèb cieè, kèb lè tena le môn, te bí teèn kurú kwaá seér yíb mé tuaá.

²⁶ Tácugó bò Farisiên ceré né bí! Wanóñ bí sé la jògò yaga logó naâ ñgàb kèb lè, te kèb cieè ñaga huóm nyegé ménâ ndò.

²⁷ «Bí nde né gèr mé leba bìi ñené kuú, bí bò njí-sòu mé bò Farisiên! Bí wula njerré den né faá sà nò: kèb cieè né ñené nyagá huóm, sâ kèb lè suóm den né ndândaà kuú nùàr mé dà m bò njèh fefò.

²⁸ Bí ñené huóm nyegé né kèb cieè njolò bò nùàr faá bèh ménâ ndò, sâ kèb lè bìi yuú lom né léláñ tánágá mé veên.»

Kùr gèr
(*Lûk 11:47-51*)

²⁹ «Bí nde né gèr mé leba biì fì ñené, bí bò nji-sòu mé bò Farisiên! Bí né sà bò *sòn-Càṅ bò léi jògò meé, bí waá nyegé sà bò didilí bò ndo.

³⁰ Bí né sònò tueé nyegé ye: mo bí sé lé yuoó naâ lè nàm bò tele biì kóó, bí sé be te cio bò sòn-Càṅ bò yí ná ṅgwèh sé wa?

³¹ ṅgwèh bí sà tueé né kóó, ye bí né bò ndùté ndùtù bòó mé lé naâ bò sòn-Càṅ bò wulá giì sà mà.

³² Mòn, bí wèh cú seé boòn wèh te ceré beè biì!

³³ «Kòcò, bò sàb, bí né bò gèh ṅgòbò! Bí mbaá munó kuú né dé kei, ye ju bí siè ndé ṅgwéh, bí tuar yílá ndé ṅgwéh wa?

³⁴ Mè bí bò sòn-Càṅ bò déi tema njií cuù nde né dé cî, mè ndeè né bí bò lo bò mé bò kó-ñjèh bò mene temá njií ndo. Bí nde né bò déi lòu wulá, bí faga njií bò déi te toû, bí nde né bò déi núr te *gwà sóu biì tegé, bí nde né bò déi te loó dé kàn mé dé kân bunó go.

³⁵ Sâ dɔ́ɔṅ boó né te húóm bòó mé lé naâ mé sòn fuú kuú dɔ́ɔṅ bie nyegé ye bí. Duɔ́óm nde né mé húóm Àbèl nùà dilí, nde wa mé húóm dé Jakarî ṅunà Barákì. Bí lo bú wula lòò naâ lètenè caá gwà Càṅ, sà mò né yí toò, kɔ́ ká jomo mân.

³⁶ Mè né tueé ye bí a: meì bò gèr nde né mé bò caphanè bò doó kibí kelá. Kwá nɔ́ɔṅ.»

Jerusalem njolò Yeésò
(Lûk 13:34-35)

³⁷ «Òè Jerusalem! Óè Jerusalem! Dàm bò *sòn-Càṅ bò wula gi né wò. Bòó mé Càṅ lé naâ yoòr yeè temá njií dɔ́ṅ, wò bó mé taá tɔ́bé wula gi né kɔ́. Mè né mene gwaán, ye mè nde né bò nùàr yeè ká ka mò koró bilí nyegé faá cuar kurú kwaá yeé bò huaán ka bà nɔ, wò gwàn bèh. Baá mbei meèn wa, Jerusalem?

³⁸ Mè tueé bí, gwà biì nde né ter le,

³⁹ bí mè ṅéné ṅgwé ndé cú; kɔ cu mé bí ndeè baá mé sòn biì tueé ye: Càṅ Dueè a, kúlú nyégé nuaá mé ndeè né mé yilí seèn kulù, sâ ye.»

24

*Kùr felè *gwà Càṅ koô mé nde aá ṅellé*
(Mârk 13:1-2; Lûk 21:5-6)

¹ Yeésò yuo kelà gwà Càṅ koô. À yeé nde aá ndeé, bò mbòṅ seèn ṅgoró nde kwarè seèn, te bó feh keéh bú bò gwà hihiné mé bó me kwaá né te gwà Càṅ sâ.

² Yeésò deèn ndɔ, ye bó a: «Ṃgweéh bí né bò gwà sâ dɔ́ṅ ṅéné wa? Mè né tueé ye bí a: nde gi né dɔ́ṅ tɔ́bé yuo. Mè jue mene taá cén tà cén felè mbei lè nyì ndé ṅgwéh.»

*Dàm bò gèr, te *wón ceré ye*
(Mârk 13:3-13; Lûk 21:7-19)

³ Yeésò yeé baá ké te tòr Oliviê den den, bò mbòṅ léláṅ bɔ̀n ṅgoró ndeè kwarè seèn, bó ye bú a: «Bò njií sâ bóó nde né te cu dé heè wa?

Túé yeè béh teèn. Béh ñene ko nde né mé kei, ye wò baá ndeê, wón nde aá ceré ndo wa?»

⁴ Yeésò ye bó a: «Bí kógón ká lòu; nùàr a té bí bèlè.

⁵ Mo sam, bò nùàr kókoó mbaá nde né yilí mò ñaá weh, te bó bele weh gi bò nùàr mé njéh. Nùà kàn tueé nde né ye: nyí né *Nùà Còñ kóó ma.

⁶ Bí nde né bèmè taáb kwarè biì ñgweé, bí ñgweé ñjiì ñjàgà bò taáb déi te lò hihiné ndo. Mo bí baá ménâ ñgweé, bí té lòu ndèrrè. Ko seèn boó ménâ. Mé njéh mene, wón mé njéh cèrè ndé ñgwéh.

⁷ Taáb nde né lètenè loó déi bô mbeí kóó die, lò déi nde né mbeí mé taáb ñaár kwa; cùè nde né die; tàbè nde né te bèh hihinê jilí.

⁸ Sâ doón née seèn jèrè* ye, kar weh né faá nyer no.

⁹ Te bò nùàr ñar yila ye bí yoòr: bó nde né bí lè gèr-e fulú, te bí kuú le teèn. Lò nùàr doón nde né bí bunó, sâ doón né gi felè mò.

¹⁰ «Sâ né cu mé bò nùàr ñgún som gi nde né temé yoòr mò teèn ndo; bó nde né lètenè boòn suíi kuú, bó né bunó kuú ndo.

¹¹ Bò *sòn-Càñ bò dé nyenyenê nde né cie gólé ñab yon bele, bó né bò nùàr bele go.

¹² Dàm bò veên nde né cie kulu su, temé nde né nùàr kókoó mbaá lè kuú gií, te bó bò mbeí gwàn kòmò cú.

¹³ Mè tueé bí, nuaá mé nde né doón yoló komo gií, nde né dé seèn yili yuo.

* **24:8 24:8** Waà né feh; dé jomò baá ndeê. **24:9 24:9** Mat. 10:22 **24:13 24:13** Mat. 10:22

14 Njàgà Bagaà felè *Lò Càṅ nde né wónḡ doṅḡ ṅgulí yonḡ, te nuà kàn ṅgweé mé tie seèn. Jomo sâ wónḡ ceré ye ndo.»

Gègè veên lè mò Càṅe
(*Mârk 13:14-23; Lûk 21:20-24*)

15 «Bí nde né gègè veên ké te mò Càṅe ṅené; njebá den nde né faá Daniel sòn-Càṅ lé naâ tueé no. (Nuaá mé né ṅgòr hên jaṅé, bú a, ṅgwé nyégé bagasé).

16 Mò baá môn, sâ bò Judê bò a, dùrà ṅá gí ké te tòre.

17 Nuaá mé né ké felè gwà, bú a, fón lòm doò, à té ké gwò seèn felè bò ṅhèh seèn mbaá yíla kú cú.

18 Nuaá mé né ké ṅueh, bú a, té ká lo cú, ye te nyí weh sie cògò dùlù nyí beè.

19 Loù sâ bò véh mé lèi hueêh mé bò ma vùlù nde né mé gèr ṅené kuú.

20 «Bí dùà lòm Càṅ, te cu sâ bí lè cu dùlù dùrà gò cú; bú a, té mé *sóu yíla ndo;

21 wanóṅḡ gèr né teèn! Gèr dé loù sâ dé tueê sam. Bèh lo mé wónḡ lo naâ ducoḡm doṅḡ, gèr déi lo nées teèn faá gèr bú hên no sam ṅgwéeh ye; déi ndeè ménâ wá ṅgwé ndé cú ndo.

22 Mò Càṅ jere kó ṅgwéh, à bò cieé gèr sâ kèb déi sòm wàgà ṅgwéh, sâ nuaré déi seèn làṅ lè ndé ṅgwéh. Njua mé Càṅ lé naá giì ménâ taṅḡ kwaá ndo, ye nyí nde né bò cieé sâ kèb déi sòm waga; nyí sòm waga nde né felè bòó mé nyí lé naâ balé weh doô.

²³ «Sâ bí dèn dèn làn, wanóŋ nuaré déi sé den né mbaá ye bí a: Kè *Nùà Còŋ hên! Kè à yíé! Mò à baá ménâ tueé, bí té temé teèn kwá njí.

²⁴ Bò *Kristò dé kòkòb mé bò *sòn-Càŋ bò dé nyenyenê nde né cie bomó sue, bó nde né bò fém tetarê bóó bele, ye mò yieé né yieè, te bó bele weh bilí mé bòó mé Càŋ lé balé kwaá naâ mene.

²⁵ Mè bí tueé kwaá gi aá kèn, bí ŋgwé nyégé bagasé!

²⁶ «Sa kènê, mò bó ye bí a: Ké ya dueè kíê né bú! bí té ké teèn ndé. Mò nuaré déi ye bí a: Hên leér den né bú sâ! bí té gwàn.

²⁷ Gèh dé mé mbàn be njerré yeé ter, né gè Bà yuo, né nyiib† tehr ndeé doô, *Huaán Nùàr wa ndeè né ka môn nág.

²⁸ Komó né mene he, bò jìè nde gi né teèn bilí ndeé.»

*Cuú *Huaán Nùàr
(Mârk 13:24-27; Lûk 21:25-28)*

²⁹ «Loù sâ, jomo gèr tètèi sam, lou nde né yilí, weéh nde né cib, bò mbentò ndeè né ké te vulúu suelé suagâ, bò njií mé né mé terreb ké te vulúu doóŋ nde gi né jilí.

³⁰ Sâ baá cu mé njàgà Huaán Nùàr ŋagá yuo kela ndeè né ké te vulúu teèn ndo. Bò nùàr mé gèh hihiné ká doó doóŋ nde gi né loù sâ yueé ŋgaré kuú, bó nde né Huaán Nùàr ŋené njií, à né te mvulu bège mé terreb mene *sum suagâ.

24:26 24:26-27 Lûk 17:23-24 † **24:27 24:27** Kèb mé lou yila yeé teèn. **24:28 24:28** Lûk 17:37 **24:29 24:29** Es. 13:10; 34:4; Ese. 32:7; Joël 2:10, 31; 3:15; Vuú 6:12-13 **24:30 24:30** Dan. 7:13; Zach. 12:10-14; Vuú 1:7

³¹ Meì bò tàŋ‡ nde né tuagá, à nde né bò cìli seèn kàn mé kán wónŋ dónŋ temá njií, te bó nde koró bilí bòó mé à lé naá giì balé kwaá.»

Toú mé né kùr tueé
(*Mârk 13:28-31; Lûk 21:29-33*)

³² «Bí kè wèh yoòr touŋ túé-kùr. Mò bí ñene à baá tóó, ñgweéh sâ bí kò gi aá, ye jà baá didi mà.

³³ Louù mé Huaán Nùàr nde né teèn cuù né ménâ ndò. Mò bí ñene bò ñjèh kèkèné hèllè baá bók bele, sâ bí kók ye: baá bú, à baá didi.

³⁴ Mè né tueé ye bí a, mé bò cafanê bò nde dónŋ kuú gií, sâ bò ñjèh hèllè bók gi aá.

³⁵ Vulú bô tàbè nde né leér yuo; ndóg bò ñgòr mò dé bòn nyímé ndé ñgwéh.»

Cieé cèrè jomò
(*Mârk 13:32-37; Lûk 17:26-30, 34-36*)

³⁶ «Nuaá mé né cieé bú sâ kók teèn sam, nuaré dèi cu sâ kó ñgwéh ndò; bò cìli Càŋ cieé sâ kó ñgwéh; né mene Huaán nùà ñjèh, à cieé bú sâ kó ñgwéh ndò; gi cegé né Tele mé huún.

³⁷ Louù mé Huaán Nùàr cuù nde né teèn, njií mé lé kelà naâ te nàm Noê, nde cu né ménâ bók.

³⁸ Sâ te nàm Noê bò nùàr lé kò loóm naâ yieé mé ñueê, bó né véh suaá, bó né bèh siìb ndeé ndò. Bó né ka mé ñjèh méménâ bók ndeé den, tóg nde wa louù mé Noê lé yilà naâ kòm teèn.

‡ **24:31 24:31** Tògò dé koò mé hueh faá tàŋ nò. § **24:32 24:32**
Bó tou sâ yilà né “figuier”. **24:37 24:37** Gen. 6:5-8

³⁹ Bó yeé táŋ cú, nu koô die, nòmò laga kum lo bó teèn ndo. Lòu mé Huaán Nùàr cuù nde né teèn, nde cu né ka ménâ nág.

⁴⁰ Nuaré déi bô mbeí nde né ké ñueh fà, bó nde né cén weh, cén le.

⁴¹ Ma déi bô mbeí nde né ké jomo nyèn, bó nde né cén weh, cén le.

⁴² Bí dèn lòm làŋ, wanóŋ bí cieé mé Fehtoò bìi cuù nde né teèn kó ndé ñgwéh.

⁴³ «Bí féla nyégé bagasé: mo nùà gwà sé né kóó ye lòu sâ cibítenè yíb nde né nyí yilá, à sé naâ làŋ den, à mom ñaga gwà seèn te yíb gwò yilá cú.

⁴⁴ Sâ bí dèn dèn làŋ ménâ, wanóŋ Huaán Nùàr kar waà nde né, lòu mé bí cí mùnò ñgwéh.»

Nùà seê dé bagaà mé dé veên

(Lûk 12:41-48)

⁴⁵ «Kwá mè tueé bí felè nùà kóŋòn mé né seé tele seê seèn mé temé cén bôó. Né nuaá mé tele lé bò seé bò doóŋ haá kwaá naâ beè seèn, te à geé haá bó yáb, à geé faá né tueé no.

⁴⁶ Mo tele seê seèn waà, à né seé seèn te ceér-e bôó yíí, à nde né beè teleè samé.

⁴⁷ Mè né tueé ye bí a, tele beè seèn haá lo bilí nde né mé bò ñjèh seèn mene doóŋ.

⁴⁸ «Mo nùà seê cén sâ né seér nùà veên, à tueé seér nde né mé feh seèn ye: Tele seê nyí wágá cú ndé ñgwéh;

⁴⁹ à yila bò mbaábòn loboò, à né yáb yieé ndabé, bó bò sèlà-mbè bò né ñueé ndabé go ndo.

50 Mo à sé baá ménâ bɔ́, ñgweéh tele seê seèn nde né lòu kaár waâ, à weh bú seé wa?

51 À nde né bú kwɔ́gɔ́ sɔ́m, te bó bɔ̀ leba bɔ̀ den mé gèh nùr cèn bèh kén silí mé nyie yieé kuû.»

25

Kàn felè bɔ̀ kèràgà fù déi yulà

1 «Lòu sâ *Lò Càṅ den nde né faá bɔ̀ mbò yàgà yulà mé lé naâ bɔ̀ lâm bɔ̀n weh, bó nde bèh sii fù ceér dueè kwa weh ndɔ̀.

2 Lètenè bɔ̀n sâ, bɔ̀ kùlù bɔ̀ lé naâ teèn tîn, bɔ̀ kɔ́gòn bɔ̀ teèn tîn ndɔ̀.

3 Bɔ̀ kùlù bɔ̀ doô weh lom lâm mé nòmò lè, bó nòmò kèb déi beè wèh siè ñgwéh.

4 Bɔ̀ kɔ́gòn bɔ̀ weh dé bɔ̀n lâm, bó weh sie nòmò lâm kèb déi beè.

5 Sii fù yeé ñgaga sela baá, bó duɔ́m lóm yiì, jomo sâ bó lóm kpóg ndɔ̀.

6 «Yeé baá logòtenè, bó ñgweé gògò die aá ye: Sii fù waà baá kèn, bí ndé kwà wèllè bú ma!

7 Bó yulà dɔ́ṅ, bó nyimé kem wuo ter ndɔ̀, bó far njií lâm ter.

8 Bɔ̀ kùlù bɔ̀ doô ye bɔ̀ kɔ́gòn bɔ̀ a: Bí kó há béh nòmò lâm kèb déi teèn, lâm beèh nde aá nyimé.

9 Bɔ̀ kɔ́gòn bɔ̀ ye bó a: Háye, mé dé biì mene wúlú ndé ñgwéh, bí ndé ñgè sér yí lètenè loô.

10 Bɔ̀ kùlù bɔ̀ doô fɔ́n gò ndɔ̀. Bó yeé nde aá, sii fù waà jomo bɔ̀n, bó bɔ̀ kɔ́gòn bɔ̀ tîn doô yila nde gwò, bó colo njií hin, bó ferá sɔ́m.

11 Te nde nde, bò kùlù bò tîn doô cu cuù ye. Bó yeé waà, sâ hin baá coló, bó yilá keéh ye bú a: Fehtoò beèh, Fehtoò beèh, gùlù kék béh teèn!

12 Siì fù deên ndo, ye bó a: Mè tueé bí, mè bí kó ñgwéh.»

13 Yeésò den cuù ye bò nùàr a: «Sâ bí dèn lòm làn, wanóñ bí cieé mé cu kó ndé ñgwéh ménâ ndo.»

Kàn felè bò seé bò déi tagár

(Lûk 19:11-27)

14 À den cuù ye bó a: «Den cu nde né loù sâ faá nuaá mé nde né bèh gò ndeé no. À yeé baá mé gò, à yilá bilí bò seé bò seèn, te à haá kwaá bó bò ñhèh seèn doóñ beè.

15 À haá kwaá beè déi kám yuií tîn; beè déi, kám yuií fà; beè déi, kám yuií. Nùà kàn kwa keéh né ka bèh mé terreè seèn kelà né teèn. Jomo sâ à yuo gò ndo.

16 Nùà seé dé mé kwaá naâ kám yuií tîn doô yila seé toôn mé ñjéh boô, à kwa cu nòmò teèn kám yuií tîn ndo.

17 Dé mé kwaá naâ kám yuií fà doô boó cu ka ménâ, à kwa cu kám yuií fà ndo.

18 Dé mé kwaá naâ kám yuií cén doô nde kwe seér dé seèn tàbè, à leér kwaá kàgàlòn teleè doô teèn.

19 «Nde nde, loù sâ, tele cu cuù, bó bó yila bò ñhèh seèn taáñ nyegê.

20 Nùà seé dé mé lé kwaá naâ kám yuií tîn doô ñgoró ndeé mé kám yuií tîn déi beè, ye bú a: Dé

koô, wò lé haá naâ mè kám yuí tîn, mè kwa sagá cu aá kám yuí tîn déi teèn, hên nɔ.

²¹ Tele ye bú a: Môn, wò né nùà gècên! Wò né teèn bɔ́ó yíí. Mɔ wò né njèh mbaâ mé temé cén mân bɔ́ó huɔ́óm, sâ mè nde né wò njèh kókoó mbaá beè haá kwaá gíí. Ndê, há-re mè be, te bélé samé fà dɔ́ón!

²² «Nùà seê dé mé lé kwaá naâ kám yuí fà doô ñgoró ndeè ndɔ, ye bú a: Dé koô, wò lé haá naâ mè kám yuí fà, mè kwa sagá cu aá kám yuí fà déi teèn, hên nɔ.

²³ Tele doô ye bú a: Môn, wò né nùà gècên! Wò né teèn bɔ́ó yíí. Mɔ wò né njèh mbaâ mé temé cén mân bɔ́ó huɔ́óm, sâ mè nde né wò njèh kókoó mbaá beè haá kwaá gíí. Ndê, há-re mè be, te bélé samé fà dɔ́ón.

²⁴ «Jomo sâ nùà seê dé mé lé kwaá naâ kám yuí doô ñgoró ndeè ndɔ, ye bú a: Dé koô, mè kɔ gi aá ye wò né yeé nùà yɔ́gô: wò mene kɔ́ó dòbò bèh, wò né yeé mbaá keba njií. Wò mene kɔ́ó hóbó ñgwéh, wò kɔ lom yeé te mbáñe mbaá kuúm kwaá njií ndɔ.

²⁵ Kàgàlòn yeè hên, née ka faá wò lé haá naâ mè nɔ; mè lé leér kwaá naâ dòu, veéh lé naâ mè mé wò sie yɔ́gó; wèh cú-re njèh yeè.

²⁶ Tele doô ye bú a: Nùà seê veên lélán fùòb faá wò sam! Wò sé kɔ́ó naâ ye mè mene kɔ́ó dòbò bèh, mè né yeé mbaá keba njií. Mè mene kɔ́ó hóbó ñgwéh, mè kɔ lom yeé te mbáñe mbaá kuúm kwaá njií ndɔ. Wò sé kɔ́ó naâ ménâ,

²⁷ wò sé kwaá njií naâ mè kàgàlòn mò te mbiîn, mè sé cuù, sâ né ñar, te mè kwa mé nòmò mene.

28 «Yeé baá ménâ, tele ye bò seé bò a: bí ñgà sòm bú kám yuií doô beè ñgaà, bí há ságá ñjí mé nùà kám yuií tîn doô.

29 Lòu sam, nuaré déi nde gi né mé ñjèh beè, bó haá sagá cu bú déi teèn, te merré den bú beè lòu. Nuaré déi dé seèn mé ñjèh beè sam nde ñgweéh, né mene dé maàn mé à né mé ñjéh dɔ́ɔ́ɔ́, bó nde né bú beè horó sòm.

30 Dé nùà seé veèn hên, bí sì ñjí bú ké cie te ndèndèṅ cibî, bèh kèṅ silí mé nyie yieé kuû.»

Loù ju tenâ dé koô

31 «Mɔ́ *Huaán Nùà ndeè baá *sum cuû, nde né bó bò cili Càn dɔ́ɔ́ɔ́, à nde né te kɔ́ɔ́ tàsùm mân ñaá den.

32 Cu sâ dàm bò nùà wɔ́ɔ́ dɔ́ɔ́ɔ́ nde gií né toò seèn bilí ndeê, te à geí bó faá bó geí sòm yeé sòrṅṅṅ lètenè bò mbieè sòr nɔ́;

33 à kwaá ñjí bò sòrṅṅṅ kèb be gaâ, bò sòr kèb be ñgòu.

34 «Jomo sâ Nùà *Sùsùm tueé ñjí nde né mé bò dé kèb be gaâ doô, ye bó a: Bí ndê dé biì, Tele mò kulu gi aá bí kèn; bí yílá ndê ká Mbàm; à lé nyegé kwaá naâ dé biì, sâ wɔ́ɔ́ duɔ́ɔ́m née lòu ye.

35 Lòu sam, cùè lé naâ mè sie, bí haá mè yáb; nyúá nòmò lé naâ mè sie, bí haá mè nòmò; mè lé naâ nùà kìn, bí ke nyegé mè ké lo biì;

36 mè lé naâ luṅturu, bí su kwaá mè cògò yoòr; mè lé naâ baán, bí sie nyegé mè ndɔ́; mè lé naâ ké gwà cibì, bí né mè yɔ́ɔ́ ke.

37 «Bò gècên bò doô tueé nde né ye bú a: Nùà Dueè, béh lé wò ñenè naâ he, wò né mé cùè, béh haá wò yáb wa? Mé nyúá nòmò, béh haá wò nòmò wa?

38 Béh lé wò nùà kìn ñenè naâ he, mé béh ke nyegé wò ké lo beèh wa? Wa béh lé wò lunṭuru ñenè naâ he, béh su wò cògò?

39 Wò lé baàn naâ he, béh sie nyegé wò? Béh lé yonj keé naâ wò te gwà cibì dé heè ndo?

40 «Nùà Sùsùm tueé nde né ye bó a: Mè tueé bí: bò njií mé bí lé boó giì naâ mé bò nùàr mò, né mene huaán maàn dé heè doón, sâ bí lé boó giì naâ mé mè.

41 «Jomo sâ Nùà Sùsùm tueé njií nde né mé bò kèb be ngoù bò, ye bó a: Bí yùò dé biì doó sâ noón, bí baá duagásé! Bí ndé ké tuar te we mé nyímé ndé cù. Bó lé naá giì we sâ mé *Sátàn bó bò cìlì seèn nyegé kwaá.

42 À den cuù ye bó a: Cùè lé naâ mè sie, bí mè yáb há ngwéh. Nyúá nòmò lé naâ mè sie, bí mè nòmò há ngwéh.

43 Mè lé naâ nùà kìn, bí mè ké lo biì kè nyégé ngwéh. Mè lé naâ lunṭuru, bí mè cògò sù ngwéh. Mè lé naâ baán, mè lé naâ gwà cibì ndo, bí mè kè nyégé ngwéh.

44 «Cu sâ bó tueé nde né ye bú a: Nùà Dueè, béh lé wò mé cùè ñenè naâ he? Mé nyúá nòmò ndo? Béh lé wò nùà kìn ké lo beèh ñenè naâ he? Béh lé wò lunṭuru ñenè naâ he wa? Á, béh lé wò te beén-e mé gwà cibì ñenè naâ he, mé béh wò gàm ngwéh wa?

⁴⁵ «Mgbè tueé lom nde né bó sòn cén, ye bó a: Mè tueé bí, bò njií mé bí lé nomò naâ mé nùà cén lètenè bò huaán memanè hên dɔ́ɔŋ, bí lé bɔ́ɔ njií naâ mé mè.»

⁴⁶ Yeésò den cuù ye: «Bò sâ bò nde né te gèr dé ndeèr yilá, te bò gècèn bò yila nde dé bɔ̀ɔn te yòŋ tètàgà ndɔ.»

26

Nyògò sòn felè Yeésò

(*Màrk 14:1-2; Lùk 22:1-2; Jâŋ 11:45-53*)

¹ Yeésò yeé tueé gi aá mân, à tueé njií mé bò mbòŋ seèn ndɔ, ye bɔ a:

² «Bí né kɔ́ɔ ye, le aá cieé fà, sâ baá cieé koô *Páskà mé *Huaán Nùàr yila nde né beè teèn, bó faga njií bú ter te toú.»

³ Jomo sâ bò *ŋgàŋ sèmè dé kokoô bó bò kokoô bò loô bilí nde gi ké lo Kayíf nùà koô bò ŋgàŋ sèmè.

⁴ Bó nyɔgɔ sòn ye bó nde né Yeésò filí sie, te bó wula bú.

⁵ Bó ye: «Sâ kɔ béh bú te cieé koô hên siè ŋgwéh, wanɔ́ŋ bò nùàr nde né ŋaáŋ.»

Kómó múmû felè Yeésò yurú njií

(*Màrk 14:3-9; Jâŋ 12:1-8*)

⁶ Sâ Yeésò baá ké Betaní gwò Simôŋ. Simôŋ lé naâ nùà beèn veèn.

⁷ Yeésò yeé baá ké gwò, ma déi ŋgoró nde kwarè seèn mé mbémbón* beè, kómó múmû mé

25:46 25:46 Dan. 12:2 **26:2 26:2** Ex. 12:1-27 **26:7 26:7** Lùk 7:37-38 * **26:7 26:7** Jue né mbémbón dé maàn.

keh tarê mân né lè deí. À komo yurú njií gi Yeésò felè, sâ Yeésò né te yábe.

⁸ Bò mbòṅ yeé nde ṅene njií ménâ, temé yulá bó lè, bó ye: «À kómó sâ ménâ bɔ́ɔ beéh né dé keì wa?»

⁹ Mɔ́ bó sé go som nyegé naâ kómó mé keh tarê hên lòu nɔ́, bó sé bò saám bò kàgàlòṅ sâ há nji ná ṅwéh wa?»

¹⁰ Yeésò yeé ṅene bó baá mân tueé kuú, à ye bó a: «Bí ma hên temé lè bɔ́ɔ yulá né dé keì wa? Njií mé à né mè bɔ́ɔ hên né lom njèh bagaà beè mò dé gècèn.

¹¹ Dé bò saám bò, bí bó nde née cu dɔ́ɔṅ kɔ́ɔ ye; á dé mò nɔ́, béh bí nde cu née he wa?

¹² Ma hên mè kómó yoòr yurú njií né te nyegé bilí mé gò mò ké te sà mene.

¹³ Mè né tueé ye bí a, bèh mé Njàgà Bagaà nde né teèn ká lè wóṅe dɔ́ɔṅ ṅgulí ndeé, nde né mé njàgà ma hên mene ṅgulí bilí, te bó munó den bú teèn.»

Yeésò go sɔ́m

(Mârk 14:10-11; Lûk 22:3-6)

¹⁴ Yeé baá ménâ, mbòṅ cén deí yuo lètenè bò yulá cùòb fà bò doô, yilí seèn né Júdàs Iskariô, à nde kwa bò *ṅgàṅ sèmè dé kokoô,

¹⁵ ye bó a: «Bí haá nde né mè kei, te mè go haá bí Yeésò wa?» Bó kula weh kám yulá tagár† ndo, bó haá njií bú.

26:11 26:11 Deut. 15:11 **26:15 26:15** Zach. 11:12 † **26:15 26:15** Kám yulá tagár sâ lé naâ sòn keèh mé bó ṅge yeé kwer mé njéh (Ex. 21:32; Zach. 11:12).

16 Jomo sâ à yila lom baá-re ceér foôn, te à jɔɔ yí Yeésò beè boòn.

*Yáb *Páskà*

(Mârk 14:12-21; Lûk 22:7-14, 21-23; Jâη 13:21-30)

17 Yeé baá lou cieé koô mé bó yieé yeé breêd mé kulu teèn sam sâ, bò mbòn nde ye Yeésò a: «Wò ye béh nyégé kwá nyí bèh Páskà yieê he wa?»

18 Yeésò ye bó a: «Bí ndé ké lo, bí kela nde ké lo nùà mân, bí ye bú a: Nùà fèh-njèh ye júée wò a: cu nyí wulu baá kèn, bó bò mbòn nyí yieé nde né Páskà ké lo yeè ma.»

19 Bò mbòn nde boó gi ka doón faá Yeésò naá bó tueé nɔ, bó nyegé kwaá gi yáb Páskà.

20 Yeé baá liyili Yeésò bó bò mbòn seèn yulà cùòb fà doò nde kaη yáb ndɔ.

21 Bó yeé baá yáb yieé, Yeésò ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, nùà cén déi lètenè biì nde né mè go som.»

22 Bó yeé ηgweé aá môn, kuún curú gi bó toò doón, nùà kàn duóm mé Yeésò bieé njiì, ye bú a: «Ŋgweéh mè sam wa, Fehtoò mò?» Mɔ déi bie som aá, déi bie keéh cu ménâ ndɔ.

23 Yeésò ye bó a: «Né ka lè ηgàb cên mé béh bí né teèn yieé bilí hên, nùà cén déi teèn mè go som nde né kɔó.

24 Dé kuú, *Huaán Nùàr nde né kuú, nde né faá bó lé naá gi felè seèn nyagá kwaá nɔ. Njèh cén, nuaá mé yíi keéh be teèn, jɔɔ kwaá bú cie, nde né mé gèr mbiín kuú. Sâ, beè nùà sâ, huom kela né mé bó sé bú ηàr ná ηgweh.»

²⁵ Júdàs nuaá mé lé go soóm naâ bú sâ yeé nde ngweé njií ménâ, à bie njií mé Yeésò ndo, ye bú a: «Ɔgweéh mè sam wa, Njí fèh-njèh?» Yeésò ye bú a: «Wò dé sâ tueé né koo.»

Yáb Càṅ

(*Mârk 14:22-26; Lûk 22:15-20; 2 Kôrênt 11:23-25*)

²⁶ Bó yeé baá yáb yieé, Yeésò weh breéd, à dua Càṅ teèn, à kolé haá mé bò mbòṅ seèn, ye bó a: «Bí wèh, bí yíyieè, hèn né ngàṅ yoòr mò.»

²⁷ À jɔgɔ weh ngàb mbè ndo. À yeé vra gi aá Càṅ teèn, à haá njií bó, ye bó a: «Bí wèh, bí júé làrè doṅ.»

²⁸ Hèn né húóm mò, húóm ngòṅ mé Càṅ ko kuú né, ye te nyí kulu som bò nùàr ngún veèn mé njéh yoòr.

²⁹ Mè tueé bí: mè ndeè mbè déi mân júé ngwé ndé cú, ko ndeè baá dé feê ké Mbàm Tele mò, béh bí ñueé kwaré cu ye.»

³⁰ Jomo sâ bó de bené ndo, bó foón gò, bó ñaá nde ké te tòr Oliviê.

Ngòr Yeésò felè Piêr

(*Mârk 14:27-31; Lûk 22:31-34; Jâṅ 13:36-38*)

³¹ Wa ké teèn, Yeésò tueé njií mé bò mbòṅ seèn, ye bó a: «Lan cieé ñágá ndé ngwéh, sâ bí durá si lo gi aá mè kèn. Te mvù Càṅe né ménâ nyagá den. Càṅ ye, nyí nde né nùà mbieè wulá som. Bòṅ bò mbieè seèn nde né lòu durá ñellé le.»

³² Mo mè komo yuo cu aá lè cio, mè nde né ké Galilê ndeé; bí nde mè kwa nde né ké sâ.»

33 À yeé tueé gi aá mân, Piêr deên ndo, ye bú a: «Sâ mo bô déi né mene wò durá si lóó, ndóg mè dé mò wò dùlà sì ló ndé ηgwéh.»

34 Yeésò ye bú a: «Mè né tueé ye wò a, lan mé kwaá sé nde tuagá, sâ wò yaan aá njó baá mbei tagár ye nyí mè kó ηgwéh.»

35 Piêr den cuù ndo, ye bú a: «Sâ mè sam; bélé nde mene fà doón kuú gií, mè túé nyí ndé ηgwéh ye mè wò kó ηgwéh.» Bò mbòn déi tueé gi ménâ ndo.

*Yeésò ké Gecemanè
(Mârk 14:32-42; Lúk 22:39-46)*

36 Yeésò bó bô mbòn seèn wa beré déi ndo, bó yilá né bèh sâ Gecemanè. Wa ké teèn, ye bó a: «Bí dèn ηgógò hên, mè nde aá kiê Càη dua weh.»

37 À weh lom Piêr mé bô ηunà Jebedê fà doó, bó bó nde, sâ feh baá bú ter ηellé, à baá lom mé kú dé gècên.

38 Yeé baá môn, ye bó a: «Kú nde aá mè wulá. Bí dèn lè hên, bí té lóm cèr, béh bí den ηaga nde né làn kó.»

39 À kwaá lo bó doó sâ ndo, à kela nde ser ké toò bèh ndón-ndón mân. Wa ké teèn, à die mbab nde doó, à né Càη dua, ye bú a: «Tele mò, mo nde né yieé, ηgòrò sòm yeè mè ηgàb gèr hên kwarè teèn. Mè né mene ménâ gwaán, bó sér faá wò né gwaán no.»

40 À yeé dua sòm aá, à cu cuù ká yoòr bô mbòn, à waà, sâ bó baá gi lóm, ye Piêr a: «Hên né mene be lóm cén, béh bí kóó gó sòm cú wa?

41 Bí nyìmè dèn làn, bí né Càṅ dua, te *Sátàn bí mé veên táb siè cú. Lòu sam, temé nùàr gwaán gi né njèh bagaà bɔ̀ɔ̀ dág; njèh cén, yo né yuaásé.»

42 Jomo sâ à kwaá lo bó, à nde cu Càṅ dua, ye bú a: «Tele mò, mɔ̀ ṅàb gèr hèn kwarè mò yùò ndé ṅwéh, te mè bú ṅúé cú, sâ kwá den faá wò né gwaán nɔ̀.»

43 À cu cuù ká yoòr bò mbòn, à waà, sâ bó baá gi cu lóm, dé goó keè sam cuú.

44 Yeésò kwaá lo bó, à nde cu ké bèh ndón-ndòn cén sâ, à dua Càṅ dé mbei tagâr, à dua ferré cu ka njèh cén sâ.

45 À yeé cu cuù aá, ye bò mbòn a: «Wa hèn bí née lóm ye wa? Bí cèr ká ceèr. Hèn baá cu. Kènê *Huaán Nùàr nde aá beè bò vevenê bò yilá.

46 Bí wùò ter, béh nde kwa bó! Kè hèn baá gi nuaá mé go som né mè sâ!»

Bèh Yeésò sieè

(Mârk 14:43-50; Lûk 22:47-53; Jâṅ 18:3-12)

47 Yeésò née sònò mân tueé den, à yeé ke, Júdàs mbòn cén déi lètenè bò yulà cùòb fà bò doò, kar waà ndo. À né mé nùàr kókoó mbaá jomo, bó né bele mé bòu beè-beè, bó né cu mé cùgò beè ndo. Bò *ṅàṅ sèmè dé kokoò mé bò kokoò bò dé loó tema njií né bó kóó.

48 Sâ Júdàs mé nde né Yeésò go som doò naá gi bó njií mé à sé nde né bɔ̀ɔ̀ tueé kwaá, te bó ṅene kɔ̀ Yeésò mé njéh. Sâ à la ye bó a: «Mɔ̀ bí ṅene mè baá nuaré déi kumó vra den, sâ né bú ma. Bí kè m ndê, te bí sie bú.»

49 Yeé baá môn, Júdàs ñgoró nde yí kwarè Yeésò, ye bú a: «Mè né bieé, Njí fèh-ñjèh!» À vra kumó sie bú ndo.

50 Yeésò ye bú a: «Mbeí mò, bó ká nág faá wò ndeè naâ boó sâ no!» Jomo sâ, bò nùàr kem sue Yeésò yoòr, bó sie bú.

51 Nùà cén déi lètenè bò mbòn Yeésò sua soòm bòu seèn ndo, mvur tena si njí nuaré déi tie doó; lé naâ tie nùà seê ngàn sèmè dé koó.

52 Yeésò yeé ñene aá ménâ, ye bú a: «Yí njí cú bòu yeè te kóre. Lòu sam, bòu wula cu nde né bò sùà-bòu bò koó.

53 Wò kó ñgwéh ye mè sé la naâ Tele mò gàm bieé njí wa? À sé la mè bòn bò cili seèn yulà cùòb fà há yógó kék ná ñgwéh wa?

54 Á, mo sé la baá cu ménâ, sâ nde né faá bó lé nyagá kwaá naâ lè mvù Càñe no, yuo wa? Né gi cie nyagá den, ye ko boó mân.»

55 Yeésò yeé tueé gi aá ménâ, à ye bò nùàr a: «Den né faá bí mé bò bòu mé cùgò beè-beè hèn kem nde gi te bí sie nùà yíb no. Ngweéh cieé doón mè lé ñjèh feh den beéh ké *gwà Càñ koó wa? Bí lé mè ké teèn siè ná ñgwéh dé kei wa?

56 Mé ñjéh mene, hèn boó gi né te yuo faá bò *sòn-Càñ bò lé naá gi nyagá kwaá no.» Jomo sâ bò mbòn durá si lo gi bú ndo.

*Yeésò ké te *mbàgà juù
(Mârk 14:53-65; Lúk 22:54-55, 63-71; Jân
18:13-14, 19-24)*

57 Bòó mé la sieé naâ Yeésò doô weh njií bú ké toò Kayííf ngàṅ sèmè dé koô, sâ bò *njií-sòú mé bò kokoô bò dé loô baá gi ké teèn bilí den.

58 Piêr né Yeésò jomo ké bèh ndón-ndòn naáb bele. Wa ké lo Kayííf, à yila nde yí cie lètenè caâ, à den nde kwarè bò gô, à né njií mé nde né kelá ke den.

59 Sâ bò ngàṅ sèmè dé kokoô mé bò kokoô bò doón né lom ngòr fón, ye né mene nyeén, bó nde né Yeésò yoòr coré kwaá, te bó wula bú teèn.

60 Nyeén hèllè duóm baá-re bú yoòr bomó sueè ndo; mé njéh mene, ka yíé ngwéh. Nde nde, nuaré déi bô mbeí komó wuo ter toò bò nùàr,

61 ye bó a: «Nùà hên lé naâ tueé ye: nyí né mé terreb gwà Càṅ koô tulú soóm, te nyí me kwaá cu bú ter te cieé tagáre.»

62 Ngàṅ sèmè dé koô komo wuo ter ndo, ye Yeésò a: «Bò nùà hên né wò yoòr tueé njií mân, wò sòn kòmò bèh wa? Bó ye naàn á?»

63 Mé njéh mene, Yeésò bú sòn kòmò ngwéh. Yeé baá ménâ, ngàṅ sèmè dé koô doô ye bú a: «Mé yilí Càṅ làn, wò nde né toò beèh jege ye, *Nùà Còṅ Nùnà Càṅ né wò wa?»

64 Yeésò ye bú a: «Wò bú tueé aá kèn. Mè tueé bí: kènê bí nde aá *Huaán Nùàr ṅené njií, à nde né ké te be gaá Càṅ terrèb den den, à cu cuù nde né loú sâ njolò bìi te mvulu bègè ndo.»

65 Te ngàṅ sèmè dé koô yeé nde ngweé njií mân, à sie ṅa cògò seèn nùà njèh yoòr, à né sònò tueé ye: «Nùà hên né mé Càṅ ngeré. Sâ béh sònò

bò nùàr bie soó cu nde né kei wa? Ngweéh béh né gi mé tie mân ngweé wa?

⁶⁶ Wa bí ye naàn?» Bó ye bú a: «À beè yila baá, kò bó wula bú wulà.»

⁶⁷ Bó yila bú dèh njolò kulú su njiî, bó né bú teèn tulú yí. Bò déi né bú dé bolê bolé,

⁶⁸ bó ye bú a: «Ŋéné kó cú-re ñenè, Nùà Còñ, jògò túé ke béh nuaá mé né wò lobo hên ye.»

Piêr yila njó yaân

(*Mârk 14:66-72; Lûk 22:56-62; Jâñ 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Sâ Piêr née ka cu sâ ké lètenè caâ *ngàn sèmè dé koô den den ye. Ma seê déi njeba nde yí kwarè seèn, ye bú a: «Ŋgweéh bì Yeésò nùà Galilê hên né yeé kóó wa?»

⁷⁰ Piêr cam toò bò nùàr doó sâ, ye ma doô a: «Wò jue né-re kei wa, mè dé sâ ngwé kó ngwéh.»

⁷¹ Jomo sâ, à yuo doó sâ, à nde njebá den yí tütúlù. Nùà seê dé vèh déi ñene njií cu bú, tueé njií mé bò nùàr, ye bó a: «Nùà hên bô Yeésò nùà Najarêt né yeé kóó.»

⁷² Piêr cam cu, à jege ye bó a: «Kà, mè nùà hên kó ngwéh.»

⁷³ Den ser cu jomo sâ, bòó mé naâ teèn njebá, ngoró nde kwarè seèn, ye bú a: «Mé gècên mene, wò né nùà cén déi lètenè boòn; leba yeé tueé ñagá né ménâ kóó.»

⁷⁴ Piêr cam cu déi, ye bó a: «Mè sam, mò mè tueé né nyeén, Càn a dúágá mè a kà, mè nùà hên

kó ñgwéh lág!» À yeé tueé som aá, kwaá tuaga ndo.

⁷⁵ À munó ko cu baá-re dé mé Yeésò la ye bú a: «Mé kwaá cên sé nde tuagá wa, sâ wò yaán aá njó baá mbei tagár, ye nyí mè kó ñgwéh ma.» À yeé munó ko aá ménâ, à jeré yuo doó sâ, à nde yúé njeger.

27

Kàgà-ndòn dé bò kokoô bò
(*Mârk 15:1; Lûk 23:1-2; Jâñ 18:28-32*)

¹ Cieé yeé ñaga baá, bò *ñgàn sèmè dé kokoô, mé bò kokoô bò dé loó kaga lom aá kàgà-ndòn ye bó nde né Yeésò wulá.

² Bó kaga bú ndo, bó weh nde mé bú ké toò ñómnà *Pilátò.

Cio Júdàs
(*Seé b. 1:18-19*)

³ Júdàs sàrnyé hèllè yeé ke bó nde aá Yeésò wulá, càñ tené bú lè, à weh cu cuù mé kàgàlòn kám yulá tagár hèllè, à haá njií cu mé bò ñgàn sèmè dé kokoô, bó bò kokoô bò dé loó,

⁴ ye bó a: «Mè beè Càñ kuú aá kèn; mè jɔɔ yíí aá nùà mé sòn fuù lè cio.» Bó ye bú a: «Dé sâ ju beèh sam, wò ko né mé njéh kóó.»

⁵ Júdàs su njií kàgàlòn hèllè doó ké gwà Càñ koó, à yuo kela; à nde ter segé kuú ndo.

⁶ Bò ñgàn sèmè dé kokoô domó som kàgàlòn hèllè, bó ye: «*Sóú beèh né yeé yíín, ye bó té

gèh kàgàlòn bú hên te fer gwà Càŋe kwá, né sòn húôm.»

⁷ Jomo sâ, bó colo sòn, bó nde ŋge weh ŋueèh nùà mé-sòò déi mé njéh, te bó furú beh bò kìn teèn.

⁸ Wa hên, bó ŋueèh sâ “ŋueèh húôm” yilá den né dé cî.

⁹ Sâ δóŋ, bóó gi né te yuo faá Jeremî *sòn-Càŋ lé naâ tueé nɔ, ye: «Bó weh baá kàgàlòn kám yulà tagár kèn, né keh mé bò huaán *Iserálà lé tena kwaá naâ felè seèn,

¹⁰ bó ŋge weh baá ŋueèh nùà mé-sòò, faá Nùà Dueè lé tueé naâ nyí nɔ.»

*Yeésò ké toò *Pilátò*

(Màrk 15:2-5; Lùk 23:3-5; Jâŋ 18:33-38)

¹¹ Yeésò yeé wa ké toò ŋgómna, ŋgómna bie ye bú a: «Mgbè bò *Jûf né wò wa?» Yeésò ye bú a: «Wò dé sâ tueé né kɔó.»

¹² Bò ŋgàn sèmè dé kokoô mé bò kokoô bò dé loô yeé baá mé bú sií njií den, à sòn kòmò cú.

¹³ Te Pilátò nde cu ye mé bú tueé njií, ye bú a: «Bó né mé wò sií njií den, wò sòn kòmò ŋgwéh wa?»

¹⁴ Mé njéh mene, Yeésò bú sòn kòmò cú gùm δóŋ. Dé sâ hiím yɔgó cu ŋgómna mbaá.

Bèh ju felè Yeésò tenâ

(Màrk 15:6-15; Lùk 23:13-25; Jâŋ 18:39-19:16)

¹⁵ Sâ te cu *Páskà δóŋ, ŋgómna né yeé nùà gwà cibì cén yi njií. Né yeé nuaá mé bò loó bò gwaán né kɔó, ye yì bú yì.

16 Yeé baá ménâ, nùà wúlá-feèh déi lé naâ cu sâ gwà cibì ndò, yilí seèn lé naâ Yeésò Barabâs.

17 Pilátò bie njií baá-re mé cìlì nùàr, ye bó a: «Bí gwaán né ye mè yì njí bí nèi wa? Yeésò Barabâs wa, Yeésò mé bó yilá né *Nùà Còŋ wa?»

18 Lòù sam, à lé naá giù kóó, ye bó bunó né Yeésò lòù, wa bó bú ká beè nyí sie haá njií né dé cí.

19 Pilátò yeé baá te ju sâ tétég ménâ, veèh seèn tema keéh njií ye bú a: «Té nùà hên njeré déi mbaá bó, à bèh njèh kó ngwéh. Lan cibítenè mè nene kuú yili mé gèr felè seèn mé vuú.»

20 Sâ bò ngàŋ sèmè dé kokoô, mé bò kokoô bò dé lòò né lom bò nùàr soób, ye bó a: «Bí júée Pilátò a: yì kéh bí Barabâs, à wula seér Yeésò ma.»

21 Jomo sâ ngómnà bie njií mé bó, ye bó a: «Lètenè bò fà bò hên, bí gwaán né ye: yì njí bí dé heè wa?» Bó ye bú a: «Yì kéh béh Barabâs!»

22 À den cuù ye bó a: «Á, dé Yeésò mé bó yilá né *Nùà Còŋ hên nò, mè boó nde né mé bú kei wa?» Bó doónŋ ye bú a: «Bó fágá nji bú te toú.»

23 Pilátò ye bó a: «À veèn boó naâ kei wa?» Mé njéh mene, bó kò lom né ké ter logó njií, ye bú a: «Bó fágá nji lóm bú te toú dé fagâ.»

24 Pilátò yeé nene bèmè baá ŋaá, wa nyí njeré déi bó kòmò ndé cú, ye bó kwè há nyí nòmò. Bó kwe haá njií bú, à yaga sòm be seèn teèn toò bò nùàr doó sâ, ye bó a: «Njó mò, mè te cio nùà hên yilá ngwéh; né ju biì.»

²⁵ Cìlì nùàr gwaán laré doó δοῶν, ye bú a: «Nyea, kwá cio seèn sâ bie seèn béh ménâ; bú a, bíé bílí mé bò ñuna beèh mene, béh né gwaán!»

²⁶ Yeé baá mân, Pilátò yi njií bó Barabâs hèllè ndò. Dé Yeésò, ye bó tégé bú núr, bó ndé fágá ñí-re bú ké te toû sâ.

*Bèh Yeésò selê
(Mârk 15:16-20; Jâñ 19:2-3)*

²⁷ Bò sójì ñgómnà weh nde mé Yeésò ké lè bógò ñgómnà, bó yilá bilí gi bò mbaábɔn ndò.

²⁸ Bó huaré sɔm gi bú cògò yoòr, bó su seér bú cògò déi bèlèsé mân.

²⁹ Bó nde fɔón wellê bò ñùàgà, bó beéh faá tà̀m nɔ, bó sulí kwaá bú felè, bó ye né tà̀m mgbè ma. Bó kwa haá bú gor beè, à weh sie mé be gaâ. Bó né doó toò seèn cemmé ndeé, bó né bú gbèg haá, bó ye bú a: «Siè ñgób, Mgbè bò Jûf!»

³⁰ Bó né bú dèh yoòr kulú njií, bó né bú mé gor hèllè felè lurú.

³¹ Bó yeé selé wulu aá bú, bó huar sɔm cu bú cògò hèllè yoòr, bó su cu bú cògò dé seèn. Jomo sâ bó weh nde baá-re mé bú ké bèh sâ, te bó faga wula bú.

*Bèh Yeésò fagâ
(Mârk 15:21-32; Lûk 23:26-43; Jâñ 19:17-27)*

³² Bó yeé baá yuo kelá, bó bò nùà Sirên déi kwaré, yilí seèn né Simôn; bó sie ba haá bú toú mé bó nde né Yeésò teèn fagá doò, à jɔgɔ sie.

³³ Bó wa beré déi, bó yilá né bèh sâ Gólgótà, sâ tueé né ye: Gebá feèh.

³⁴ Wa ké teèn, bó haá Yeésò mbè mé ndièm né teèn jelá hualé den. À yeé naga ke aá, à berón̄.

³⁵ Jomo sâ bó faga njií bú te toú, bó vu geé weh gi bò cògò seèn mé bèi.

³⁶ Bó yeé faga gi aá bú, bó den le teèn, bó né móm den.

³⁷ Bó nyagá fagá kwaá njeré déi ké ter felè seèn, te se kwòm ciòò seèn doò, ye: «Nùà hèn né Yeésò, Mgbè bò Juf.»

³⁸ Bó lé naâ Yeésò bò yíb bò wúlá-feèh déi fà kwarè fagá kwaá ndo; dé kàn mé toú seèn, déi te be gaâ, déi te be ngoù, Yeésò lètenè.

³⁹ Nuaá mé kela doó sâ doón̄, né feh jilí, né bú teèn selé yíi.

⁴⁰ Nùà kàn ye bú a: «Ŋgweéh wò lé ye nyí nde né gwà Càn̄ koô tulú sòm, nyí bú ter me kwaá cu te cieé tagáre wa? Yilí sòm-re feh yeè yilí. Mò wò né ka Njunà Càn̄ sâ bòn, jògò súágà ke yí te toú sâ ye.»

⁴¹ Bò ngàn̄ sèmè dé kokoô bó bò *njií-sòu mé bò kokoô bò dé loô né bú gbêg ménâ haá taré ndo, ye:

⁴² «À ko cegé né bò nùàr yilí sòm, à feh dé seèn nùà njèh yilí sòm kó ngwéh. Ngweéh né Mgbè bò *Iserála bò wa? Sâ bú a, súágà-re yí te toú sâ mà, te béh kwaá njií temé yoòr seèn.

⁴³ Ngweéh à temé seèn doón̄ kwaá lo gi né beè Càn̄ mà, wa nyí né Njunà Càn̄ ndo. Sâ béh jògò ke-re bèh mé Càn̄ nde né bú yilí sòm sâ.»

44 Bò yíb bò mé bó lé faga kwaá naâ kwarè seèn doô né taré bú ménâ selé keéh ndo.

Cio Yeésò

(Mârk 15:33-41; Lûk 23:44-49; Jâη 19:28-30)

45 Lou yeé dilí baá, lou cib cu. Cibí yili laré cu ká doó doón, yili soó gùm yòη lòu tagár.

46 Yeé baá mé lou lòη tagár, Yeésò som hueh mé terreb, ye: «Elí, Elí, lemá sàbátàní?» Sâ tueé né ye: «Càη mò, Càη mò, boó né naàn mé wò si lo né mè wa?»

47 Bò nuaré déi lètenè bòò mé né doó sâ yeé ηgweé aá ménâ, bó ye: «À baá *Elí yilá.»

48 Cén déi lètenè boòn nde dula dom wellê fùlù, à yíí njíí te mbè déi tanésé mân, à feéh kwaá te toû, à tíím haá njíí mé bú, te à njuar weh.

49 Bò déi ye bú a: «Kwá ló môn, béh jògò ke ke, kò ηgweé Elí sâ ndeè né waâ, à yili som bú wa?»

50 Yeésò ηga cu mé terreb, jomo sâ à kuú ndo.

51 Cu sâ cògò *gwà Càη koô keér geé lèbòlé, yuoô ké ter, nde ba ké doó. Cògò sâ né kòη. Né yeé mò ké gwà Càη cíí leér. Tàbè né jilí, bò kweéh né kerré,

52 bò sà né komó logó bele; bò dùlà-Càη bò mé lé naá gií kuú, komó yuo gií cuù dòù.

53 Yeésò yeé komo yuo aá lè cio, bò dùlà-Càη bò mé lé komó yuo gií naâ dòù sâ, yila nde gi ké lètenè loó joloò; bò nùàr kókoó mbaá lé naá gií bó mé njolo ηené.

54 Kwaá-taâb bò Rôm bò mé bò sójì mé lé mom deèn naâ Yeésò doô, lé naâ bèh mé tàbè lé jilí

naâ sâ ñené, bó lé naá giì bò njií mé lé boó belé naâ doón ñené ndo. Bó yeé ñene aá ménâ, veéh boó lom bó ñèh, bó ye: «Mé gècèn mene nùà hèn né ñunà Càṅ bòn!»

⁵⁵ Ké teèn sâ bò véh lé naâ teèn kókoó mbaá, bó né ké bèh ndón-ndón njebá ke den. Bò sâ bò lé yuoó naâ ké Galilê, bó né jomo Yeésò bele ndeé, te bó gam beh bú.

⁵⁶ Lé naâ bò Marî Magdalâ, bô Marî meì Jâk bô Josêf, mé meì bò ñunà Jebedê, mé bò déi ndo.

Bèh Yeésò furú

(Mârk 15:42-47; Lûk 23:50-56; Jâṅ 19:38-42)

⁵⁷ Lou yeé yuom aá, nùà lieê déi waà, à né nùà Arimatê, yilí seèn né Josêf, à lé baá giì mbòn Yeésò mé feh seèn ndo.

⁵⁸ À nde ké yoòr *Pilátò, à dua bú komó Yeésò. Pilátò ye bó há bú haà ma.

⁵⁹ Josêf nde jɔɔ weh komó Yeésò doô, à vuob nyegé bú mé cògò nyógòr feésé mân,

⁶⁰ à jɔɔ yií njií bú gè dòu lè sà feésé mân ndo. À lé sà sâ kweè naâ kweéh, ye te bó ndeè furú nyí teèn ma. Jomo sâ à teré ferá kwaá taá koósé mân sònòbò ndo, à yuo.

⁶¹ Sâ Marî Magdalâ bô Marî déi né doó, doón lé naá giì njolò bòn.

Sà mɔóm deèn

⁶² Cieé sòu yeé ñaga baá, bò *ṅgàṅ sèmè dé kokoô mé bò *Farisièn nde bilí kwa Pilátò,

⁶³ bó ye bú a: «Dé koô, béh munó ko cu aá kèn, cu mé nùà nyeên doô lé naâ mé njolo, à lé ye: te cieé tagáre nyí nde né dòù komo yuo cuú!

⁶⁴ Mɔ né mân, sâ témá njí bò nùàr ké teèn, bó nde sà hèllè mɔóm, kɔ baá cieé tagár sâ, sâ ye. Mɔ sam bò mbòŋ seèn sé nab waà né, bó ŋuob weh komó seèn, te bó ye bò nùàr a, à naâ lè cio komo yuo. Sâ nyeén dé jomò hên nde né dé toò taré yɔgɔ.»

⁶⁵ Pilátò ye bó a: «Bò sójì né teèn. Bí ndé sà hèllè faá né tueé nɔ mɔóm.»

⁶⁶ Bó yuo ndɔ, bó nde baá-re ké teèn ménâ ke nyegé, bó duagá lieré nyegé gi sòn sà mé taá, ye te njeré déi bó cú, bó kwaá lo beè bò sójì, te bó goó den teèn.

28

Lè cio komo yuoò

(Mârk 16:1-10; Lùk 24:1-12; Jâŋ 20:1-10)

¹ Jomo *cieé sòu sâ, lòu sóndè toò cieé, Marí Magdalâ bô Marí déi komo nde bèh sà ke wellê.

² Wa ké teèn, bó ke, tàbè baá mé terre b mene jilí, cìlì Càn Nùà dueè déi suagà ké te vulúu, teré kwaá njií taá sònò sà doô yí jomo, den nde felèbò.

³ À né teèn wulá njerré den faá mbàn nɔ, bò cògò seèn né lom yoòr ménâ wulá njerré den ndɔ.

⁴ Càn tené bò sójì doô lè. Veéh keré su njií bó doó, faá bó kuú gi aá nɔ.

⁵ Cìlì Càng tueé njií mé bò véh doô ndò, ye bó a: «Bí té vèh, mè né gi kɔ́ò ye bí ndeè naâ yoòr Yeésò mé bó lé naâ fagá wulá doô.

⁶ À doó hên sam cuú, à komo yuo aá lè cio faá à lé naâ tueé nò. Bí ndé, kè kú bìì, bèh mé à naâ teèn cer hên nò.

⁷ Bí ndé lòm wúwágá, bí júée bò mbòṅ seèn a: à komo yuo aá lè cio, à nde né toò kelá, à nde ké Galilê; wa bí ndé ké teèn, bí nde ṅene nde né bú ké doó sâ ma. Mè ndeè naâ bí cí tueé weh.»

⁸ Bó yeé nde ṅweé gi ménâ, bó feré yuo ké te sà mé vógó-temé mene, mé veéh mene ndò, bó dula nde baá-re bò mbòṅ seèn ménâ tueé.

⁹ Bó yeé baá ceér dueé, Yeésò kar yuo kelà ndò, ye bó a: «Mè bie aá bí.» Te bò véh doô yeé nde ṅene ṅweé cu bú mân, bó ṅar nde yoòr seèn, bó sue cemmé nde doó, bó kumó sie bú gule ndò.

¹⁰ Yeésò ye bó a: «Bí té njeré déi vèh. Bí ndé júée bò nùàr mò a: bó ndé ké Galilê, bó nde ṅene nde né mè ké sâ ma.»

¹¹ Bò véh doô fòón gò ndò. Cu sâ bò sójì déi lètenè bòó mé mom deén naâ sà doô, ṅellé cu cu ké lò, te bó nde bò *ṅàṅ sèmè dé kokoô njií mé la kelà naâ tueé weh.

¹² Bò ṅàṅ sèmè dé kokoô yeé ṅweé aá ménâ, bó yilá bilí bò kokoô bò, bó bó colo sòn, bó weh kàgàlòṅ kókoó mbaá, bó haá mé bò sójì doô,

¹³ bó ye bó a: «Bí júé lòm ye bò nùàr a: bò mbòṅ seèn la waà naâ cíbíteèn, sâ bí baá gi lóm, bó ṅuòb weh komó seèn ma.

¹⁴ Mò ṅómna ṅweé mene, béh nde né bú nagá yógó, te bí gèr ṅéné cú.»

¹⁵ Yeé baá môn, bò sójì doô weh kàgàlòn̄ hèllè ndò, bó yuo die teèn, bó né faá bò kokoô bò tueé naâ bó nò, tueé gò. Nyeén hèllè nde tum die yila lètenè bò *Jûf doón̄. Wa mene hên, née yaám ndeé den ye.

Yeésò ñené yuo kelà toò bò mbòn̄

(Mârk 16:14-18; Lûk 24:36-49; Jân̄ 20:19-23; Seé b. 1:6-8)

¹⁶ Bò mbòn̄ dé yulà cùòb cén doô wa ké Galilê, bó ñaá nde ké te tòr mé Yeésò lé tueé naâ bó sâ.

¹⁷ Bó yeé nde ñene ñjii bú mân, bó sue cemmé nde gi doó toò seèn. Mé ñjéh mene, bò déi né dé bòn̄ lòu saán seér.

¹⁸ Yeésò ñgoró nde kwarè bòn̄ ndò, ye bó a: «Terreb ké ter mé ká doó doón̄ lé baá gi beè mò jege den.

¹⁹ Sâ bí wùò ter, bí yila nde lètenè bò nùàr wón̄ doón̄, bí né bó bò mbòn̄ mò sie kwaá bele: bí né bó nòmò Càñ mé yilí Teleè, mé yilí Huaân mé yilí Cúcuí Ñagâ ber bele ndò.

²⁰ Ngòr mò mé bí naá gi sònò mò ñgweé doón̄, bí fèh lòm bó nág, te bó jolo ménâ. Bí kóó ye, cieé doón̄ béh bí né kóó, tóg nde wa lòu mé wón̄ gi nde né teèn.»

cxxix

Mvù Ngòŋ Feê
Mambilla NT (Cameroon-Le Nouveau Testament en
mambila)

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cameroon Mambila

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025

f0e8e7ba-c2cf-57f7-9a60-8ff0e792e158